

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK ANABİLİM DALI

LİSANS DÜZEYİNDE REKREASYON BÖLÜMÜ MÜFREDATLARININ
İNCELENMESİ VE ÖRNEK MÜFREDAT ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pelin YAĞCI

Balıkesir, 2015

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TURİZM İŞLETMECİLİĞİ VE OTELCİLİK ANABİLİM DALI

LİSANS DÜZEYİNDE REKREASYON BÖLÜMÜ MÜFREDATLARININ
İNCELENMESİ VE ÖRNEK MÜFREDAT ÇALIŞMASI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Pelin YAĞCI

Tez Danışmanı
Doç. Dr. Ahmet KÖROĞLU

Balıkesir, 2015

T.C.
BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ ONAYI

Enstitümüzün Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı'nda 201312501001 numaralı Pelin YAĞCI'nın hazırladığı “**Lisans Düzeyinde Rekreasyon Bölümü Müfredatlarının İncelenmesi ve Örnek Müfredat Çalışması**” başlıklı yüksek lisans TEZ SAVUNMA SINAVI ile ilgili savunma sınavı, Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği uyarınca 04.12.2015 tarihinde yapılmış, sorulan sorular ve alınan cevaplar sonunda tez onayına OY BİRLİĞİ / ~~OY ÇOKLUĞU~~ ile karar verilmiştir.

Başkan.....

Doç. Dr. Esin ÖZKAN

Üye.....

Doç. Dr. Ahmet KÖROĞLU (Danışman)

Üye.....

Yrd. Doç. Dr. S. Banu YILDIZ

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

11 / 12 / 2015

Enstitü Müdürü

Doç. Dr. Halil İbrahim ŞAHİN

ÖNSÖZ

Son yıllarda boş zamanlarda meydana gelen artışa paralel olarak, bireylerin rekreasyon faaliyetlerine olan eğilimlerinin de artmaya başladığı görülmektedir. Bu artış beraberinde çok kapsamlı bir alan olarak karşımıza çıkan rekreasyon alanı ile ilgili bilgi ve becerilerle donatılmış eğitilmiş birey ihtiyacını da ortaya çıkarmaktadır. Çünkü söz konusu alan kapsamında gerçekleştirilecek her türlü faaliyet, bireyler tarafından modern çağımızın stresli yaşam biçimlerinin getirdiği sıkıntılardan kurtulmak için tercih edilmektedir. Bu nedenle şüphesiz ki bireyleri, ihtiyaçlarına uygun alanlarda gerçekleştirilen, uygun faaliyetlere yönlendirecek ve faaliyetlerin memnun sonuçlanmasını sağlayacak kişiler, rekreasyon konusunda eğitim almış kişiler olacaktır. Burada rekreasyon eğitiminin önemi ortaya çıkmaktadır. Bu amaçla, bu çalışmada rekreasyon bölümlerinin gelişim ve çeşitlilik gösterdiği Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da bulunan üniversitelerin rekreasyon bölümleri müfredatları incelenerek, Türkiye için müfredat önerisi geliştirilmeye çalışılmıştır.

Tez çalışmam süresince her türlü bilgi birikimi ve önerileri ile bana yol göstererek öz verisini, ilgisini ve sabrını esirgemeyen çok değerli danışman hocam Doç. Dr. Ahmet KÖROĞLU'na teşekkürlerimi sunuyorum.

Lisans ve yüksek lisans eğitimim süresince bana rehberlik eden, değerli bilgi ve deneyimlerini benimle paylaşan, daima yol gösteren, üzerimde emeği olan tüm BTİOYO akademik kadrosuna sonsuz şükranlarımı sunarım.

Son olarak hayatımın her döneminde olduğu gibi bu çalışmamda da benden maddi manevi imkan ve desteklerini esirgemeyen anneme ve babama teşekkürü borç bilirim.

Pelin YAĞCI

Balıkesir, 2015

ÖZET

LİSANS DÜZEYİNDE REKREASYON BÖLÜMÜ MÜFREDATLARININ İNCELENMESİ VE ÖRNEK MÜFREDAT ÇALIŞMASI

YAĞCI, PELİN

Yüksek Lisans, Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Ahmet KÖROĞLU

2015, 178 Sayfa

Bilim ve teknolojiye meydana gelen gelişmeler, bireylerin yaşamlarında boş zamanların artmasına neden olmuştur. Boş zamanların artması, bu zamanların verimli ve bireyin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde değerlendirilmesi ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Bu da boş zamanların değerlendirilmesi ifadesinin karşılığı olarak rekreasyon kavramını ortaya çıkarmıştır.

Boş zamanların verimli ve bireyin ihtiyaçlarına cevap verecek şekilde değerlendirilmesi için rekreasyon faaliyetlerini yöneten, bireyleri rekreasyon faaliyetlerine yönlendiren, bu alanda eğitim almış birey ihtiyacı gündeme gelmektedir. Bu ihtiyaç açığının kapatılması ise ancak “Rekreasyon Yönetimi” bölümleri müfredatlarında bulunan dersler aracılığıyla, bilgi birikimi ve beceri kazandırılmış bireylerin yetiştirilmesi ile mümkün olacaktır.

Çalışmanın amacını, Kanada ve rekreasyon faaliyetlerinin ilk gelişim gösterdiği yer olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde bulunan üniversitelerin rekreasyon bölümleri müfredatlarının incelenmesi ve elde edilen dersler ışığında Türkiye’ye yönelik “Rekreasyon Yönetimi” bölümleri için müfredat önerisi sunmak oluşturmaktadır.

Çalışma beş ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde giriş başlığı altında araştırmanın problemine, amacına, önemine, varsayımlara ve sınırlılıklara yer verilmektedir.

İkinci bölümde ilgili alan yazın ve kuramsal çerçeveye yer verilmektedir. Öncelikle zaman, boş zaman ve rekreasyon kavramları üzerinde durulmuş, daha sonra eğitim kavramı ve müfredat geliştirme ile ilgili açıklamalara yer verilmiştir. Aynı zamanda konuyla ilgili yapılmış araştırmalara da bu başlık altında değinilmiştir.

Çalışmanın üçüncü bölümünde araştırmanın yöntemine ilişkin bilgilere, araştırmanın modeli, bilgi toplama kaynakları ve bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesi olmak üzere üç başlık altında yer verilmiştir.

Çalışmanın dördüncü bölümünde araştırma kapsamında elde edilen bulgular ile yorumları yer almaktadır.

Beşinci ve son bölümde ise, araştırmanın bulgularından yola çıkarak sonuçlara ve müfredat önerilerine yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Eğitim, Rekreasyon Eğitimi, Müfredat, Müfredat Geliştirme

ABSTRACT

REVIEW OF THE CURRICULUM OF RECREATION DEPARTMENT AT UNDERGRADUATE LEVEL AND A CASE STUDY OF CURRICULUM

YAĞCI, PELİN

Master Thesis, Department of Tourism and Hotel Management

Advisor: Assc. Prof. Ahmet KÖROĞLU

2015, 178 Pages

Scientific and technological advancements led to an increase of spare times in individual lives. Increase of spare times brings along the need of making use of these times fruitfully and in a way to meet the needs of individuals. And this revealed the concept of recreation in return for the expression of making use of the spare times.

To make use of the spare times fruitfully and in a way to meet the needs of individuals; comes to the fore the need for persons that manage the recreation activities, directs individuals to recreation activities and who received education in this field. To serve the purpose in this field will barely be possible by training individuals to make them have necessary accumulation of knowledge and skills through the lessons in the curriculums of the “Recreation Management” departments.

The purpose of the study is to review the curriculums of the recreation departments of the universities in the USA and Canada, where recreation activities made progress for the first time, and offer curriculum suggestions for the “Recreation Management” departments in Turkey in the light of the information we obtained.

The study consists of five main chapters. In the first chapter, under the title of introduction, takes part the problem, purpose, importance, assumptions and constrictions of the study.

In the second chapter, it was covered the relevant literature and theoretical framework. Primarily, it was focused on the concepts of time, spare time and

recreation, and then instructions about the training concept and curriculum development were give place. Besides, the researches performed on the track were covered under this title.

In the third chapter of the study, take part the information about the method of the research, the research model, information sources and collection and evaluation of the information under three titles.

Findings obtained within the scope of the research and their interpretations were covered in the fourth chapter.

And in the fifth and final chapter, the results and curriculum suggestions arising from the findings of the research were covered.

Key Words: Recreation, Education, Recreation Training, Curriculum, Curriculum Development

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖNSÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER	viii
ÇİZELGELER LİSTESİ	x
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem.....	3
1.2. Amaç.....	3
1.3. Önem.....	4
1.4. Varsayımlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar.....	6
1.6. Tanımlar.....	6
2. İLGİLİ ALAN YAZIN	9
2.1. Kuramsal Çerçeve.....	9
2.1.1. Zaman, Serbest (Boş) Zaman ve Rekreasyon Kavramlarının Analizi.....	9
2.1.1.1. Zaman Kavramı ve Zaman Sınıflamaları.....	9
2.1.1.2. Serbest (Boş) Zaman Kavramı.....	13
2.1.1.2.1. Serbest (Boş) Zaman Çeşitleri.....	15
2.1.1.2.2. Serbest (Boş) Zamanın Temel Fonksiyonları.....	18
2.1.1.2.3. Bireyin Serbest (Boş) Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler.....	19
2.1.1.2.3.1. Sosyal Faktörler.....	19
2.1.1.2.3.2. Ekonomik Faktörler.....	20
2.1.1.2.3.3. Demografik Faktörler.....	21
2.1.1.3. Rekreasyon Kavramı.....	23
2.1.1.3.1. Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkisi.....	26
2.1.1.3.2. Rekreasyonun Özellikleri.....	27
2.1.1.3.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması.....	30
2.1.1.3.4. Rekreasyon İhtiyacı ve Rekreasyonun Yararları.....	35

2.1.1.3.5. Türkiye’de Boş Zaman ve Rekreasyon	37
2.1.2. Eğitime Genel Bir Yaklaşım.....	39
2.1.2.1. Eğitim Kavramı.....	39
2.1.2.1.1. Eğitimin Türleri	42
2.1.2.1.1.1. Örgün Eğitim	43
2.1.2.1.1.2. Yaygın Eğitim.....	43
2.1.2.1.2. Eğitimin Amaçları	44
2.1.2.2. Mesleki Eğitim	45
2.1.2.2.1. Mesleki Eğitimin Önemi	47
2.1.2.2.2. Mesleki Eğitimin Amacı ve Özellikleri.....	47
2.1.2.3. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Yapısı.....	48
2.1.2.3.1. Yaygın Turizm Eğitimi	51
2.1.2.3.2. Örgün Turizm Eğitimi	52
2.1.2.3.3. Türkiye’de Rekreasyon Eğitimi	53
2.1.2.3.3.1. Rekreasyon Bölümlerinin Gelişimi	55
2.1.2.3.3.2. Rekreasyon Bölümlerinin Amacı ve İstihdam Alanları.....	56
2.1.3. Müfredat ve Müfredat Geliştirme Kavramları.....	58
2.1.3.1. Müfredat Kavramı.....	59
2.1.3.2. Müfredat ve Ders Programı Etkileşimi	61
2.1.3.3. Müfredat Geliştirmede İhtiyaç Analizi	62
2.1.3.4. Müfredat Tasarım Süreci ve Müfredat Geliştirme	63
2.2. İlgili Araştırmalar	65
3. YÖNTEM.....	68
3.1. Araştırmanın Modeli	69
3.2. Bilgi Toplama Kaynakları	69
3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi	70
4. BULGULAR VE YORUM.....	71
5.SONUÇ VE ÖNERİLER.....	106
KAYNAKÇA	124
EKLER.....	159

ÇİZELGELER LİSTESİ

	Sayfa
Çizelge 1. Zaman Tipleri ve Kullanılma Şekilleri.....	12
Çizelge 2. Eğitim Sistemi İçinde Örgün ve Yaygın Eğitimin Yeri.....	43
Çizelge 3. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Genel Görünümü.....	51
Çizelge 4. Rekreasyon İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	72
Çizelge 5. Terapötik Rekreasyon İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	82
Çizelge 6. Açık Alan Rekreasyonu İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	85
Çizelge 7. Turizm İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	90
Çizelge 8. Spor İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	92
Çizelge 9. Topluluk Rekreasyonu İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	95
Çizelge 10. Ticari Rekreasyon İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	97
Çizelge 11. Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı.....	99
Çizelge 12. Rekreasyon Yönetimi Bölümü Lisans Programı için Önerilen Genel Müfredat.....	115

Çizelge 13. Yayla Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi	
Bölümü Lisans Programı Müfredatı.....	118
Çizelge 14. Zeytin Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi	
Bölümü Lisans Programı Müfredatı.....	121

ŞEKİLLER LİSTESİ

	Sayfa
Şekil 1. Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkisi.....	27
Şekil 2. Masuhara (1998) Ders Programı Tasarım Modeli.....	63

1. GİRİŞ

Zaman kavramı, insanların hayatlarında sahip oldukları en büyük zenginlik olarak değerlendirilmektedir. Çünkü insan hayatı kısadır ve insanların değersiz ve boşa geçirdikleri zamanları telafi etme şansları bulunmamaktadır. Bu da zamanın kıt bir kaynak olma özelliğinden kaynaklanmaktadır. Bununla birlikte zaman herkese eşit olarak dağıtılmış bir kaynak olma özelliği taşımaktadır.

Zaman kavramı, insanların yaşamının bazen uzun, bazen kısa, tekrarlanması mümkün olmayan, başlangıcı ve bitişi belli, saat ile ölçülebilen bir bölümü olarak ifade edilmektedir (Güçlü, 2001: 87).

Zamanın, varoluş ile ilgili, zorunlu ihtiyaçların (yemek, uyku vb.) karşılanması ile ilgili, iş için hazırlanma, işe gidiş-geliş dahil olmak üzere çalışma ile ilgili ve eğlence faaliyetlerinin gerçekleştirildiği kullanım bölümleri mevcuttur (Karaküçük, 2008: 13). İnsanların çalışmak, uyumak ve temel ihtiyaçlarını karşılamak için kullandıkları zamanlar dışında kalan zamanlar boş zaman; bu zamanlarda gerçekleştirilen, yaratıcı, kültürel vb. her türlü insanın yenilenmesini sağlayan, gönüllü olarak yapılan, para kazanma amacı gütmeyen faaliyetler rekreasyon kavramı kapsamında ele alınmaktadır (Albayrak, 2012: 44; Sağlık vd., 2014: 87).

İlk medeniyetlerden günümüze kadar aşamalar halinde gelişerek gerçekleşen rekreasyon faaliyetleri, ilk medeniyetlerde, yaşam boyu katlanılan tüm yorgunluklardan uzaklaşmanın manevi alemde ebedi huzurla mümkün olabileceğine inanılarak gerçekleşmiştir. Daha sonraki zamanlarda ise, yaşlılık dönemlerinde dinlenme, mevsimlik veya hafta sonu tatil yapma ve günlük olarak ortaya çıkan boş zamanlarında rekreasyon faaliyetlerine katılma şeklinde yapılmıştır. Boş zamanların artmasına paralel olarak refah düzeyinin yükselmesiyle daha iyi yaşam şartlarına kavuşulması, rekreasyon faaliyetlerine daha çok önem verilmesini beraberinde getirmiştir (Kurar ve Baltacı, 2014: 43).

İnsanlar yeni deneyimler kazanma, rahatlama, sürekli buldukları ortamlardan kaçma isteği, özgür olma, güvenlik, kendini tanıma, fiziksel aktivitelere katılma, fitness, sosyal etkileşim gibi ihtiyaçlarını gidermek amacıyla rekreasyon faaliyetlerine katılmaktadır (Hall ve Page, 2006: 47). Rekreasyon faaliyetlerinin şahsi açıdan, sağlıklı fiziksel gelişim yaratmak, ruh sağlığı kazandırmak, kişisel beceri ve yetenek gelişimini sağlamak, sosyalleştirmek, iş ve çalışma verimin arttırmak, insanın mutlu olmasını sağlamak; toplumsal açıdan ise, toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlamak, demokratik toplumun yaratılmasına imkan sağlamak gibi yararları bulunmaktadır (Karaküçük, 2008:95-102). Rekreasyon, çok geniş bir yelpazeyi kapsamakta ve birçok aktiviteyi içermektedir. Rekreasyon kavramı altında verilecek hizmetlerin gerçekleştirilebilmesi için, toplumun istek, ilgi ve beklentilerini bilen, rekreasyon ile ilgili felsefe, kavram ve amaçlara hakim, çeşitli ve farklı programlar planlayıp, organize ederek, bireylerin bu faaliyetlere yönlendirilmesini ve bu faaliyetlerin denetlenmesini sağlayabilecek özelliklere sahip eğitilmiş eleman ihtiyacı günden güne artmaktadır (Tütüncü, 2008: 100).

Rekreasyon faaliyetleri eğitilmiş elemanlar tarafından yönlendirildiğinde, bireylere yaşamlarının her safhasında, psikolojik, sosyal ve fiziksel faydalar sağlayacak, deneyimler yükleyecek ve böylece daha faydalı hale gelecektir. Bu nedenle, rekreasyon hizmeti verecek eğitilmiş eleman eksikliğinin giderilmesi için rekreasyon, önemli bir eğitim konusu olarak karşımıza çıkmaktadır (Balcı ve İlhan, 2006: 12; Kement, 2014: 116-118).

Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu ve Turizm Fakülteleri rekreasyon bölümleri bünyesinde verilen rekreasyon eğitimi müfredatlarının, rekreasyon hizmetini sunabilecek niteliklere sahip elemanları yetiştirebilecek şekilde planlanması gerekmektedir (Tütüncü, 2008: 100).

Çalışmada boş zamanlarda gerçekleştirilen faaliyetler olarak karşımıza çıkan ve bir çok yönden fayda sağlayan rekreasyon kavramının daha iyi anlaşılmasını sağlamak amacıyla öncelikle zaman, boş zaman kavramları tanımlanmış daha sonra rekreasyon kavramı açıklanarak bu kavramlarla ilgili unsurlara (özellikleri, sınıflandırılmaları, fonksiyonları vb.) yer verilmiştir. Daha sonra, eğitim, mesleki eğitim ve Türkiye’de turizm eğitiminin yapısı konuları açıklanmaya çalışılmıştır. Türkiye’de turizm eğitimi konu başlığı altında Türkiye’de rekreasyon eğitimi,

rekreasyon bölümlerinin gelişimi, amacı ve istihdam alanlarından bahsedilmiştir. Son olarak ise müfredat kavramı analiz edilerek, müfredat geliştirme ile ilgili bilgiler verilmiştir. Konu ile ilgili önceki çalışmalara, ilgili çalışmalar başlığı altında değinilmiştir.

Boş zamanların artmasına bağlı olarak insanların yaşamında daha fazla yer kaplayan ve daha çok önem kazanan rekreasyona yönelik eğilimlerin artması, bu kavrama dönük üniversiteler bünyesinde bölüm açılmasını da beraberinde getirmektedir.

Bu nedenle çalışmanın yöntem kısmında mevcut ve açılacak olan rekreasyon bölümleri kapsamında değerlendirilebilecek bir müfredat önermek amacıyla yapılan araştırmalar ile ilgili, bilgi toplama kaynaklarına, elde edilen bilgilerin nasıl değerlendirildiğine değinilmiştir. Elde edilen bilgiler ışığında bulgular bölümünde ana kategoriler altında tüm ders isimlerine, sonuç ve öneriler bölümünde ise bu dersleri gerekçelere dayandırarak, derslerin zorunlu mesleki ders veya seçmeli mesleki ders olarak kullanıldığı 8 yarıyıllık müfredat önerilerine yer verilmiştir.

1.1. Problem

Türkiye’de Turizm Fakülteleri’nden ziyade Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları bünyesinde yer alan rekreasyon bölümlerine ait müfredatlarda daha çok spora yönelik derslerin bulunması ve bu derslerin ise Turizm Fakülteleri bünyesinde bulunan rekreasyon bölümleri için eksik kalması ve buradan hareketle Turizm Fakülteleri bünyesinde bulunan veya yeni açılacak olan rekreasyon bölümü müfredatlarında yer alabileceği düşünülen derslerin belirlenmesi araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Amaç

Ülkemizde daha çok Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bünyelerinde bulunan Rekreasyon bölümleri, son dönemlerde rekreasyona olan ilginin artmasına ve bu alanda hizmetlerin verilmesini sağlayacak eğitimli personel ihtiyacı eksikliğine bağlı olarak Turizm Fakülteleri bünyesinde açılmaya başlamış ancak gelişim aşamasındadır. Rekreasyon bölümlerinin gelişimlerini hızlandırmak ve buna bağlı

olarak eğitimli personel ihtiyacı açığını kapatmak adına, bu bölüm dahilinde okutulacak müfredatların belirlenmesi gerekmektedir.

Bu çalışmada, zaman, boş zaman, rekreasyon, eğitim ve müfredat kavramları üzerinde durulmaktadır. Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri'nde lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren üniversitelerin, rekreasyon bölümü müfredatları inceleyerek, müfredatlarda bulunan derslere ulaşılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan derslerden, müfredat önerilecek bölgelerin geliştirilmesinde üzerinde durulan ana unsurlar ve bu alandayetiştirilecek öğrencilerin sahip olması beklenen özellikler dikkate alınarak uygun dersler seçilmiştir. Buradan hareketle çalışmanın amacını, seçilen bu derslerle Türkiye'de Turizm Fakülteleri bünyesinde bulunan veya yeni açılacak olan "Rekreasyon Yönetimi" bölümleri için müfredat önerisi geliştirilmesi oluşturmaktadır.

1.3. Önem

Boş zamanları değerlendirmek için yapılan faaliyetler olarak ifade edilen rekreasyonun sağladığı yararlar, fiziksel, psikolojik, zihinsel ve toplumsal olmak üzere çok yönlü olarak karşımıza çıkmaktadır. Rekreasyon sağladığı bu yararlarla insan yaşamının kalitesinin artırılması üzerinde önemli bir rol üstlenmektedir. Bunlar genel olarak değerlendirildiğinde ise, hem sağlıklı hem de sorunlu bireylerin ve toplumların karşılaştığı birçok olumsuzluğu, gerek oluşmadan engellemekte gerekse oluşuktan sonra gidermede katkı sağlamaktadır (Arslan, 2013: 25; Ceyhun, 2008: 326).

Boş zamanların, bireysel ve toplumsal faydalar sağlamanın açısından olumlu değerlendirilmesinin sağlanması, rekreasyon faaliyetlerinin yönetilmesi, bireylerin bu faaliyetlere yönlendirilmesi, rekreasyon alanında nitelikli bireyler yetiştirilmesi amacıyla bu yönde eğitime gereksinim olduğu ve bu eksikliğin ancak rekreasyon eğitimi ile kapatılmasının mümkün olacağı düşünülmektedir. Rekreasyon eğitimi, kişilerin boş zamanlarını yapıcı olarak kullanmalarını öğretmeyi amaçlamakta ve rekreasyon faaliyetlerinin dikkatlice seçilmesini sağlamaktadır (Ağaoğlu ve Boyacı, 2013: 21; Karaküçük, 2008: 123; Kızanlıklılı, 2014: 49).

Konu ile ilgili alan yazın tarandığında, rekreasyon bölümleri dahilinde işlenecek dersleri ve buna bağlı olarak önerilen müfredat programını konu alan çalışma sayısının çok az olduğu görülmüştür. Bu nedenle çalışmada, rekreasyon bölümü müfredatlarında bulundurulabilecek derslere ve müfredat önerilerine yer

verilmektedir. Bu bulguların, günümüzde giderek önem kazanan ve buna bağlı olarak yeni açılan rekreasyon bölümleri için yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Ayrıca incelenen rekreasyon müfredatlarının, araştırmamızda bilimsel analizinin yapılması, Türkiye’de örnekleri az olan bu tür bölümlerin yaygınlaşmasına, bu tür programların amacına ulaşabilmesi ve gençlerin bu tür programlara katılımlarının artırılabilmesi gibi yönlerden katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bunun yanı sıra rekreasyon hizmetlerinin sunulmasında ihtiyaç duyulan nitelikli elemanların yetiştirilmesi açısından önemli bir çalışma olacağı beklenmektedir. Aynı zamanda bu araştırma, Türkiye’de bu alanda eğitimin gerekliliğini bilimsel olarak vurgulama fırsatı sağlayacağı düşünülmektedir. Turizm Fakültelerinden ziyade Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları bünyesinde bulunan rekreasyon bölümlerinin son zamanlarda Turizm Fakülteleri bünyesinde yoğunlaşmaya başladığı görülmektedir. Buna bağlı olarak müfredat gereksiniminin de ortaya çıkacağı tahmin edilmektedir. Bu nedenle, araştırmanın ilgili yazına önemli katkı sağlayacağı düşünülmesi çalışmanın önemini arttırmaktadır.

1.4. Varsayımlar

Araştırmada Türkiye’de Turizm Fakülteleri bünyesinde bulunan veya yeni açılacak rekreasyon bölümleri için önerilecek müfredatta okutulabilecek olan dersler, öncelikli olarak Amerika Birleşik Devletleri’nde bulunan üniversitelerin rekreasyon bölümleri müfredatlarında bulunan derslerden seçilmiştir. Bunun nedeni, rekreasyon bölümlerinin ilk kez Amerika kıtasında 1920’lerin ortasında açılmış ve 1940’lı yıllarda müfredatlarında bölümle ilgili derslere yer verilmeye başlanılmış (Kızanlıkl, 2014: 50) olduğu varsayımdır. Kanada’da bulunan üniversitelerden de bünyesinde rekreasyon bölümü bulunduran üniversitelerin müfredatları dikkate alınmıştır. Bunun nedeni ise, Amerika Birleşik Devletleri ile aynı kıtada ve yakın konumda olmasından dolayı burada da rekreasyon bölümlerinin gelişme göstermiş olduğu varsayımdır.

Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da bulunan üniversiteler içerisinde, lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren 118 üniversiteye ulaşılmış ve bu sayının yeterli olacağı varsayılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen dersler, rekreasyon, terapötik rekreasyon, açık alan rekreasyonu, spor, turizm, toplum rekreasyonu, ticari rekreasyon ve genel

ders isimleri olarak 8 kategoride toplanıp değerlendirilmiş, müfredat önerisinde kullanılacak ders sayısı için yeterli sayıda olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma, kuramsal çerçeve açısından ulaşılabilen alan yazın ile sınırlıdır.

Araştırma kapsamında bulunan Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren üniversitelerin kendi web sitelerinden bu bölüme ait müfredat programlarındaki derslere ulaşılmaya çalışılmıştır. Ulaşılan üniversitesi sayısı Amerika Birleşik Devletleri’nden 106 tane, Kanada’dan 12 tane olmak üzere toplam 118 üniversite ile sınırlıdır.

Araştırmanın kısıdı rekreasyon bölümü derslerine ulaşmak adına ilgili web sitelerinin değerlendirildiği Mayıs 2014 – Ağustos 2015 tarih aralığıdır. Çalışmada bu süre aralığında araştırma kapsamındaki üniversitelerde okutulan dersler dikkate alındığından, yapılan araştırma işleminden sonra ilgili müfredatlarda yenileme/değişiklik yapılmış olabilir.

Araştırma, bilgi toplama aracı olarak ilgili üniversitelerin web sitelerinin içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmesi sonucu elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Zaman; bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi: 11.06.2015).

Boş zaman;“bireyler tarafından günlük yapılmak zorunda olunan işler dışında, bireyin istekleri, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda özgürce ve kendini geliştirebilmesi için kullanabileceği zaman dilimidir” şeklinde ifade edilmektedir (Yetim ve Arğan; 2013: 284).

Rekreasyon genel olarak; yoğun çalışmalar ve çevresel etkilerden olumsuz etkilenen insanlar, bedensel ve ruhsal sağlıklarını tekrar elde etmek ve bununla birlikte zevk, haz almak amacıyla, kişisel ihtiyaç ve beklentileri için tatmin sağlayacak, bütünüyle çalışma ve mecburi ihtiyaçları için ayrılan zamanı dışında kalan kendisine

ait boş zamanlarında katılacağı ve kendi hür iradesi ile seçerek katılım göstereceği etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Hacıoğlu vd., 2003: 30).

Eğitim; kişiliğin geliştirilerek onun yetişkin yaşamına hazırlanması temel alan ve ona her türlü lüzumlu bilgi, yetenek ve tutumu kazandırmak amacıyla hizmet eden bir süreçtir (Tezcan, 1997: 3).

Örgün eğitim; belirli bir yaş grubundaki ve birebir benzer düzeydeki bireylere, amacına uygun olarak hazırlanan programlar aracılığıyla, okulda düzenli bir şekilde gerçekleştirilen eğitimidir (Hacıoğlu vd., 2008: 4).

Yaygın eğitim; örgün eğitimin tam tersi olarak, farklı yaş ve grup düzeyindeki bireylere, amacına uygun olarak hazırlanan programlar aracılığıyla ve programlar için uygun platform ve sürelerle gerçekleştirilen eğitimidir (Hacıoğlu vd., 2008: 4).

Mesleki eğitim; genellikle işgücü piyasasında çalışacak olan insanların, belirli meslekler ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve yetenekleri nasıl öğreneceği konusunda eğitilmesini amaçlayan eğitim türü olarak tanımlanmaktadır (Ivan ve Albu, 2014: 77).

Turizm eğitimi; “toplumların turistlere yönelik olarak, ırk, dil, din, milliyet, ekonomik güç, siyasi görüş gibi unsurlara bakılmaksızın, dürüst, eşit, saygılı ve konukseverliğe dayalı hizmet sunması, turizm kaynaklarının korunması, bu kaynaklardan elde edilecek uzun vadeli getiriler ve turizmin ekonomik yararları başta olmak üzere diğer tüm alanlardaki yararları konusunda temel bilgi ve görüşlerin kazandırılarak turizm bilincinin yerleştirilmesi” şeklinde tanımlanmaktadır (Bayer, 1998: 146).

Yaygın turizm eğitimi;Toplumda, turizm kaynaklarını koruyacak sevgiyi ve anlayışı geliştirmek, turiste karşı eşit ve dürüst hizmet etmenin ahlak ve terbiyesini vermek, gerçek sevgiye ve konukseverliğe dayalı bir davranış biçimi oluşturmak gibi bir çok konu ile ilgili turizm bilincini oluşturmayı amaçlayan öğretim türüne yaygın turizm eğitimi denilmektedir (Atay ve Yıldırım, 2008: 398; Aymankuy vd., 2012: 306).

Örgün turizm eğitimi; turizm sektörünün farklı faaliyet alanları için bilgili, becerikli, yetenekli, verimli ve bilinçli elemanlar yetiştirmeyi amaçlayan öğretim türü olarak açıklanmaktadır (Atay ve Yıldırım, 2008: 398; Aymankuy vd., 2012: 306).

Rekreasyon eğitimi; çevre, yurttaşlık, sağlık gibi eğitimlerin yer aldığı genel eğitim kapsamında bulunan, ancak uygulama ve hedeflere ulaşma yöntemlerinde farklılık bulunan fonksiyonel bir alanı ifade etmektedir (Karaküçük, 2008: 124).

Eğitim programı; öğrenene okul ve okul dışında planlanmış etkinlikler aracılığıyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği; bir başka ifadeyle ise, birey davranışlarını istenilen yönde değiştirmek amacıyla gerçekleştirilen tüm etkinlikler olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2013: 4; Görgeç, 2014: 10).

Öğretim programı; bir derste öğrencilerin ulaşacağı hedefleri, hedeflere ulaşmak için gerekli davranışları, bu davranışların kazandırılması için planlanacak eğitim programlarını ve bu eğitim programlarının davranışları hangi ölçüde kazandırdığını ortaya koyabilecek değerlendirme durumlarını kapsayan, çok yönlü etkileşim içerisinde olan ve gelişmeye açık öğeler bütünü ifade etmektedir (Hotaman, 2010: 33).

Müfredat programı; bir okuldan mezun olmak veya bir alanda uzmanlaşma sağlamak amacıyla tamamlanması gereken ders ve konuları kapsayan plan olarak tanımlanmaktadır (Görgeç, 2014: 9; Yavuz, 2012: 20).

Ders programı; bir ders süresi içinde planlanan hedeflerin bireye nasıl kazandırılacağını gösteren tüm etkinliklerin yer aldığı bir plandır (Demirel, 2013: 6).

İhtiyaç analizi; öğrencilerin, belli bir grubun, öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak bir müfredat geliştirmek için temel olarak hizmet verecek, bilgi toplama dahil, faaliyetler şeklinde tanımlanmaktadır (Güleç, 2013: 41).

Müfredat geliştirme; bir müfredat planlama sürecinin adıdır ve ya eğitim için detaylı planlarla sonuçlanan titiz bir süreç olarak ifade edilmektedir (Yavuz, 2012: 66).

2. İLGİLİ ALAN YAZIN

Çalışmada Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada’da bulunan üniversitelerin rekreasyon bölümleri müfredatlarının incelenmesi ve Türkiye için müfredat önerisi geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda, rekreasyon faaliyetlerinin var olabilmesi için gerekli olan boş zaman kavramı, öncesinde zaman kavramı üzerinde durularak açıklanmaya çalışılmıştır. Daha sonra rekreasyon, eğitim, rekreasyon eğitimi ve müfredat geliştirme kavramları üzerinde durulmuştur.

2. 1. Kuramsal Çerçeve

Çalışmanın kuramsal çerçevesinde rekreasyon ile ilişki içerisinde olan kavramlar çerçevesinde rekreasyon kavramının açıklanması, özellikleri, sınıflandırılması, rekreasyon ihtiyacı ve rekreasyonun sağladığı istihdam olanaklarının yanı sıra Türkiye’de rekreasyon olgusunun durumuna yer verilmiştir. Ayrıca, eğitim kavramına genel bir yaklaşım ile değinilmiş, müfredat ve müfredat geliştirme kavramlarına ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

2.1.1. Zaman, Serbest (Boş) Zaman ve Rekreasyon Kavramlarının Analizi

Bu bölümde zaman, serbest (boş) zaman ve rekreasyon kavramları detaylı olarak açıklanmaktadır. Öncelikle zaman ve boş zaman kavramları üzerinde durulmuştur. Bunun nedeni, bu kavramların açıklanmasıyla, rekreasyon kavramının daha kolay anlaşılacağı düşünülmesidir.

2.1.1.1. Zaman Kavramı ve Zaman Sınıflamaları

Zaman doğası gereği değerli bir kaynaktır. Örneğin, 1 saat olarak bir zaman dilimi dikkate alındığında, bu zaman diliminin değeri, onun nasıl kullanılacağına bağlıdır. Buradan hareketle anlamlı bir etkinlik için harcanan bir saatin, anlamsız bir etkinlik için harcanacak bir saatten daha değerli olduğu ifade edilmektedir (Festjens ve Janiszewski, 2015; 178).

Çoğu zaman yokluğundan şikâyet edilen fakat gerçekte her zaman var olan zaman, birçok yazar tarafından tanımlanmış, farklı bilim dalları tarafından ele alınmış, farklı açılardan geniş bir şekilde incelenmiştir (Akıncı, 2011: 4; Mersinli, 2009: 34). Zaman, cinsiyet, ırk, inanç, yaş, meslek vb. hiçbir faktör gözetilmeksizin, her düzeyde bireyin eşit miktarda sahip olduğu ancak herkes tarafından aynı şekilde kullanılmayan değerli ve eşsiz bir kaynak, boyutları (eni, boyu, derinliği) olmayan bir kavram olarak ifade edilmektedir. Bu nedenle söz konusu kavramı tanımlamak oldukça güçtür (Kaba, 2009: 6; Örucü vd., 2007: 11).

Sabah yataktan kalkmak, araba sürmek, işe gitmek, telefonun çalması vb. her şey bir olaydır ve olaylar zaman kavramının temel unsurunu oluşturmaktadır. Örneklendirilen olayların birbiri ardına, sırayla gerçekleşmesi ise zaman kavramı ile özdeşleştirilmektedir (Örucü vd., 2007: 11). Zaman, olayların ardışıklığını görerek, bireyin zihninde yarattığı ve olayların bundan sonra da içinde olup gideceklerinin düşünüldüğü başı ve sonu olmayan soyut bir kavramdır. Zaman ile ilgili literatür taraması yapıldığında, insanların bilimsel bakış açılarına göre, insandan insana değişen çok fazla tanım karşımıza çıkmaktadır (Gürbüz ve Aydın, 2012: 3; Güven ve Yeşil, 2011: 60). Bu tanımlardan bazılarını aşağıda değinilmektedir.

Türk Dil Kurumu'nun Büyük Türkçe Sözlüğü'nde zaman, bir işin, bir oluşun içinde geçtiği, geçeceği veya geçmekte olduğu süre, vakit olarak tanımlanmaktadır (<http://www.tdk.gov.tr>, Erişim Tarihi: 11.06.2015). Kelime anlamı olarak zaman, geçmişten günümüze kadar gelip, günümüzden de geleceğe doğru sıralı bir biçimde ardı ardına gerçekleşen olayların, bireylerin kontrolü dışında kesintisiz olarak devam etmesi şeklinde açıklanmaktadır (Tanrıöğen ve Işcan, 2006: 93). Başka bir ifadeyle zaman, belli bir işin yapılabilmesi için gerekli olan veya bu işin yapıldığı sırada geçen süre olarak ifade edilmektedir (Gürbüz ve Aydın, 2012: 3). Zaman, insan yaşamında, uzun veya kısa süreli, tekrarı imkansız, başlangıcı ve sonu belli olan, saatle ölçülebilen bir bölümdür (Hacıoğlu vd., 2003: 15). Zaman kavramı, Ducker'e göre, en kıt ve eşsiz, Mackenzie'e göre, son derece nazik, Tyeler'e göre hayatındaki en acımasız en katı element ve Laiken'e göre ise temel kaynak olan bir varlıktır. Zaman, günümüz aracılığıyla geçmişten geleceğe doğru birbirini başarılı olarak takip eden olayların sürekliliği olarak tanımlanmaktadır (Cyril, 2014: 38). İnsanın sonsuzluk ölçüsü olarak değerlendirdiği zamanın ve zamanla ilgili olağan kabul edilen her şeyin, insan

düşüncesinin ürünü ve göreceli olduğunu belirtmektedir (Addington'dan aktaran İç, 2004: 7). Yapılan açıklamalar ve tanımlardan da anlaşılacağı gibi, göreceli bir kavram olması nedeniyle, zaman kavramının genel bir tanımını yapmak mümkün olmamaktadır (Gürbüz ve Aydın, 2012: 3).

Zamanın özelliklerini şu şekilde genel olarak sıralamak mümkündür (Gürbüz ve Aydın, 2012: 2; Hazar, 1999: 15; Kaba, 2009: 6; Kocabaş ve Erdem, 2003: 192; Sevil vd., 2012: 3; Tanrıöğen ve Işcan, 2006: 93; Yılmaz ve Aslan, 2002: 25);

- Her bireyin eşit miktarda sahip olduğu ve sabit bir hızla akıp giden önemli bir değerdir,
- Ölçülebilir,
- Bireysel algılamalara göre farklılık gösterebilir (sınav süresinin bilinen soruları cevaplarken çabuk geçmesi, bilinmeyen sorular olduğunda ise cevaplanılamayacağı için sürenin uzun gelmesi gibi),
- Yenilenemeyen, yeri doldurulamayan, geri döndürülemeyen bir kaynaktır,
- Satın alınamaz, hammadde gibi depolanıp istenildiğinde kullanılamaz ve tekrar yerine konulamaz,
- İyi kullanıldığında ucuz, kaybedildiğinde pahalıdır,
- Biriktirilemeyen, ödünç alınamayan, kiralanamayan, çoğaltılamayan, toplanamayan, sadece kullanılan ve kaybedilen bir kaynaktır,
- İnsanların çok çalışarak artıracabilecekleri bir kaynak değildir,
- İsraf edilmemesi, akılcı, etkili ve verimli kullanılması gereken önemli bir kaynaktır.

Zaman tüm insan faaliyetleri için kesinlikle gerekli olan bir kaynaktır ve onu nasıl kullanacağını bilen her insanın başarısının anahtarıdır (Valerica vd., 2014: 298). Zamanın etkili ve verimli kullanılması önemlidir çünkü verimsiz ve yanlış kullanımından ortaya çıkacak tüm rahatsızlıklar sadece insanın kendisini değil toplumun tamamını olumsuz etkilemektedir (Sevil vd., 2012: 3). Zamanı iyi

kullanmak için insan kendisini iyi tanımalı, neyi yapıp yapamayacağını, hedeflerini, amaçlarını belirlemelidir. Zamanı iyi kullanmak, düşünce ve ayrıntılarla zaman kaybetmeyerek, kısa zamanda çok iş yapmak; amaç ve öncelikleri iyi belirleyerek, sadece yapılmak istenilenin işe odaklanmaktır (İç, 2004: 9). Zamanı iyi kullanmak, insanlara daha çok okuyup öğrenmeleri, yeni gelişmeleri ve teknolojiyi takip etmeleri, kariyerlerini daha iyi planlayıp kendilerini geleceğe daha iyi hazırlamaları, aile ve diğer insanlara daha fazla zaman ayırmaları, dinlenme, eğlenme, yeni fikirler ve projeler üremeleri vb. açılardan fırsatlar sağlamaktadır (Tektaş ve Tektaş, 2010: 222).

Zaman genel olarak üç farklı tipte ele alınmaktadır. Zaman tipleri ve bu zamanların nasıl kullanıldıkları Çizelge-1’de açıklanmaktadır (Hacıoğlu vd., 2003: 15; Hazar, 1999: 15; Müftüler, 2008: 7; Yiğit, 2010: 8):

Çizelge 1. Zaman Tipleri ve Kullanılma Şekilleri

Zaman Tipleri	Nasıl Kullanıldığı
Var olma ile ilgili zaman (Biyolojik zaman)	Yemek, uyumak, kişisel bakım için kullanılır.
Çalışma, İş görme Zamanı	Çalışarak kullanılır.
Serbest (Boş) Zaman	Oyun-Dinlenme-Eğlence

Kaynak; Hacıoğlu vd., 2003: 15.

Var olma ile ilgili zaman (Biyolojik zaman); yeme, içme, uyuma gibi fizyolojik ihtiyaçlar; yemek yapma, ev temizliği, vücut bakımı vb. zorunlu ihtiyaçlar için kullanılan zamandır.

Çalışma, iş görme zamanı; kazanç sağlama amacına yönelik iş, fazla mesai, ikinci iş veya ek iş için kullanılan zamandır. Aynı zamanda iş ile ilgili hazırlık, işe gidiş ve geliş, normal mesai dışı yapılması gereken mesleki uğraşlar için kullanılan zaman dilimini de kapsamaktadır.

Serbest (Boş) zaman; var olma ile ilgili olan zaman ve çalışma, iş görme zamanı dışında geriye kalan zamandır.

Zamanın bu şekilde sınıflandırılması, hem insanların zamanlarını nasıl harcadıklarının farkında olmasına yardımcı olmakta hem de boş zaman ve rekreasyon alanında çalışma yapan araştırmacılara fayda sağlamaktadır (Müftüler, 2008: 8; Özen, 2011: 8).

2.1.1.2. Serbest (Boş) Zaman Kavramı

Bireyler meslekleri, biyolojik gereksinimleri ve evdeki zorunlu işleri için zaman ayırmaktadır. Bu zorunlu sorumluluklar dışında kendileri için kalan zaman literatürde “serbest zaman”, “boş zaman”, “özgür zaman” gibi kavramlarla ifade edilmektedir (Ağyar vd., 2012: 16; Yeniçeri vd., 2002: 2).

Boş zaman nedir? Bu soru, filozoflar, araştırmacılar, okutmanlar, sosyologlar ve boş zaman yöneticileri, öğrencileri tarafından uzun süre tartışılmıştır. Boş zaman, farklı kişiler için farklı şeyler ifade edebilmektedir ve farklı kültürlerde farklı anlamlara gelebilmektedir (Torkildsen, 2005: 49).

Boş zaman her ne olursa olsun, insanların yaşam kalitesini iyileştirmek, bireysel toplumsal ve ulusal kalkınmaya katkı sağlamak, sosyal ilişkileri artırmak, bireylerin deneyimlerini destekleyerek nesiller arası perspektiflere fırsat sağlamak açısından önem arz etmektedir. Bununla birlikte mutlu ve iyi bir hayat sağlamak için de bir araçtır (Torkildsen, 2005: 51; World Leisure’s Priorities and Strategies, 2009-2014).

İngilizce "leisure" anlamına gelen boş zaman, Latince "izinli olmak" veya "özgür olmak" anlamlarına gelen "licere" kelimesinden türetilmiştir. Aynı zamanda, boş zaman anlamına gelen Fransızca “loisir” ile, izin ve özgür hareket etme durumlarını içeren İngilizce “licence” kelimeleri de buradan türetilmiştir. Zorunluluğun olmaması ve özgür tercih etme durumunu ifade eden bu kavramların hepsi birbiriyle ilişkilidir. Boş zaman terimi genellikle, kısıtlanmadan özgür olmak, özgürlüğü seçmek, işten sonra kalan zaman veya zorunlu sosyal görevlerden sonra kalan serbest zaman olarak tanımlanmaktadır (Torkildsen, 2005: 50).

Boş zaman, insan yaşamının her döneminde varolan, gelişmişlik düzeyi ve yaşam kalitesi gibi birbiriyle ilişkisi olan konuları bireysel, toplumsal, ulusal ve uluslararası olmak üzere birçok bağlamda ele alınabilen bir kavramdır (Arslan, 2011:

2; Torkildsen, 2005: 3).Boş zaman kavramının evrensel bir tanımı olmamakla birlikte literatür taraması yapıldığında boş zaman kavramı ile ilgili karşımıza çıkan tanımlardan bazıları şu şekildedir (Üstün ve Kalkavan, 2013: 620):

Horner ve Swarbrooke'e (2005) göre boş zaman, insanların serbest zamanlarında üstlenebileceği bir dizi deneyimleri kapsayacak şekilde kullanılan bir terimi ifade etmektedir.

Hazar (1999) boş zaman kavramını, "insanların çalışma ve fizyolojik ihtiyaçlarının karşılanması dışındaki özgür olarak dinlenme, başarı kazanma, kişisel gelişme, eğlenme için kullandıkları, zorunlulukların olmadığı özgür bir zaman birimidir" şeklinde tanımlamaktadır.

Benzer şekilde karşımıza çıkan diğer bir tanım ise Yetim ve Arğan (2013) tarafından yapılan "bireyler tarafından günlük yapılmak zorunda olunan işler dışında, bireyin istekleri, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda özgürce ve kendini geliştirebilmesi için kullanabileceği zaman dilimidir" şeklinde ifade edilmektedir.

Kır (2007: 311), "bireylerin çalışma saatleri (işe gidip gelme dahil), uyku ve zorunlu ihtiyaçlarını (vücut temizliği yapmak, yemek yemek gibi) karşılamak için kullandıkları zamandan geriye kalan zaman bireyler tarafından özgürce kullanılabilir zamandır" ifadesi ile boş zaman kavramına değinmektedir.

Fransız Sosyolog Dumazedier'e göre, boş zaman "bireyin kendi yaratıcı kapasitesini dinlenmek, toplum içine katılımını ve bilgisini arttırmak için, iş, aile ve sosyal yükümlülüklerinin dışında kalan faaliyetlere yönlendirmesi" olarak ifade edilmektedir (Aran, 2014: 734).

Yapılan tanımların genel bir değerlendirilmesi yapıldığında boş zamanın; insanların sınırlı yaşam süresinin çalışma (iş) çalışmayla ilgili etkinlikler, yaşamı sürdürmeye yönelik etkinlikler (beslenme, uyuma vb.) gibi zorunlu sorumluluk ve görevler dışında kalan, kişinin kendi istenci ve özgür iradesi ile kullanabileceği ve isteğe bağlı bir uğraş bütünlüğünü dile getiren bir kavram olduğu ortaya çıkmaktadır (Aytaç, 2002: 232; Güngörmüş ve Yetim, 2006: 654; Hazar, 1999: 16; Özbal ve Akyıldız, 2013: 182).

Toplumsal yaşamda önemli bir yere sahip olan boş zaman kavramının günümüzde ne olduğunun ve ne anlama geldiğinin önceki zamanlara göre daha önemli olduğu görülmektedir (Torkildsen, 2005: 3; Turkay vd., 2012: 325). Boş zamanı sosyal yaşamın bir gereksinimi olarak ortaya çıkaran nedenler (Şen Demir vd., 2013: 130):

- Bireylerin iş yaşamında geçirdikleri çalışma sürelerinin eskisine göre azalması sonucunda iş dışı zamanın artması,
- Ücretli izinlerin sağlanması,
- Teknolojik gelişmelerin olumlu sonuçlar vermiş olması,
- Çalışma koşullarının iyileşmesi,
- Bireylerin yaşam standartlarının yükselmesidir.

2.1.1.2.1. Serbest (Boş) Zaman Çeşitleri

Geniş kapsamlı serbest zaman kavramı karmaşık bir yapıya sahiptir. Bu nedenle bu alanda çalışma yapan pek çok araştırmacı bu kavramın sınıflandırılması gerektiği görüşünü savunmaktadır (Günaydın, 2011: 8).

Toplumsal rollerin ve çevre koşullarının değişmesine ve bu değişimlerinin de birçok gereksinimi beraberinde getirmesine paralel olarak serbest zaman kavramı devamlı olarak farklı sınıflandırmalara maruz kalmıştır (Karaküçük ve Gürbüz, 2007; Tezcan, 2007: 11). En yaygın kullanılan sınıflandırma türü ise serbest zaman sürelerine göre sınıflandırmaktır (Bahadır, 2010: 5). Aşağıda serbest zaman sınıflamalarından bazılarına değinilmektedir.

Bireylerin boş zaman süreleri incelendiğinde, sürelerine göre boş zaman çeşitleri ikiye ayrılmaktadır (Aslan, 2005: 10; Sevil vd., 2012: 5; Tezcan, 2007: 11):

- Uzun süreli boş zamanlar; çocukluk dönemi-toplumsallaşma sürecinde pasif konumda olunan yaşam dilimi, yıllık izin döneminde sahip olunan boş zamanlar ve emeklilik dönemini kapsamaktadır.

- Kısa süreli boş zamanlar; günlük çalışma saatleri dışında akşamüstü ve akşam kalan boş zamanları, hafta sonları ve kısa süreli tatiller olarak gruplandırılmaktadır.

Değerlendirme amacına göre boş zaman çeşitleri ise turistik, yaratıcı, sportif ve sosyal olmak üzere 4 grupta incelenmektedir (Sağcan, 1986: 1; Tezcan, 2007: 12):

- Sportif boş zaman; insanların özgürce, severek, zevkle ve amatör olarak, spor yapmak ve sportif faaliyetlere katılmak için ayırdıkları boş zaman dilimi olarak ifade edilmektedir.
- Yaratıcı boş zaman; insanların heykel yapımı, resim, el sanatları vb. yaratıcı yetenekler için ayırdıkları boş zaman dilimi olarak tanımlanmaktadır.
- Sosyal boş zaman; insanların aile veya arkadaş toplantıları, eş, dost ziyaretleri gibi sosyal etkinliklere katılmak için ayırdıkları boş zaman dilimini kapsamaktadır.
- Turistik boş zaman; insanların turizm olayına katılım gösterdikleri zaman dilimini ifade etmektedir.

Serbest zaman Jensen (1999) tarafından 4 farklı kategoride ele alınmaktadır (Eren, 2009: 11; Müftüler, 2008: 9):

- Günlük serbest zaman; çalışmak, uyumak, yemek yemek ve diğer günlük işler gibi her gün gerçekleştirilen ekonomik ve biyolojik ihtiyaçlar karşılandıktan sonra geriye kalan zamandır.
- Haftalık serbest zaman; birçok toplum için 2 günlük süreyi kapsayan hafta sonunu ifade etmektedir. Kısa seyahatler yapılabilir. Çalışan bireyler tarafından hafta içi gerçekleştirilemedikleri faaliyetler ve işler için kullanılmaktadır.
- Yıllık serbest zaman; bireylerin yıl içerisinde sürekli çalışmaları sonucunda hak ettikleri, dinlenmek, eğlenmek, aileleri ile vakit geçirmek, uzun seyahatlere çıkmak gibi faaliyetler için kullanılabilecek olan zaman dilimi olarak tanımlanmaktadır.

- Emeklilik serbest zamanı; bireylerin emeklilik dönemlerini kapsayan süredir. En çok serbest zamana sahip olunan dönemdir. Bu zamanın nasıl değerlendirileceği bireyin sağlık durumuna, ekonomik ve kültürel etkilere bağlı olarak değişiklik göstermektedir.

Serbest zaman kavramı için yapılan diğer bir sınıflandırılma ise şu şekilde karşımıza çıkmaktadır (Horner ve Swarbrooke, 2005: 22; Torkdilsen, 2005: 51-58):

- Zaman olarak serbest zaman: Serbest zaman kavramı en geniş çerçevede zaman faktörü ile tanımlanmaktadır. Para kazanmak için çalışılmayan, bireyin tüm faaliyetlerini yerine getirdikten sonra geriye kalan ve karar ve tercihleri doğrultusunda harcadığı zaman olarak tanımlanmaktadır. Ancak Brightbill (1964) ve arkadaşları, boş zamanın, varoluş ve yaşamı sürdürme gibi zorunlu faaliyetler dışında kalan, kişinin kendi karar ve seçimine göre kullanacağı yani “isteğe bağlı” zaman dilimi içerisinde değerlendirildiğinde sadece eğlence ifade edeceğini ileri sürmektedirler. Oysa bazıları için zorunlu olan eylemler, bazıları için isteğe bağlı eylemleri ifade edebilmektedir. Yeme ve uyku gibi birçok zorunlu faaliyetler isteğe bağlı faaliyetler olarak düşünülebilmektedir. Bu nokta da zorunlu işler için ayrılan zamanın da serbest zamanın tanımına eklenmesi gerekmektedir.
- Ekinlik olarak serbest zaman: Serbest zaman kavramı çoğunlukla aktivite ve faaliyet kümesi olarak açıklanmaktadır. Etkinlikler genellikle fiziksel olarak algılansa da zihinsel, duygusal öğeleri içeren aktiviteleri de kapsamaktadır. Etkinliklere katılım, aktif, pasif, duygusal ve yaratıcı olmaktadır.
- Rekreasyon olarak serbest zaman: Serbest zamanın bir diğer anlamı ise kendisiyle eş anlamlı olarak ifade edilen rekreasyon kavramıdır. Ancak bu iki kavram tamamen farklıdır. Farklı kökenlere sahiptirler ve tarihsel olarak farklı yorumlanmaktadır. Serbest zaman hayatın temel gereksinimlerini yerine getirdikten sonra geriye kalan zaman dilimi olarak tanımlanırken, rekreasyon bu geri kalan zaman diliminde gerçekleştirilen tüm faaliyetleri kapsamaktadır.

- Yaşam biçimi olarak serbest zaman: Bu sınıflandırmaya göre serbest zaman, bireyin kültürel, çevresel ve diğer dışsal faktörlerin etkisinden kurtularak, hayattan zevk aldığı, özgür ve değerli bir ömre sahip olma düşüncesini kabul ettiği zaman dilimi olarak kabul edilmektedir.

2.1.1.2.2. Serbest (Boş) Zamanın Temel Fonksiyonları

Boş zaman birçok insanın hayatında merkezi öneme sahiptir ve bireyler tarafından kendilerini geliştirip yenileyebilecekleri zaman dilimi olarak kullanılmaktadır. Bu zaman diliminde bireyler kendini tanıyabilecek, potansiyelini test edebilecek, ilgilerini ortaya çıkarabilecek, yaratıcı gücünü geliştirebilecek, kendini gerçekleştirme düzeyine ulaştırabilecektir (Arslan, 2014: 195; Di Bona, 2000: 50). Dumazedier, boş zamanın üç temel fonksiyonundan bahsetmektedir. 3D “Delessement, Divertissement, Developpement” olarak adlandırılan bu fonksiyonlar şunlardır (Ağduman, 2014: 7; Cevahircioğlu, 2007: 12; Karaküçük 2008: 47-54):

Dinlenme veya kendini bırakma, boş zamanın, farklı algılamalar ile iş hayatı süresince değerlendiren ve en fazla karakterize eden temel bir fonksiyon olarak tanımlanmaktadır. Boş zamanlar, çalışma sonucunda yorulan bireylerin stres ve yorgunluğunu atmalarını sağlayan, fiziksel gücünü tamir eden ve dengesini yeniden bulmasına yardımcı olan dinlenme fonksiyonunuyerine getirmektedir.

Eğlenme, can sıkıntısını ortadan kaldıran veya sıkıntı sonrasında eğlenme ve rahatlamayı ifade eden ve tüm spor uğraşları ile diğer etkinliklere ister gayretli, ister pasif olsun günlük ihtiyaçların gerektirmediği bazı aktivite tiplerine katılım fırsatı sağlayan fonksiyon olarak tanımlanmaktadır. Bununla birlikte, zamanı hoşça değerlendirmek yani eğlenmek, can sıkıntısından kurtulmanın yanı sıra tasa, merak gibi durumları gidermek amacıyla da eğlence faaliyetlerine katılmak anlamı da taşımaktadır.

Kendini geliştirme veya gelişim, insan düşüncesini, günlük eylemlerin otomatizminden kurtaran, daha geniş sosyal katılıma zemin hazırlayan ve insanın kişiliğini geliştirmesine ve göstermesine eğilimli olan çıkarıcı olmayan faaliyetler olarak ifade edilmektedir. Gelişme fonksiyonu, boş zamanda bilgi alıp vermek, bir kültürü geliştirme ve aniden ortaya çıkan ya da örgütlenmiş gönüllü sosyal faaliyetlere katılma ihtiyacının ağır bastığı etkinlikleri kapsamaktadır. İnsanın kendisini mesleki

açından da geliştirmesi konusuna imkân tanımaktadır. Mesleki yönde bir gelişim fonksiyonu sağlarken, durmadan gelişen günümüz toplumunun sorumluluklarını yüklenmek için insanın yeni bilgilerle donatılmasını sağlamaktadır.

2.1.1.2.3. Bireyin Serbest (Boş) Zaman Eğilimini Etkileyen Faktörler

Bireylerin boş zamanlarında katılım gösterdikleri etkinliklerin tercihi üzerinde etkili olan faktörler bulunmaktadır. Bunlar sosyal faktörler, ekonomik faktörler ve demografik faktörler olmak üzere üç ana başlık altında toplanmaktadır.

2.1.1.2.3.1. Sosyal Faktörler

Toplum-insan ilişkisini inceleyen Riesman, günümüz modern insanının iki önemli değişimden geçtiğini belirtmektedir. İlk önemli değişim, endüstrileşmeyle birlikte gelen kentleşme, insanları, toplumunun “gelenekleri ile yönlenen” bireylerden, ailenin norm ve değerlerine önem veren “içe yönelmiş” insan konumuna getirmiştir. İkinci önemli değişim ise, yirminci yüzyılın ortalarından itibaren endüstrileşmiş toplumlarda görülen şeklidir. İnsanları, yaşamını kitle kültürünün, kitle tüketiminin ve kitle boş zaman etkinliklerine katılım ile biçimlendiren “dışa yönelmiş” bireylere dönüştürmüştür. Toplumsal yapıdaki bu değişimler sonucu az baskılı, çok hoşgörülü aile yapıları ortaya çıkmıştır (Aslan, 2005: 45). Kültürel değer ve normların öğrenilerek içselleştirildiği aile ortamı boş zaman etkinliklerine katılım yönündeki davranışların kazanıldığı ilk sosyal çevredir. Bu etkinliklerle ilgili bilgi, tutum, değer ve becerilerin kazandırıldığı, farkındalığın oluşturulduğu süreçte ailenin rolü son derece önemlidir (Aslan ve Cansever, 2012: 24).

Bireyin boş zaman faaliyetlerine katılımı yönündeki davranışlarının oluşmasını sağlayan ve bu davranışları yönlendiren ilk ve en önemli çevre ailedir. Ailede bireylerin tek tek, eşlerin birlikte veya tüm aile üyeleri ile beraber geçirebilecekleri boş zaman sürelerinde ve seçtikleri aktivite türlerinde farklılık olmaktadır. Evli veya çocuk sahibi olmak, aktivitelerinin çoğunun ev merkezli olabileceği anlamına gelmektedir. Ailenin tatil çıkma sıklığı, büyük ölçüde çocukların yaşları ve bu konudaki isteklerine bağlı olmaktadır (Aslan, 2005: 51-53).

Sosyal faktörler alt başlığı olarak değerlendirilen ve bireyin boş zaman eğilimini etkileyen diğer bir başlık ise sosyal sınıflardır. Genel olarak problem olarak

kabul edilen ve net bir tanımı yapılamayan sosyal sınıf kavramı “meslekler temel alınarak insanların kategorilendirilmesi” olarak tanımlanmaktadır (Gül, 2014: 17; Torkdilsen, 1999: 118). Toplum içerisinde yer alan bireylerin birbirleri ile olan ilişkileri, gelir düzeyleri, eğitim seviyeleri ve hareket kabiliyetleri onların hangi sosyal sınıfa ait olduğunu göstermektedir. Ancak bunlar arasında bireylerin sosyal sınıfa bağlı olarak tercih edeceği boş zaman etkinlikleri üzerinde etkili olan unsur olarak, bireylerin meslekleri ön plana çıkmaktadır (Gül, 2014: 17). Sosyal sınıf ve gelir arasındaki ilişki nedeniyle, meslekler temel alınarak belirlenen sosyal sınıf, etkinliklerin tercihinde en etkili faktör olarak görülmektedir (Torkdilsen, 1999: 118).

Bireyin boş zaman davranışını etkileyen sosyal faktörlerden bir diğeri ise etkileşim grupları olarak ifade edilmektedir. Bireyin çocukluk ve gençlik dönemi etkileşim grupları olarak, aile, akran grubu ve önemli diğer kişiler; yetişkinlik döneminde ise bunlara ek olarak meslektaşları ve iş arkadaşları kabul edilmektedir. Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılım nedenlerinin incelendiği araştırmalarda, başlıca ve öncelikli nedenin, sosyal etkileşim gereksinimi ve arkadaşlık kurma isteği olduğu belirtilmektedir (Aslan, 2005: 48-50).

2.1.1.2.3.2. Ekonomik Faktörler

Bireylerin boş zamanlarında gerçekleştirecekleri etkinlerin seçiminde, sosyal faktörlerin yanı sıra ekonomik faktörlerinde önemi oldukça önemli olduğu görülmektedir. Gelir ve meslek olmak üzere iki alt başlığı kapsamaktadır (Aslan, 2005: 56).

Bireylerin boş zaman faaliyetleri belirli bir miktar harcama gerektirmektedir. Bu nedenle boş zaman faaliyetlerine katılmak isteyen bireylerin öncelikle harcanabilir bir gelire sahip olmaları beklenmektedir. Bireyler sahip oldukları harcanabilir gelirlerinden temel ihtiyaçlarını karşılandıktan sonra arttırabildikleri durumda bu faaliyetlere katılım gösterebilmektedir. Elde edilen gelir, bireylerin katılım gösterecekleri boş zaman faaliyetlerinin türünü ve bununla birlikte sıklığını da etkilemektedir (Demir ve Demir, 2006: 38).

Gelir seviyesinin yüksek olduğu toplumlarda boş zaman etkinliklerine katılımın daha yoğun ve yaygın olduğu görülmektedir. Gelir düzeyi, bireylerin katılmak istedikleri aktivitelerin pek çoğunun türü ve sıklığı ile sayısı üzerinde de

önemli rol oynamaktadır. Ekonomik bakımdan gelişmiş, gelir düzeyi yüksek toplumlarda etkinlikler, çeşitlilik ve yaygınlık açısından da ileri bir düzeyde bulunmaktadır. Örneğin, önemli bir etkinlik olan sporun topluma yaygınlaşması gelişmiş toplumlarda daha fazladır (Aslan, 2005: 57; Karaküçük, 2008: 105).

Boş zaman etkinliklerine katılma faaliyetlerinin seçimi genellikle mesleğin sosyal statüsü ile bağlantılı olarak prestij boyutu ile açıklanmaktadır. Sanatsal ve kültürel yoğunluk taşıyan ve yüksek prestije sahip olan sanatsal gösteriler olarak, tiyatro, konser, konferans gibi etkinlikler sıralanmaktadır. Bu prestij grubu için televizyon izleme oldukça düşük statülü bir etkinlik olarak görülmektedir. Profesyonel ve yönetsel meslek gruplarına girenlerin, çoğunlukla yatçılık, deniz sporları, golf, tenis gibi maliyeti yüksek aktiviteleri seçtikleri belirlenmiştir. Bu prestij grubu için düşük statülü etkinlikler olarak ise, el becerileri isteyen hobiler, evde ve bahçe işlerinde çalışma, bowling, dansa gitme, pikniğe gitme, avcılık ve balıkçılık örnek olarak verilmektedir (Aslan, 2005: 57).

2.1.1.2.3.3. Demografik Faktörler

Demografik faktörler, boş zaman faaliyetlerine olan eğilimi şekillendirmektedir (Yüncü, 2006: 915). Bu kapsamında, yaş, cinsiyet ve eğitim ele alınmaktadır.

Yaş, boş zaman faaliyetlerine katılım kararı üzerinde önemli etkiye sahiptir. Fakat kişinin katılım göstereceği faaliyet türüne göre değişim göstermektedir (Torkdilsen, 1999: 114). Yani, yaş grupları ve katılım gösterilecek faaliyetin özelliği birbiriyle bağlantılıdır (Yüncü, 2006: 915). Örneğin, sportif etkinlikler, çoğunlukla 12-18 yaş diliminde gerçekleştirilirken, 18-24 yaşları arasında daha çok sosyal ve kültürel içerikli aktivitelerle ilgilenildiği ifade edilmektedir. İkinci yaş grubu olarak 30-39 yaşları arasında aktif olarak tekrar sportif etkinliklere bilinçli katılım gösterilmektedir. Sporun yanı sıra sosyal kulüp uğraşları da yine bu yaş grubunda yüksek düzeydedir. Üçüncü yaş olarak kabul edilen 60 yaş ve sonrası kuşak en çok seyahat etme eğiliminde olan yaş grubudur. Üçüncü yaş döneminde emeklilik yaşamı başlar. Genellikle bu yaş grubunda olan bireylerin çocukları evlenip ailelerinden ayrıldıkları için sorumlulukları azalmaktadır. Bu nedenle bu dönemdeki insanların boş zaman faaliyetlerine katılma fırsatları artmaktadır (Aslan, 2005: 58; Yüncü, 2006: 915).

Dolayısıyla her yaş grubu tarafından tercih edilen boş zaman faaliyetlerinin türü ve sıklığı da farklılık göstermektedir (Demir ve Demir, 2006: 38).

Yaş tek başına düşünülmemelidir. Yaş, evli ve çocuk sahibi olan bir birey için daha az kısıtlayıcı olmaktadır. Yalnız insanlar kulüp, disko gibi ortamlara gitme eğilimi gösterirken, aileler, deniz kenarında zaman geçirmeyi tercih etmektedir (Torkdilsen, 1999: 114).

Bireylerin boş zaman eğilimini etkileyen diğer bir faktör ise cinsiyettir (Aslan, 2005: 59). Kadın ve erkek arasında yapılan ayrımlar boş zaman tercihlerini etkilemektedir (Yüncü, 2006: 915). Erkeklerin ve kadınların boş zamanlarını değerlendirmek için katıldıkları etkinlikler bazen birbirine benzemekte ancak çoğu zaman farklılaşmaktadır (Gül, 2014: 19). Çünkü kadınlar yaşamlarında büyük engeller ile karşı karşıya kalmaktadırlar. Bunlardan bazıları, aile bağılıkları, çocuk bakma yükümlülüğü, ev dışı etkinliklere katılımlarının engellenmesi olarak ifade edilmektedir (Torkdilsen, 1999: 115).

Boş zamanda gerçekleştirilecek uğraşın taşıdığı anlam cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Yemek pişirmek, erkek için boş zaman uğraşı olabilirken, kadın için bir zorunluluk ifade etmektedir (Aslan, 2005: 61).

Diğer bir faktör olarak eğitim, boş zaman faaliyetlerinin seçimini bir ölçüde etkilemektedir. Eğitimin türü, süresi ve düzeyi, sınıf aidiyeti, iyi bir işe sahip olma, gelir ve diğer faktörler ile yakından ilgilidir (Torkdilsen, 1999: 116). Eğitim düzeyinin artması ile boş zaman faaliyetlerine katılım gösterme eğilimi arasında ciddi bir ilişki bulunmaktadır (Gül, 2014: 18). Örneğin, eğitim düzeyi yüksek bireyler, sinema, tiyatro, opera, bale gibi kültürel faaliyetleri eğitim seviyesi düşük olan bireylere göre daha fazla tercih etmektedirler (Demir ve Demir, 2006: 38).

Eğitim seviyesinin yükselmesi, bireye statü, deneyim ve gelir kazandıran bir meslek sahibi olmasını sağlamaktadır. Bu ise, bireylerin boş zamanlarını yaratıcı ve üretken biçimde daha iyi kullanabilme imkânı yaratmaktadır (Aslan, 2005: 64; Karaküçük, 2008: 114).

2.1.1.3. Rekreasyon Kavramı

Günümüzde insanların sosyo-ekonomik ve kültürel düzeylerinde, farkındalıklarında, bilgi birikimlerinde, harcanabilir gelirlerinde meydana gelen artış, insanları boş zamanlarında kendileri için faydalı olan faaliyetlere yöneltmektedir. Fakat geçmişten günümüze kadar, insanların yaşam seviyesi ve şartlarında değişmeyen üç ana unsur bulunmaktadır. Bunlar çalışmak, uyumak ve temel gereksinimleri karşılamaktır. Bu unsurlar dışında kalan zaman, boş zamandır. Boş zaman, insanlar için büyük önem taşımaktadır ve insanlar bu boş zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmek istemektedir (Albayrak, 2012: 44; Hacıoğlu vd., 2003: 29; Kuş Şahin vd., 2009: 62). Boş zaman değerlendirme olgusu giderek önem kazanmakta ve her kesimden insanın günlük hayatında yer almaktadır (Sabbağ ve Aksoy, 2011: 10).

Günlük yaşamında sanayileşmeyle birlikte gelişen kent planlamasından, cam ve beton olarak yükselen binalardan ve çevre kirliliğinden boğulmuş olan insanlar nefes almak için farklı alternatifler aramaktadır (Jitaru vd., 2012: 248). Bunların yanında kişisel yükümlülükler, yaşamın monoton hale gelmesi, nüfus artışı nedeniyle ortaya çıkan sıkışıklık toplumsal sorunların neden olduğu sıkıntılar ve bunlar gibi bir çok olumsuz durum insanları yıpratmaktadır (Kuş Şahin vd., 2009: 62). Bu nedenle insanların bir kısmı boş zamanlarında kişisel gelişimlerine katkı sağlayacağını düşündükleri farklı sosyal çevrelere girme, beden ve ruh sağlığını koruma, stresten uzaklaşma ve değişen çevre koşullarına uyum sağlama gibi faaliyetlere yönelirken; diğer bir kısmı ise çalışma dışında kalan zamanlarında kendilerinin yenilenmesine ve zinde olmasına yardımcı olacağını düşündükleri faaliyetlere yönelmektedirler (Albayrak, 2012: 44). Beden ve ruh sağlığına kavuşarak, yenilenmek ve mutlu olmak, olumsuz koşulların etkisinden çıkarak olumlu koşullar yaratmak ve rekreasyon faaliyetlerine katılmak ile mümkün olmaktadır (Kuş Şahin vd., 2009: 62).

Türkçe olmayan rekreasyon kelimesinin kökeni, Latince “recreatio” kelimesine dayanmaktadır ve bu kelime yeniden yaratılma veya yeniden yapılanma, yenilenme, tazelenme anlamına gelmektedir (Belli ve Gürbüz, 2012: 170; Girti Gültekin vd., 2013: 475; Hacıoğlu vd., 2003: 29; Metin vd., 2013: 5025). İngilizce de oluşturmak veya yaratmak anlamında kullanılan “create” fiilinin önüne “tekrar, yeniden, anlamına gelen “re” ön ekinin getirilmesi ile oluşturulan “recreation” kelimesi ile ifade edilmektedir (Tütüncü vd., 2011: 71). Bu kelimenin Türkçe karşılığı

yaygın bir şekilde “boş zamanları değerlendirme” olarak kullanılmaktadır (Kuş Şahin vd., 2009: 62).

Alan yazın tarandığında rekreasyon tanımının her araştırmacı tarafından, genelde sosyolojik, psikolojik, ekonomik olmak üzere farklı yönleri ele alınarak ifade edildiği görülmektedir (Metin vd., 2013: 5025). Rekreasyon kavramı ile tanımlardan bazılarına aşağıda değinilmiştir:

Klasik yaklaşıma göre yeniden yaratma anlamına gelen rekreasyon kavramı, zorunlu işlerin etkilerinden sonra bireylerin yenilenip dinlenmesini sağlayan ve bireylerin gönüllü olarak katıldıkları faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Belli ve Gürbüz, 2012: 170).

Sonnenberg ve Barnard (2015) rekreasyonu, boş zamanlarda gerçekleştiren yenileyici ve canlandırıcı faaliyetler, benzer güdüler ve insanların çok severek katıldıkları uyarılmış deneyimler olarak tanımlamaktadır.

Benzer bir ifadeye göre Bayraktar (1972) ise rekreasyonu “öncelikle zevk almaya yönelik eğlence, dinlenme, öğrenme ve gezi gibi boş zamanları değerlendirme olanakları” olarak ifade etmektedir (Kuş Şahin vd., 2009: 62).

Rekreasyon, “bireyin özgür zamanda zevk almak ya da bazı fiziki, toplumsal ve duygusal davranışları kazanmak için yaptıkları etkinlikler ya da deneyimler” olarak da tanımlanmaktadır (Ağyar vd., 2012: 16).

Diğer bir tanıma göre ise rekreasyon, ferdi veya grup, aktif veya pasif olarak sportif, sanatsal, kültürel faaliyetlere, eğlencelere, ihtiyaçlarına cevap verecek etkinliklere, resmi olmayan eğitime katılmayı içermektedir. Yani rekreasyon, bireylerin ailevi, toplumsal, mesleki yükümlülüklerini yerine getirdikten sonra eğlenme, bilgi ve becerilerini artırma, dinlenme ve kendilerini yenileme amacıyla, kendi özgür iradeleri ile seçip katılabilecekleri faaliyetler olarak açıklanmaktadır (Hacıoğlu vd., 2003: 30; Üstün ve Kalkavan, 2013: 621).

Tribe (2011) rekreasyonu “okuma ve televizyon izleme gibi ev tabanlı aktiviteleri, spor, tiyatro, sinema ve turizmi içeren ev dışı faaliyetleri içeren boş zamanda gerçekleştiren arayışlar” şeklinde ifade etmektedir.

Tüm bu tanımlar sonucunda Hacıoğlu ve arkadaşları (2003) kapsamlı bir rekreasyon tanımını, yoğun çalışmalar ve çevresel etkilerden olumsuz etkilenen insanlar, bedensel ve ruhsal sağlıklarını tekrar elde etmek ve bununla birlikte zevk, haz almak amacıyla, kişisel ihtiyaç ve beklentileri için tatmin sağlayacak, bütünüyle çalışma ve mecburi ihtiyaçları için ayrılan zamanı dışında kalan kendisine ait boş zamanlarında katılacağı ve kendi hür iradesi ile seçerek katılım göstereceği etkinlikler şeklinde yapmaktadır.

Tanımlamaların ortak yönü, bu faaliyetlerin gönüllü olması esasına dayanmaktadır (Tekin vd., 2013: 385).

Bucher (1975)'ye göre; rekreasyon kavramının daha geniş açıklanabilmesi için rekreasyon ile ilgili kullanılması gereken tanımlayıcı temel ifadeler şunlardır (Tekin vd., 2013: 385):

- Boş zamanlarda gerçekleştirilen faaliyetlerdir.
- İş olmadığı için para kazanma, kar elde etme amacı taşımamaktadır.
- Kişilerin tamamen kendi istek ve arzuları ile gönüllü olarak katıldıkları etkinliklerden oluşmaktadır.
- Rekreasyon faaliyetleri katılanlara zevk vererek, mutluluk kazandıran tarza olmaktadır.
- Kişisel ve toplumsal açıdan fayda sağlamaktadır.
- Zorunluluk esas değildir. Uyumak, yemek yemek gibi hayati önem taşımamaktadır.

Rekreasyon, içerik, anlam ve kapsam bakımından pek çok aktiviteyi içine almaktadır (Belli ve Gürbüz, 2012: 170). Her yaştaki ve her cinsiyetteki insanın katılımına, boş zamanlarını özgürce değerlendirmelerine izin vermektedir (Tekin vd., 2013: 384). Çünkü rekreasyon kişinin temel gereksinimidir ve kişiler dışarıdan bir zorlama olmaksızın içten gelen bir istekle rekreasyona katılım göstermektedir (Güngörmüş ve Yetim, 2006: 655). Rekreasyona katılım gösteren bireyler, başarı duygusu, güzellikten hoşlanma, macera, yeni deneyimler, hizmet duygusu, arkadaşlık

kurma, zihinsel güçleri kullanma, yaratma zevki, fiziksel dayanıklılık ve dinlenme, deneyim veya duygusal, doyumlara ulaşmaktadır (Üstün ve Kalkavan, 2013: 621).

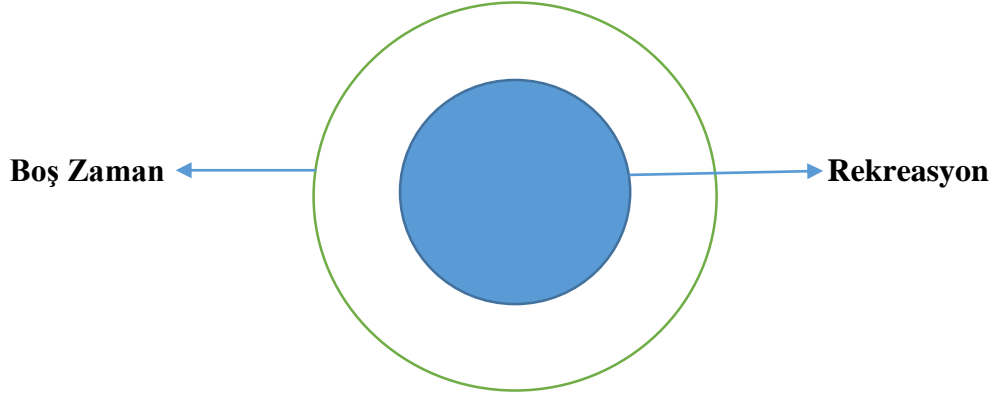
2.1.1.3.1. Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkisi

Boş zaman kavramının günlük hayata girişi, beraberinde boş zamanların değerlendirilmesi (rekreasyon) kavramını da ortaya çıkarmıştır (Ceyhun, 2008: 236). Boş zaman ve rekreasyon insanların fiziksel ve zihinsel en önemli iki özelliğini sağlıklı halde tutabilmek için kullanılan yöntemlerden biri olarak ifade edilmektedir (Tekin vd., 2013: 383). Aynı zamanda bu olgular toplumların her yerde ve en yoğun şekilde kullandıkları öğelerdir ve toplum yaşamının vazgeçilmez öğeleri haline gelmiştir (Tekin vd., 2013: 383; Üstün ve Kalkavan, 2013: 620). En geniş kapsam da boş zaman görüşü şunları içermektedir (World Leisure's Priorities and Strategies, 2009-2014: 6):

- Oyun
- Rekreasyon
- Sanat ve Kültür
- Spor
- Festivaller ve Kutlamalar
- Sağlık ve Fitness
- Seyahat ve Turizm, Eğitim.

Boş zaman görüşünün içerdiği faaliyetlerde de bahsedildiği gibi rekreasyon kavramı boş zaman içerisinde yer almaktadır. Çünkü rekreasyon her şeyden önce boş zamanı olan insanların, bu boş zamanlarında gerçekleştirecekleri etkinliklerle ilgilidir (Sevil vd., 2012: 5). Boş zaman içinde bireylerin katılım gösterecekleri rekreasyon faaliyetleri bireysel ihtiyaçlar, ilgi alanları ve kişisel ihtiyaçlara göre bireyden bireye farklılık göstermektedir. Başka bir ifadeyle her birey rekreasyona konu olan etkinliklere farklı düzeyde ilgili olabilmektedir (Yetim ve Argan, 2013: 284).

Şekil 1. Boş Zaman ve Rekreasyon İlişkisi

Kaynak: Sevil vd., 2012: 6

Boş zaman kavramı bir “zaman” dilimini içerisinde yer almaktadır. Rekreasyon ise, boş zaman kavramına göre daha dardır ve etkinliklere katılma anlamında bir “aktivite” olarak tanımlanmaktadır. Ancak sadece boş zaman etkinlikleri olarak rekreasyonun tanımlanması yeterince açıklayıcı olmamaktadır. Çünkü bir aktivitenin rekreasyon olarak kabul edilebilmesi için bazı şartları sağlaması gerekmektedir. Örneğin; boş zaman süreci içinde gerçekleştirilen bir aktivite rekreasyon olarak kabul edilmektedir. Bir futbolcunun futbol oynaması işinin gereği bir zorunluluk olarak değerlendirilirken, bir devlet memurunun hafta sonu izinli olduğu zaman süreci içinde futbol oynaması bir rekreasyon faaliyeti olarak değerlendirilmektedir. Boş zaman dilimi içinde gerçekleştirilen her faaliyet rekreasyon değildir. Örneğin, bir kişinin mesaisi bitip eve geldiğinde uyuması her ne kadar boş zaman diliminde gerçekleşiyor olsa da rekreasyon faaliyeti olarak kabul edilmemektedir (Körmükçü, 2009: 10; Sevil vd., 2012: 5).

2.1.1.3.2. Rekreasyonun Özellikleri

İnsan nüfusunun milyon rakamlarından milyar rakamlarına ulaştığı ve dünya üzerinde çok çeşitli coğrafyaların olduğu düşünüldüğünde, insanların tek bir olgudan zevk alması düşünülememektedir. Hatta coğrafyalarda yaşamlarını devam ettiren bireyler arasında bile farklılıkların olduğunu söylemek oldukça kolaydır. Bu düşünce rekreasyon açısından ele alındığında ise, insanların boş zamanlarını değerlendirmek için katılacakları rekreasyon faaliyetlerini genel geçer bir kaide olarak belirlemek imkansızdır. Ancak rekreasyon faaliyetlerinin özellikleri açısından sınıfladığımızda ve

ilgili alan yazın çalışmalarını incelediğimizde, rekreasyonun en temel ve belirgin özellikleri olarak şunlar karşımıza çıkmaktadır (Gül, 2014: 54; Hacıoğlu vd., 2003: 30; Hazar, 1999: 25; Tekin vd., 2013: 384):

- Rekreasyon, boş zaman dilimleri içinde yapılmaktadır. Kişilerin her türlü sorumluluğunu yerine getirip daha sonra hür oldukları zaman diliminde gerçekleştirdikleri etkinliklerdir. Aksi durum söz konusu olursa, yani yapılan etkinlikler zorunluluk içerirse rekreasyon olarak değerlendirilmemektedir.
- Rekreasyon faaliyetlerine birey hür iradesi ve isteği ile katılmaktadır. Gönüllülük esastır. Kişi hiçbir zorlamaya maruz kalmadan katılacağı faaliyeti kendisi seçmektedir.
- Rekreasyon faaliyetleri planlı ya da plansız olarak gerçekleştirilmektedir. Bireyler kişisel özgürlükleri çerçevesinde boş zamanlarında ne yapmaya karar vermişler ise bu yaparken bir plan ya da plansızlıktan bahsedilmemektedir. Faaliyet bireysel tercihlere göre şekillenmektedir.
- Rekreasyon, demografik etmenlerden bağımsızdır. Bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılmasını kendi hür iradeleri dışında hiçbir etken kısıtlayamamaktadır. Yaş, gelir durumu, aile yaşantısı ve psikoloji gibi etkenler çok çeşitlilik gösteren rekreasyon faaliyetlerinin bir kısmında kısmi engel teşkil etse de, ırk ve ten rengi gibi etkenler hiçbir durumda bireyin önüne engel olarak çıkmamaktadır.
- Rekreasyon faaliyetleri iş ya da mesleki amaç taşımamalıdır. Yani maddi kazanç ve kar amacı taşıyan her türlü etkinlik rekreasyon faaliyetleri dışında kalmaktadır.
- Mekan, zaman, duygu ve düşünce kısıtlaması yoktur. Bireyler rekreasyon etkinliklerine ister açık, ister kapalı; ister özgür, ister mahkum olsun kendilerini özgür hissettikleri mekanlarda katılabilmektedirler. Etkinliğin gerçekleştirilmesinde herhangi bir zaman dilimi ya da süre açısından herhangi bir kısıttan bahsedilmemektedir.

- Rekreasyon faaliyetleri hayal gücü ve kabiliyet bakımından çeşitlilik göstermelidir. Kişinin kendini ifade edebilmesine ve yaratıcı olmasına katkı sağlayıcı faaliyetleri içermesi gerekmektedir.
- Rekreasyon, evrensel olarak uygulanmaktadır. Bireylerin katıldıkları rekreasyon faaliyetleri bütün insanlar için ortak bir lisanı oluşturmaktadır ve ortak ilgi gösterilen nitelikte faaliyetleri kapsamaktadır. Sportif faaliyetlerin büyük çoğunluğu bu kapsamda ele alınmaktadır.
- Rekreasyon toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı, sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- Rekreasyon faaliyetleri, faaliyetlere katılacak olan bireylerin etken (bizzat eylemin içinde bulunarak), edilgen (gözlemci ya da seyirci olarak) ve ettirgen (herhangi bir rekreasyon faaliyetinin gerçekleşmesi için dışarıdan yardım alınarak) katılımları ile gerçekleşmektedir.
- Rekreasyon, ciddi ve belirli amaçları olan aktiviteleri kapsamaktadır. Faaliyetlere katılan herkese göre farklı amaçları bulunmaktadır. Örneğin tiyatro giden bir toplulukta insanların bir kısmı tiyatrodaki oynayan kişiyi görmek, birçoğu konuyu meraktan, bazıları da oyuncuların oyun kabiliyeti gibi değişik amaçlarla bu faaliyete katılmaktadır.
- Rekreasyon katılımcıya fiziksel toplumsal gelişme, sağlık ve iyi vatandaşlık gibi kişisel ve toplumsal özellikler kazandırmaktadır.
- Rekreasyon faaliyetlerine devam ve iştirak etme zorunluluğu bulunmamaktadır.
- Rekreasyon, aynı anda birden fazla faaliyeti gerçekleştirme ve birden fazla faaliyete ilgi duyma ilgi duyma imkanı vermektedir. Örneğin, dalgıçlık yapan bir kişinin aynı zamanda yapması gibi.
- Bireyler rekreasyon faaliyetlerine katılarak paylaşma duygusu kazanma, başkaları tarafından takdir edilme, yeni deneyimler kazanma imkanlarını elde edebilmektedir.

- İnsanlar oyun yoluyla spor, sanat, moda, bilim vb. alanlarda başarıya yönelmekte ve rekreasyon yoluyla kültürel eylemleri tekrarlamaktadır. Böylece gelecek kuşaklara kültür aktarımı sağlanmaktadır.

2.1.1.3.3. Rekreasyonun Sınıflandırılması

Günümüzde bir gereksinim halini alan rekreasyon faaliyetlerine katılım, insana ait bir eylemdir. (Müderrişoğlu ve Uzun, 2004: 109; Serçek ve Serçek, 2014: 818). Rekreasyon sadece insanların ihtiyaçlarını tatmin etmek için değil, aynı zamanda toplum içinde önem arz etmektedir. Çünkü insanlar toplumun bir parçasıdır ve buna bağlı olarak rekreasyon faaliyetleri de toplum ile ilişkilidir (Metin vd., 2013: 5026).

Rekreasyon etkinliklerinin hangi amaçlarla gerçekleştirildiğinin bilinmesi amacıyla bu etkinliklerin sınıflandırılması önem arz etmektedir. Bu sınıflandırma etkinliklerin kimlere yönelik olduğu ve hangi ortam ve mekanlarda gerçekleştirileceği ve aynı zamanda bu etkinliklerin amaçlarının neler olduğunun ortaya koyulması açısından da gerekmektedir (Metin vd., 2013: 5027).

Rekreasyon faaliyetleri çok yönlü ve çeşitlidir. Bu faaliyetlerin, toplumun her kesiminde ki kişiden kişiye farklılık göstermesi yadsınamaz bir gerçektir. Çünkü insanların istek ve amaçları bireysel olarak farklılık göstermektedir (Gül, 2014: 20; Kuş Şahin vd., 2009: 62). Bu nedenle rekreasyonun kesin olarak sınıflandırılması yapılamamaktadır. Ancak literatür taraması yapıldığında genel bir fikir vermek amacıyla üzerinde fikir birliğine varılmış rekreasyon türleri şu şekilde sınıflandırılmaktadır (Gül, 2014; Hacıoğlu vd., 2003; Hazar, 1999; Kırsal Çevre Yıllığı, 2009; Sevil vd., 2012):

- **Etkinliklere Katılanların Sayısına Göre Rekreasyon**

Kişiler tercih ya da zevklerine bağlı olarak, münferit (bireysel) veya grup halinde rekreasyon faaliyetlerine katılmaktadırlar.

- Münferit (Bireysel) rekreasyon; insanların yalnız olarak boş zamanlarını değerlendirmeleri olarak ifade edilmektedir. Evde tek başına müzik dinlemek, tek başına yapılan yürüyüş faaliyeti vb. etkinlikler örnek olarak verilmektedir.

- Grup rekreasyonu; Ortak duyguları paylaşan, ortak amaca, aynı düşünce yapısına ve benzer bireysel ve toplumsal özelliklere sahip kişilerin grup halinde boş zamanlarını değerlendirmeleri olarak tanımlanmaktadır. Kulama yemeğine katılmak, takım halinde yapılan sporlar, festival, kongre, seminer vb. faaliyetler grup rekreasyonu içinde değerlendirilmektedir.

- **Etkinliklere Katılanların Zaman Tercihi Bakımından Rekreasyon**

Zaman tercihi bakımından rekreasyon; günlük rekreasyon, haftasonu rekreasyonu ve uzun süreli rekreasyon olmak üzere üç başlık altında incelenmektedir.

- Günlük rekreasyon; bireylerin gün içerisinde okul, iş, uyuma ve benzeri zorunlu uğraş ve ihtiyaçlarını giderdikten sonra arta kalan zamanda kendi hür iradesi ile gönüllü olarak gerçekleştirdiği faaliyetleri kapsamaktadır. Büyükler için çalışma arasındaki serbest zamanlar, çocuklar için okuldaki oyun zamanları ve akşamüzeri okulun ve çalışmanın bitmesi ile başlayan serbest zamanlar olarak tanımlanmaktadır. Kent içerisi ya da kent çevresinde gerçekleştirilmektedir. Okullarda ders aralarında öğrencilerin arkadaşlarıyla voleybol, masa tenisi, basketbol vb. oyunlar oynaması; ev işleri tamamlandıktan sonra ev hanımlarının geri kalan boş zamanlarda arkadaşlarıyla yaptıkları aktiviteler ve iş saatleri arasında çalışan bireylerin gerçekleştirdikleri bireysel ve grup aktiviteleri günlük rekreasyona örnek verilmektedir.
- Haftasonu rekreasyonu; rutin, günlük yaşamdan biraz da olsa uzaklaşmak isteyen insanların, kent merkezi ve kent çevresinden uzakta bir destinasyonda ve genellikle bir gece konaklamayı kapsayan rekreasyon faaliyetleri şeklinde açıklanmaktadır.
- Uzun süreli rekreasyon; insanların tüm yıl çalışmalarının karşılığı olarak hak ettikleri senelik izinlerinde, yaşadıkları şehir dışında veya başka ülkelerde gerçekleştirdikleri faaliyetleri içermektedir. Bu rekreasyon kapsamına emeklilik sonrası gerçekleştiren faaliyetlerde alınmaktadır.

• Etkinliklere Katılanların Mekân Tercihî Bakımından Rekreasyon

Rekreasyon faaliyetlerinin yapılması için öncelikle bu tür faaliyetlere uygun mekânların olması gerekmektedir. Bu mekânlar bölgenin iklim şartları, ulaşım hizmetleri, kuruluş yeri gibi etkenler göz önüne alınarak kapalı veya açık alan rekreasyonu olarak iki başlık altında ele alınmaktadır (Boman, vd., 2013: 50; Ceyhun, 2008: 327; Lekies vd., 2015: 1; Müderrisoğlu ve Uzun, 2004: 109).

Açık alan rekreasyonu; doğal koşullara dönük olarak bireylere daha geniş mobilite olanakları sunan ve açık havada gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetlerinden oluşmaktadır. Bireyleri açık alan rekreasyon faaliyetlerine yönlendiren dürtüleri farklılık göstermektedir. Bu dürtüler, macera arama, fiziksel aktivitelere katılma, merak ve korku, doğanın tadını çıkarma ve doğa hakkında bilgi edinme, restorasyon arayışı veya rutinleri tercih etme isteği gibi unsurları kapsamaktadır. Açık alan rekreasyonu doğa ve hava koşulları ile yakından ilgilidir. Açık alan rekreasyonu gerçekleştirilmek istenilen deneyimler için uygun ortamı sunmaktadır. Tercihen belirli bir doğal ortamda faaliyetlerini gerçekleştiren bireyleri kapsamaktadır. Açık alan rekreasyonu çeşitli doğal çevrelerde gerçekleştirilen çok geniş yelpazeye sahip aktiviteleri içermektedir. Bu faaliyetler, kayak, tırmanma, futbol, tenis, golf gibi açık alanda gerçekleştirilen her türlü sportif faaliyetler ile izcilik, kampçılık, avcılık, piknik, bahçe işleri, balonla gezme, bungee jumping gibi etkinlikleri kapsamaktadır. Açık alanlar:

- Çocuk bahçeleri,
- Oyun alanları,
- Büyük parklar veya kent parkları,
- Mahalle parkları,
- Bölgesel parklar,
- Özel amaçlı alanlar,
- Korunmaya ayrılmış alanlar,
- Şerit parklar,

- Ulusal Parklar,
- Okul bahçeleri olarak sınıflandırılmıştır.

Kapalı alan rekreasyonu, binalarda ya da üzeri bir çeşit çatı sistemi ile kapatılmış mekânlarda yapılan rekreasyonel aktivitelerdir. Kapalı alan rekreasyonun da hava koşullarının pek bir önemi bulunmamaktadır. Bu da faaliyetlerin istenilen zamanda gerçekleştirilebilmesine olanak sağlamaktadır. Kapalı yüzme havuzunda akşamları yüzmek, kapalı bir mekân da satranç oynamak, evde televizyon seyretmek, bilgisayar oyunu oynamak, kapalı spor salonunda basketbol oynamak, bir fitness salonunda ağırlık çalışmak, sinema salonunda film seyretmek, kongre, kutlama gibi toplantılara katılmak vb. aktiviteler kapalı alan rekreasyon faaliyetleri kapsamında değerlendirilmektedir. Kapalı alanlar içinde tiyatro salonları, gençlik ve toplum merkezleri sayılmakla birlikte akla ilk gelen yerler spor tesisleri olmaktadır.

• **Etkinliklere Katılım Biçimine Göre Rekreasyon**

Etkinliklere katılım biçimine göre rekreasyon, bireyin etkinliklere seyirci (izleyici) olarak, etkinliklerde bizzat rol alarak ya da bir uzman ve rekreatörlerin yönlendirmesiyle etkinliklere katılmaları açısından üçe ayrılmaktadır.

- Etkin katılımı (aktif) rekreasyon; insanların aktif olarak rol aldıkları hareketli ve dinamik boş zaman değerlendirme faaliyetlerini ifade etmektedir. Aktif rekreasyon tırmanma, futbol, golf, kamp yapma, tenis, yüzme, enstrüman çalma, şarkı söyleme gibi faaliyetleri kapsamaktadır (Mansuroğlu, 2002: 53).
- Edilgen katılımı (pasif) rekreasyon; insanların etkinliklere katılmak yerine izledikleri, yani seyirci konumunda buldukları, etkinlikleri gerçekleştirmek için aktif olarak enerji harcamadıkları ve kendilerinden bir şey katmadıkları, rekreasyon türü olarak tanımlanmaktadır. Örnek olarak spor karşılaşmalarını, sanatsal gösterileri izlemek, müzik dinlemek verilmektedir.
- Ettirgen katılımı (causative) rekreasyon; etkinliklere bireylerin aktif olarak katıldığı ancak, etkinliğin yapılması ve uygulanması için muhakkak dışarıdan yardım alınmasını gerektiren etkinlikleri kapsamaktadır. İnsanlar

bebeklerin veya engelli bireylerin yaşam kalitelerini zenginleştirmek amacıyla bu etkinlikleri uygulamaktadır.

• **Etkinliklere Katılanların Milliyetleri Bakımından Rekreasyon**

Katılımcıların milliyetine göre rekreasyon, ulusal ve uluslar arası olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

- Ulusal rekreasyon; ülke sınırları içinde gerçekleşen ve kişi veya kuruluşların katıldıkları boş zaman değerlendirme etkinlikleri şeklinde açıklanmaktadır.
- Uluslar arası rekreasyon; ülke içi ve ülke sınırları dışında gerçekleşen ve kişi veya kuruluşların katıldıkları boş zaman değerlendirme etkinlikleri olarak ifade edilmektedir. Örneğin; uluslararası el sanatları sergileri, ulusal film festivalleri.

• **Fonksiyonel Açıdan Rekreasyon**

Fonksiyonel açıdan rekreasyon etkinlikleri, bireylerin fizyolojik, güvenlik, sosyal, psikolojik ya da kişisel tercihleri ve tatminleri bakımından farklılık göstermektedir. Bu etkinlikler:

- Ticari rekreasyon; tamamıyla maddi imkanlar dahilinde gerçekleşen faaliyetleri kapsamaktadır. Ticari rekreasyon faaliyetlerine özel eğlence mekânları, temalı parklar, buz pateni, talih oyunları, özel spor alanları ve yabancı dil kursları, örnek olarak gösterilmektedir.
- Sosyal rekreasyon; insanlar arasında sosyal ilişkilerin kurulması, kurulan ilişkilerin kuvvetlendirilerek geliştirilmesi amacıyla gerçekleştirilen etkinlikleri kapsamaktadır. Sosyal rekreasyon aktiviteleri içine, partiler, arkadaş toplantıları, yemekler, davetlere katılma, doğum günleri dahil edilmektedir.
- Artistik (Estetik) rekreasyon; genellikle yüksek eğitim düzeyi ve kültür seviyesine sahip insanların katılım gösterdiği etkinliklerdir ve pasif nitelik taşımaktadır. Bu insanlar aktif rekreasyondan hoşlanmamaktadırlar. Örnek

olarak, sergiye gitme, ünlü müzik yapıtlarını dinleme gibi etkinlikler verilebilir.

- Entelektüel (Zihinsel) rekreasyon; kişisel zevk ve istekler doğrultusunda, bilgi ve görgülerini arttırarak yaşam şeklini zenginleştirmek isteyen yüksek eğitim ve kültür seviyesinde insanların zihinsel olarak katıldığı tüm etkinlikleri kapsamaktadır. Bu etkinlikler de pasif nitelik taşımaktadır. Örneğin; sanat ve politika toplantılarına katılma, konferanslara gitme gibi etkinliklerdir.
- Sanatsal rekreasyon; insanların sanatsal becerilerini arttırıcı ve geliştirici nitelikteki etkinlikler olarak değerlendirilmektedir. Sanatın bütün duyu organlarına hitap eden branşları bulunmaktadır. İnsanların bir işi yapma ve bu çaba sonunda da beğeni ile karşılanma çabası ve ürün ortaya koyma becerisi olarak endüstriyel sanatlar rekreasyonu, dokumacılık, kuyumculuk, kunduracılık vb. faaliyetleri kapsamaktadır. Endüstriyel sanat alanı dışında kalan işitsel (koro), plastik (mimari, resim, heykel vb.) ve ritmik sanatlar (tiyatro, bale, pantomim vb.) etkinlikleri görsel sanatları oluşturmaktadır. Bireylerin etken veya edilgen olarak bu faaliyetlerde bulunması görsel sanatlar rekreasyonu olarak tanımlanmaktadır. Karma sanat rekreasyonu ise, güzel sanat türlerinin en az ikisini kapsayan opera, sinema, halk oyunları gibi faaliyetleri kapsamaktadır.
- Kültürel rekreasyon; bir milletin kültürel kimliğinin taşıdığı bilgi, inanç, ahlak, örf ve adetlere göre boş zamanlarını değerlendirmek için katıldıkları her türlü etkinlik kültürel rekreasyon kapsamına girmektedir.

2.1.1.3.4. Rekreasyon İhtiyacı ve Rekreasyonun Yararları

Tüm insanlar için evrensel bir ihtiyaç olan rekreasyon Slavson tarafından “ihtiyaçların giderildiği bir deneyim” olarak tanımlanmaktadır. Tarihin her döneminde ve dünyanın her yerinde insanlar kendilerini geliştirmek ve boş zamanlarını değerlendirmek için rekreasyona ihtiyaç duymaktadır. Rekreasyona her alanda ihtiyaç duyulmaktadır. Rekreasyon her ne olursa olsun birey bir şeye olan özlemini gidermek yani ihtiyacını karşılamak peşindedir (Sevil vd., 2012: 13; Toprak vd., 2014: 593).

Rekreasyona duyulan ihtiyaç, rekreasyonun, kişisel, toplumsal fiziksel ve psikolojik olarak sağladığı faydalardan ileri gelmektedir. Rekreasyona ihtiyacının ortaya çıkmasına neden olan unsurlar olarak, rekreasyonun kişisel, toplumsal, fiziksel ve psikolojik olarak sağladığı faydalar şu şekilde açıklanmaktadır (Broadhurst, 2001: 85; Hacıoğlu vd.,2003: 52; Hall ve Page, 2002;Karaküçük, 2008: 94-102; Sevil vd., 2012: 14):

Rekreasyon faaliyetleri kişisel olarak, yaratıcılık, sosyalleşme, fiziki sağlık gelişimi yaratma, ruh sağlığı kazandırma, ekonomik hareketlilik, kişisel beceri ve yetenekleri ortaya çıkarma, çalışma başarısına bağlı olarak iş verimliliğini arttırma ve bireyi mutlu etme gibi yararlar sağlamaktadır. Rekreasyonun kişisel yararları, toplumsal, fiziksel ve psikolojik yararları içerisine almaktadır.

Toplumsal bütünleşme ve dayanışma ortamının oluşturulması sonucu bireylerarası ilişkilerin ve yardımlaşmanın sağlanması, dayanışma ve yardımlaşma ile demokratik toplum yaratılması, serbest hareket ve düşünce imkânı sunması açısından faydalar sağlamaktadır.

Teknolojik gelişmelerin neden olduğu artan makineleşme ile masa başında yerine getirilen işlerin artması, insanların daha az hareket etmesine ve enerji tüketmelerine neden olmaktadır. Günlük faaliyetlerinde hareketleri ve enerji tüketimleri azalan bireyler birçok fizyolojik rahatsızlığa yakalanabilmektedir. Bireyler bu hastalıklardan kurtulmanın en etkili yolunun ise fiziksel aktiviteler olduğunu düşünmekte bu nedenle bu faaliyetlere yönelmektedir. Özellikle aktif rekreasyon sınıfında ele alınan bu faaliyetler bireylerin fiziksel aktivitesini arttırmakta ve onların fiziksel olarak sağlıklı olmasını sağlamaktadır.

Toplumdaki insanların sinir sistemlerinin bozulması ve ruh sağlığının olumsuz etkilenmesi üzerinde, aile, okul ve iş ortamındaki sorunlar ve yoğun stres etkili olmaktadır. Başka bir yönden Batı'nın gelişmiş ülkelerinde, masa başında bilgisayara bakarak ya da hareketsiz ortamlar olarak nitelendirilen ofis ve dükkan gibi işyerlerinde oturarak çalışan, boş zamanlarını evde geçiren ya da araba, tren ve uçak gibi araçlarla seyahat eden insan sayısı giderek artmaktadır. İnsanlar farklı bir ortam içerisine girip moral kazanmak amacıyla bu olumsuz etkilerden ve ortamlardan uzaklaşmak istemektedirler. Bunun için en iyi aracın ise rekreasyon faaliyetlerine katılmak

olduğunu düşünmektedirler. Rekreasyon faaliyetlerinin insanlara sağlayacağı psikolojik yararlar olarak şunlar sıralanmaktadır:

- Yaşam kalitesini arttırarak, kişisel sağlık ve esenlik sağlamaktadır.
- Bireyin kendini tanmasına ve kimliğini tanımlayabilmesine yardımcı olmaktadır.
- Doğal ve kırsal alanlarda rekreasyon faaliyetlerine katılan bireyler çevre değişimi sayesinde ruhsal gerginliklerinden kurtulmaktadır.
- Rekreasyon faaliyetleri kişide bir tatmin yaratarak, bireye moral verip ve onu mutlu etmektedir.
- Rekreasyon faaliyetlerine katılmakbir çok insan için statü yükselten bir unsur olarak değerlendirilmektedir.
- İnsan karakterinin gelişmesine yön vermektedir.
- Kendine zarar verme düşüncesi ve anti-sosyal davranışlarla birlikte kişinin suça yönelimini azaltmaktadır.
- Yaratıcı gücü geliştirmektedir.
- Entelektüel hayatı geliştirmektedir.
- Kişisel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlamaktadır.
- Çalışma başarısı ve iş verimini yükseltmektedir.
- Grup halinde yapılan rekreasyon faaliyetleri bireylerin yalnızlığını gidermekte ve bireye dışa dönük kişilik geliştirme imkanı sunmaktadır.
- Sosyalleşme sağlamaktadır.

2.1.1.3.5. Türkiye’de Boş Zaman ve Rekreasyon

İlk medeniyetlerden günümüze kadar rekreasyonun aşamalar halinde gelişmeler göstermesi, boş zaman kavramının günlük hayata girmesi ve boş zamanların değerlendirilmesi, kişinin temel gereksinimi olan rekreasyon kavramını da

ortaya çıkarmaktadır (Ceyhun, 2008: 326; Güngörmüş vd., 2006: 287; Kurar ve Baltacı, 2014: 43).

Kadın erkek ayrımı yapılmaksızın herkesintarım ve hayvancılık ile uğraştığı ve savaş hazırlıkları yaptığı Anadolu öncesi Türk toplumlarında insanlar, bu işleri sonrasında artan zamanlarında savaş hazırlıklarını oyuna dönüştürerek özellikle at üzerinde birçok oyun oynamışlardır. Çalışmaz zamanı ile çalışma dışında kalan zaman dilimlerin belirlendiği Selçuklu döneminde ise, bu ayrım boş zaman kavramının anlaşılması ve topluma yerleşmesi açısından önem taşımaktadır. Bu dönemde, çalışma zamanı dışında kaplıcalara gitme, cami ziyaretleri, yatır ziyaretleri ve diğer pasif etkinliklerle serbest zamanlar örgütlenmeye başlamıştır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde, kadınlar misafirlik, dini etkinlikler, oyun, şarkı türkü söyleme, hikaye ve masal anlatma, oya, nakış-dikiş, ve saz çalma gibi ev içi serbest zaman etkinliklerine katılırken, erkekler, hamama, mesire yerlerine, meyhanelere, kahvehaneye gitme, avcılık, çoğunlukla yabancıların uğraştıkları müsabakaları izleme, zaman zaman bunlara katılma gibi etkinliklerle zamanlarını geçirmiştir. Bu dönemde, Tanzimat Fermanı'yla birlikte batılılaşma başlamış ve toplumun en önemli rekreasyon etkinliklerinden biri olarak tiyatrolar, 1859 yılında yürürlüğe giren İstanbul Tiyatro Tüzüğü ile hizmete girmiştir. 1923 yılı, Türkiye Cumhuriyetinin kurulması, Türkler için boş zaman anlayışında yeni bir çağın başlangıcı olarak kabul edilmektedir. Toplumun kültürel, sanatsal, sportif yaşamını iyileştirmek amacıyla önemli atılımlar gerçekleştirilmiştir. Bu atılımlara örnek olarak sırasıyla; 1933 yılında kurulan Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 1936 yılında kurulan konservatuar, 1949 yılında kurulan devlet tiyatroları, Devlet Senfoni Orkestrası ile Devlet Opera ve Balesi ile 1989 yılında kurulan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü bu atılımlara örnek olarak gösterilmektedir. Bunların yanı sıra bir çok üniversite de açılan rekreasyon bölümleri ve bir çok şehirde kurulan rekreasyon alanları rekreasyona verilen önemin göstergeleri olarak ifade edilmektedir (Karaçar, 2014: 75-77).

Ülkemizde, içinde bulunulan sosyo-ekonomik koşullar nedeniyle insanların gereğinden fazla boş zamana sahip olduğu ve yılda yaklaşık sadece 108 gün hafta sonu tatili bulunan ülkemiz insanların, resmi tatilleri ve yıllık izinleri ile birlikte bu rakamın yılın 1/3'ünü geçtiği ifade edilmektedir. Sadece tam gün boş zamanları kapsayan bu rakam, akşamlar, yarım gün çalışmalar gibi diğer boş zamanlarla birlikte

daha da artmaktadır. Ekonomide gerilik, sanayileşmeye geç girme, tarımsal kesimde senenin yarısı çalışıp, diğer yarısında zorunlu olarak boş kalma gibi nedenler işsizlikten doğan boş zamanları, zorunlu olarak ikili ya da üçlü öğretim ya da program yetersizliğinden doğan öğrenci kesiminin boş zamanları, sosyal kurumlarda, ceza evlerinde, sayıları milyonlarla ifade edilen özürülüler ile yüksek sayıda ki ev hanımlarının boş zamanları Türkiye’de yaşanan boş zaman bolluğuna örnek olarak gösterilmektedir (Karaküçük, 2008: 310).

Türkiye’de rekreasyon etkinlikleri günümüz şartlarına uygun olarak şu birimler tarafından yürütülmektedir: Gençlik ve Spor Genel Müdürlükleri, turizm bölgelerinde turizm uygulamaları, genellikle büyük şehirlerde açılan gym center, gençlik kampları, gönüllü kuruluşlar, oyun kulüpleri, fitness center vb. Bunlara ek olarak rekreasyon faaliyetlerin yürütülmesinde en önemli birim olarak üniversiteler kabul edilmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları bünyelerinde kurulan Öğretmenlik ve Rekreasyon bölümleri bu kapsamda değerlendirilmektedir. Üniversite kampüsü içerisinde, fakülte öğrencilerine yönelik olarak yapılan yarışmalar, turnuvalar, tiyatro faaliyetleri, eğlenceler gibi rekreasyon aktiviteleri “kampüs rekreasyonu” kapsamında gerçekleştirilmekte olup özellikle gelişmiş ülkelerde bu organizasyonlar rekreasyon bölümleri tarafından organize edilmektedir (Zorba, 2008: 1).

2.1.2. Eğitime Genel Bir Yaklaşım

Bu bölümde eğitim ve eğitimin bir türü olan mesleki eğitim konu başlıklarına değinilmektedir.

2.1.2.1. Eğitim Kavramı

Eğitim, insanlığın doğuşu ile başlamış ve hızla gelişmiş bir alan olarak açıklanmaktadır. Eğitim çalışmaları, ilk çağ insanların balıkçılık, avcılık yaparken edindikleri bilgileri çevresinde bulunan diğer insanlara aktarmasıyla başlamıştır ve yazının bulunmasından sonra hızla yayılarak, kurumsal bir yapıya kavuşmuştur. İlkokuldan üniversiteye kadar değişik seviyelere ayrılan eğitim, sadece bireye değil aynı zaman da bütün topluma yönelmiştir. Çünkü eğitim bir etkileşim olarak değerlendirilmektedir ve bir eğitim olayının meydana gelmesi için mutlaka bir toplum ya da topluluğa ihtiyaç duyulmaktadır. Toplumun da, kendini devam ettirebilmek için

mutlaka bir eğitim uygulamasına gereksinim duymaktadır. Eğitimin topluma yönelmesinden sonra yapılan çalışmalarla, eğitim uygulamalarının teorik temelleri oluşturulmuştur. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi ile eğitim, herkes için bir hak olarak kabul edilmiş ve bu hakkın uygulanması istenilmiştir (Aslan vd., 2012: 5; Güneş, 2013: 3).

Eğitim, insanların doğumundan ölüme kadar yaşamlarının her anını, her alanını etkileyen bir süreç, aynı zamanda eğitimin planlı ve programlı bir şekilde yürütülen kısmını içine alan çok geniş anlamlı bir terim olarak kullanılmaktadır. Çünkü öğrenmenin yaşı yoktur ve insanlar ölümüne kadar sosyal bir öğrenme faaliyeti içindedir (Akyüz, 2014: 2; Fettahoğlu Demirci, 2011: 15; Sert, 2012: 215; Yılmaz, 2014: 2).

Türkçe'nin eski kaynaklarında “yetiştir, besle, özen göster, bak” anlamına gelen “iğit” şeklinde kullanılan eğitim sözcüğü, İngilizce “education” kelimesi ile ifade edilmektedir. Latince beslemek anlamına gelen “educare” ve dışarı çekmek, oraya çıkarmak, bir yere doğru götürmek anlamına gelen “educere” sözcüklerinden türetilmiştir (Duman, 2003: 9).

Yazılı kaynakları taradığımızda eğitimin değişik tanımlarına rastlamak mümkündür. Bu nedenle eğitimin belirgin, sınırlandırılmış, değişmez bir tanımı bulunmasa da ortak noktalardan yola çıkarak değişik eğitim tanımları verilebilmektedir (Fettahoğlu Demirci, 2011: 14).

TDK Büyük Sözlüğü'nde eğitim, “çocukların ve yetişkinlerin, sosyal yaşamda var olabilmeleri, yerlerini alabilmeleri için gerekli olan her türlü bilgi, beceri, anlayışı onlara kazandırmak, kişiliklerini geliştirmek ve okul içi veya dışında, doğrudan veya dolaylı olarak yardım etmek, terbiye” anlamına gelmektedir (<http://www.tdk.gov.tr> Erişim Tarihi: 11.06.2015).

Başka bir tanıma göre eğitim, kişileri zihinsel, bedensel, duygusal ve toplumsal yetenek ve davranışlarının istenilen doğrultuda veya uygun şekilde geliştirilmesini sağlayan, amaçlara dönük olarak kişilere bir takım yeni yetenek, davranış, bilgi kazandıran, ilgi alanlarına ve yeteneklerine göre meslek sahibi yaparak, topluma, çevreye ve yeniliklere uyumlu olmasını sağlayan bir süreç olarak ifade edilmektedir (Akyüz, 2014: 2; Ünlüöner vd., 2010: 145).

En kabul görmüş tanımıyla ise eğitim, bireylerin kendi yaşantıları aracılığıyla ve bilinçli olarak davranışlarında istedik değişimler meydana getirme süreci şeklinde tanımlanmaktadır. Eğitim sürecinden geçen bireylerin davranışlarında bir değişim olması beklenmektedir (Kılıç ve Bayraktaroğlu, 2012: 190; Özsoy, 2007: 42; Sert, 2012: 215).

Bu tanımlamalar gözden geçirildiğinde eğitimin, kişiliğin geliştirilerek onun yetişkin yaşamına hazırlanması temel alan ve ona her türlü lüzumlu bilgi, yetenek ve tutumu kazandırmak amacına hizmet eden bir süreç olduğu ortaya çıkmaktadır (Tezcan, 1997: 3).

Eğitim ile ilgili eğitimciler tarafından da farklı tanımlar yapılmıştır. Yaşadıkları devrin koşullarını ve kendi felsefi görüşlerini yansıtan bu tanımlardan bazıları şunlardır (Özmen, 1999: 11):

- Eğitim, bedene ve ruha yetenekli olduğu güzelliği vermektedir. “Eflatun”
- Eğitim, çocuğu insan haline getirmek sanattır. “Cicero”
- Eğitim, doğaya göre insan yetiştirmektir. “J. J. Rousseau”
- Eğitim, yetileri hep birden ve uyumlu olarak geliştirmektedir. “Stein”
- Eğitim, kişiyi, önce kendisi, sonra başkaları için mutluluk aracı yapmaktır. “J. Mill”
- Eğitim, yetişkin kuşakların, toplumsal yaşama elverişli olmayanlar üzerinde yaptığı etkidir. “E. Durkheim”

Eğitimin genel nitelikleri ise özetle şu şekilde ifade edilmektedir (Çelikkaya, 1998: 47; Özsoy, 2007: 46):

- Eğitim bir yönlendirme ve yetiştirme faaliyeti olup, bu faaliyetler bilimsel veya ahlaki yönden olabilmektedir.
- Eğitim, insanların ve hatta hayvanların da yönlendirme ve yetiştirmeleri ile ilgili bilgi, kural ve metotları öğreten objektif bir bilimdir.

- Eğitimde bir konu ile ilgili öncelikle tarihçe, malzeme ve yapılışı hakkında bilgi verilmektedir. Daha sonra ise öğrenciden uygulamaya geçmesi istenilmektedir. Yani teknik olsa da eğitim, teorik olarak başlamaktadır.
- Eğitim insana mahsustur ve toplumda eğitim kelimesi kullanıldığında daima insan kastedilmektedir.
- Eğitim millidir.
- Ülkenin ihtiyaç duyduğu alanlarda ihtiyaç miktarı kadar öğretmen ya da uzman yetiştirmeyi amaçlanmaktadır.
- Eğitim bir davranıştır. Gerek bilimsel gerekse ahlaki yönden daima davranış değişikliğini veya yeni bir davranış kazandırmayı hedefler.
- Eğitim de tekrar ve ısrar bulunmaktadır.
- Eğitim bir süreçtir.
- Eğitim sosyal bir olgudur.
- Eğitim yatırımları sürekli yatırımlardır ve insan yaşamı boyunca farklılaşmaktadır.

2.1.2.1.1. Eğitimin Türleri

Eğitim kendi içinde, yaygın eğitim ve örgün eğitim olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Eğitim sistemi içinde yaygın ve örgün eğitimin konumuna Çizelge-2’de değinilmektedir. Bu başlık altında yaygın ve örgün eğitim kavramları incelenmektedir.

Çizelge 2. Eğitim Sistemi İçinde Örgün ve Yaygın Eğitimin Yeri

Eğitim	
Örgün Eğitim	Yaygın Eğitim
Genel Eğitim	Aile
Mesleki Eğitim	Sosyal Çevre
	Hizmetiçi Eğitim
	Halk Eğitimi
	Kendi Kendini Yetiştirme

Kaynak: Hacıoğlu vd., 2008: 3

2.1.2.1.1.1. Örgün Eğitim

Örgün eğitim, belirli bir yaş grubundaki ve birebir benzer düzeydeki bireylere, amacına uygun olarak hazırlanan programlar aracılığıyla, okulda düzenli bir şekilde gerçekleştirilen eğitimidir. Planlı, programlı ve düzenlidir. Belirli yöntemlere göre verilmektedir. Bu eğitim, okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretimi kapsamaktadır. Örgün eğitim ile bireylerin, toplum, çevre gibi unsurlarla uyum içinde yaşamalarını sağlamak amacıyla ihtiyaç duyacakları temel davranışların kazandırılıp geliştirilmesi amaçlanmaktadır. Örgün eğitim de kendi içinde genel ve mesleki eğitim olmak üzere iki alt başlığa ayrılmaktadır (Hacıoğlu vd., 2008: 4; Tezcan, 1997: 3).

2.1.2.1.1.2. Yaygın Eğitim

Örgün eğitimin tam tersi olarak, farklı yaş ve grup düzeyindeki bireylere, amacına uygun olarak hazırlanan programlar aracılığıyla ve programlar için uygun platform ve sürelerle gerçekleştirilen eğitimidir. Örgün eğitime hiç katılmamış, örgün eğitimin herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademelerin birinden ayrılmış olan bireyler yaygın eğitime katılmaktadır. Burada bireylere ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişmelerini sağlayıcı nitelikte, ihtiyaç duydukları bilgi, beceri ve davranışlar kazandırılmaktadır. Yaşam boyu sürdürülen eğitim, öğretim, üretim, rehberlik ve uygulama faaliyetlerini kapsamaktadır. Kendi kendini geliştirme, hizmet öncesi ve

hizmet içi eğitimler, halk eğitimi, yetişkinler eğitimi de bu alt sistemin birer ögeleri olarak ele alınmaktadır(Hacıoğlu vd., 2008: 4; Özsoy, 2007: 174).

Meslek dallarında daha yeterli olmak isteyenlere yönelik olan yaygın eğitim de, örgün eğitim gibi planlı ve programlıdır. Bu iki eğitim arasında ki fark, yaygın eğitimin her yaş grubuna hizmet vermesidir. Çünkü örgün eğitim yaş ile sınırlandırılmaktadır (Tezcan, 1997: 4).

2.1.2.1.2. Eğitimin Amaçları

Eğitimin amacı ya da amaçları konusunda çeşitli görüşler bulunmaktadır. Bunlar, zamana, toplumlara, ülkelerin yönetim şekillerine ve eğitim felsefelerine göre farklılık göstermektedir. Örneğin; Eski Yunan ve Roma'da eğitim amacı, siyasi otoriteye bağlı vatandaşlar yetiştirmek olarak benimsenmişken, Ortaçağ eğitiminde bütünüyle dini bir amaç güdülmüştür. Rönesans'tan sonra ise eğitim, laik ve seküler bir özellik kazanmıştır (Şişman, 2007: 19).

Günümüz anlayışına göre eğitimin amacı, bedenen ve ruhen sağlıklı, topluma etkin şekilde uyum sağlayabilen bireyler yetiştirmektir. Yani sorgulamadan var olan toplumsal ve çevresel koşullara uyum sağlayıp, bu koşulları sürdürecekt bireyler yerine, bilgi ve becerilerinin artırılarak, toplumu ileri götürebilecek, toplumsal gelişmeyi sağlayabilecek niteliklere sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır (Aksu ve Bucak, 2012: 9; Kılıç ve Bayraktaroğlu, 2012: 190). Bununla birlikte eğitim sosyal anlamda, sosyal uyum ve çevremin korunması, katılımcılık, yoksulluk, gelir dağılımı gibi konuların odak noktasında yer almaktadır (Özsoy, 2007: 44).

Eğitim, ekonomik anlamda, sanayi ve hizmet sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli iş gücünü yetiştirerek ve çalışan performansını artırarak ekonomik kalkınmaya önemli katkılar sağlamaktadır. Aynı zamanda, ulusal rekabet gücü ve verimlilik artışı konularında da sağladığı faydalar açısından önem arz etmektedir (İlban ve Köstekli, 2012: 200; Özsoy, 2007: 44).

Ekonomik, sosyal ve kültürel gelişmenin yanında eğitimin bir başka amacı ise, bireyleri mutlu kılmaktır. Eğitim ile bilgili, becerili, öz güvene sahip, düşünüp araştırabilen, girişimci ve sanatsal duyarlılığı olan bireylerin yetiştirilmesi amaçlanmaktadır. Böylece bilgi seviyesi yüksek, hem bireysel hem de evrensel bir

kültüre sahip sağlıklı bir toplumun var olması sağlanacaktır (Binici ve Arı, 2004: 384; Çakmak, 2008: 34).

Eğitimin amaçlarına hiyerarşik bir yapıyı dikkate alarak değinen Taş ve Yenilmez (2008), bu amaçları üç grup altında ifade etmektedir. Bunlar:

- Yakın Amaçlar: Eğitimin yakın amaçları kapsamında dünya üzerinde yaşanan gelişmeleri takip eden ve bu gelişmelere uyum sağlayabilen, bilimsel düşünme gücüne sahip, kültürel değerlerine sahip çıkan, çalışkan, disiplinli, özgüven ve öngörü sahibi, kendine ve ülkesine fayda sağlayabilecek fikri hür, vicdanı hür bireyler yetiştirmek bulunmaktadır.
- Uzak Amaçlar: Gelir seviyesini yükseltme, ilerleme ve refah devleti olmaktır.
- Genel Amaçlar: Bu amaçlar toplumun, siyasal ve sosyal ideallerinin eğitim alanına yansıtılması yani eğitim felsefesini ifade etmektedir. Eğitimin yakın, uzak ve genel amaçları kişisel ve toplumsal anlamda çeşitli faydalar sağlamaktadır.

Ayrıca eğitim, çalışma kapasitesi ile emeğin verimliliğini doğrudan doğruya etkileyerek geliştirilmesine, teknolojik gelişme olanağı sağlayarak dolaylı olarak sermayenin verimliliğinin artırılmasına, iş olanaklarında istikrar ve düzenin sağlanmasına, iş koşullarındaki değişimlere uymak için gerekli yeteneğin ve sosyal konum ve saygınlığın kazanılmasına katkı sağlamaktadır (Özsoy, 2009: 73).

2.1.2.2. Mesleki Eğitim

İnsan gücü ve doğal kaynaklar, bir ülkenin gelişimini etkileyen faktörlerden en önemlileri olarak değerlendirilmektedir. İnsan gücünün, doğal kaynakları kullanılması konusunda yetiştirilmesi ile bu kaynaklardan en iyi şekilde yararlanılacaktır (Hacıoğlu vd., 2008: 5). Bilim ve teknolojiye bağlı değişim ve gelişmelere bağlı olarak, meslek alanlarındaki çeşitliliğin artması ve mevcut mesleklerdeki nitelik ve niceliğin değişimine ayak uydurabilme gerekliliği, nitelikli insan gücüne olan gereksinimi de artıran oranda beraberinde getirmiştir. Bu nedenlere bağlı olarak mesleki eğitim kaçınılmaz bir olgu haline gelmiştir ve mesleki eğitime büyük görevler ve sorumluluklar yüklenmiştir (Çiçek, 2007: 261; Yörük vd., 2002: 304).

Mesleki eğitim, eğitimin bir türüdür. İş hayatında uzmanlaşmamış veya yarı uzman olan bireylere, uzmanlaşmak istediği bir mesleğe yönelik, bilgi, beceri, yeterlilik kazandırarak, bireyin yeteneklerini bu yönde geliştirmek amacıyla düzenlenmiş bir eğitimi ifade etmektedir (İlban ve Köstekli, 2012: 200; Hacıoğlu vd., 2008:5; Özsoy, 2007: 106). İş ile birey arasında uyum sağlama sürecidir. Sürekli bir değişim ve yenilenme çabası söz konusudur (Ünlüönen vd., 2010: 146).

Ivan ve Albu (2014)'da benzer şekilde mesleki eğitimi, “genellikle işgücü piyasasında çalışacak olan insanların, belirli meslekler ile ilgili gerekli bilgi, beceri ve yetenekleri nasıl öğreneceği konusunda eğitilmesini amaçlamaktadır” şeklinde tanımlamaktadır.

Mesleki eğitim, her türlü hizmetin araştırılması, planlanması ve organize edilmesi, geliştirilmesi, yönetimi ve denetimi ile bütün öğretim etkinliklerini kapsamaktadır (Aksu ve Bucak, 2012: 8; Atay ve Yıldırım, 2007: 395).

Mesleki eğitimle, nitelikli insan ihtiyacının karşılanması için verilmesi gereken eğitimin üç aşamalı bir araştırmaya tabi tutulması gerekmektedir. Öncelikle bireylerin sahip olduğu niteliklerin meslekler için uygun olup olmadığı belirlenmelidir. Daha sonra en uzun vadede eğitim verebilmek amacıyla mesleki alandaki gelişmelerin yönünün saptanması gerekmektedir. Son olarak ise bireylere iş verecek sektörlerin beklentileri tanımlanmalıdır (Budak, 2009: 67).

Verilecek mesleki eğitimin, bireysel ve toplumsal ihtiyaçların yanı sıra sektör ve iş yaşamının ihtiyaçlarını da dikkate alması amacıyla gelişen teknolojiye duyarlı olarak sürekli güncellenmesi gerekmektedir. Teknoloji ve iş hayatı değişirken programların aynı kalması ihtiyaçları karşılamamaktadır. Çünkü yapılan işin, işin gerektirdiği eğitimin değişmesi, eğitime uygun programların da değiştirilip yenilenmesi gerekliliğini beraberinde getirmektedir (Karabulut ve Marul, 2011: 78).

Mesleki eğitim, okullarda teorik bilgiyi, bununla birlikte iş başı eğitiminde kazanılacak mesleki becerileri kazandırmayı, istenilen davranışları geliştirmeyi, görerek öğrenme ortamı sağlamayı, becerileri geliştirmeyi hedeflemektedir (Çakır vd., 2012: 136; Karaca ve Çakır, 2014: 215).

2.1.2.2.1. Mesleki Eğitimin Önemi

Gelişmişlik düzeyleri her ne olursa olsun toplumları derinden etkileyen bir unsur olarak teknolojik gelişmeler karşımıza çıkmaktadır. Bilim ve teknoloji alanlarında meydana gelen değişme ve gelişmeler beraberinde bu değişim ve gelişimlere uygun, mesleki ve teknik bilgi ve beceriler ile donatılmış iş gücüne ihtiyaç duyan yeni meslek alanlarını da ortaya çıkarmaktadır. İhtiyaç duyulan nitelikli iş gücünün yetiştirilmesi, mesleki eğitime büyük sorumluluk ve görevler yükleyerek, mesleki eğitimin önemini daha da arttırmaktadır. Nitelikli işgücü yetiştirilmesinin yanı sıra mesleki eğitim, istihdamın, ülke rekabet gücünün artırılması ve kalkınmanın hızlandırılması yönünden de önem arz etmektedir (Yörük vd., 2002: 303; Karaca ve Çakır, 2014: 213).

2.1.2.2.2. Mesleki Eğitimin Amacı ve Özellikleri

Mesleki eğitim, ülkelerde ki yoksulluğu azaltan, ülke ekonomilerini iyileştiren ve ülkelerin sürdürülebilir gelişmelerini sağlayan bir araç olarak ifade edilmektedir (Ivan ve Albu, 2014: 77). Bunların yanı sıra mesleki eğitimin amaçları (Akgündüz ve Bardakoğlu, 2010: 517; Komşu ve Daşçı, 2012: 976; Işıklar vd., 2011: 864; Çakır vd., 2012: 136; Çiçek, 2007: 261; Ardahan, 2010: 57):

- Endüstride kullanılan insan gücünü hazırlamak,
- İş dünyasına bilgili, becerikli ve başarılı personel yetiştirmek ve insan gücünün verimliliğini arttırmak,
- Bireylerin eğitimini devam ettirmek ve onları mesleki yaşama hazırlamak,
- Belirli bir meslekle ilgili temel bilgi, beceri ve gereksinimleri sağlamak; bu bilgi ve becerileri uygulamaya dönüştürebilme konusunda yardımcı olmak,
- Küresel rekabete uygun, rekabette işletmelere avantaj yaratacak bireyleri yetiştirmek,
- Özürlü, düşük ekonomik gelir gruplarında olan kişilerin istihdamının arttırmak yani işsizliği azaltmak,
- Cinsiyet kalıp yargılarının azaltılmasını sağlamak şeklinde ifade edilebilir.

Mesleki eğitimin genel olarak iş için eleman yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu nedenle öncelikle yapılacak işin ne olduğunun ve bu işin hangi niteliklere sahip birey tarafından hakkıyla yapılıp yapılamayacağını belirlenmesi gerekmektedir (Budak, 2009: 68).

Hacıoğlu vd.,(2008), mesleki eğitimin başlıca özelliklerini şu şekilde ifade etmektedirler:

- Mesleki eğitim, alışkanlık psikolojisine dayalı olup, yaparak öğrenme esasına dayanmaktadır,
- Mesleki eğitimde ucuz maliyetli, etkili eğitim sağlayan sosyal verimlilik esastır,
- Programlar mesleklerde meydana gelen değişimlere adapte edilerek uygulanmaktadır,
- Değişen sosyo-ekonomik şartlara ve taleplere uygunluk göstermektedir,
- Öğrenim-öğretim ortamı,iş ortamı kendisidir,
- Öğrencilerin herhangi bir işte çalışabilmesini sağlayacak nitelikleri öğrenciye kazandırıncaya kadar devam eder,
- Mesleki eğitim programlarında yönetim elastik ve dinamiktir,
- Bireyleri hayata hazırlamaktadır.

2.1.2.3. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Yapısı

Turizm sektörü, dünya ekonomisinin en önemli gelir getirici sektörlerinden biridir ve ülke ekonomileri üzerindeki katkısı sürekli artmaktadır (Keung, 2000: 121).

Turizm sektörü, ülke ekonomilerinde sorunların aşılması ve bu ekonomilere hareketlilik kazandırılmasında önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle turizme verilen önemin artması, turizm eğitiminin de daha fazla önem kazanmasını neden olmuştur (Avcıkurt, 2000: 282).

Turizm eğitimi, turizm olayının ve işlevlerinin halka öğretilmesi, her düzeyde eğitim gören öğrencilere turizm bilincinin kazandırılması ve misafirperverliğin temel prensiplerinin verilmesi, turizm sektöründe istihdam edilen personelin, genel ve mesleki bilgilerinin arttırılması sonucu turizm konusunda bilgili bir toplum oluşturulması için yapılan her türlü faaliyetler olarak tanımlanmaktadır (Baltacı vd., 2012: 18; Çakır vd., 2012: 137; Çelik ve Tuna, 2012: 271; Kılıç ve Bayraktaroğlu, 2012: 190; Türkeri, 2014: 3). Bayer (1998), turizm eğitimini “toplumların turistlere yönelik olarak, ırk, dil, din, milliyet, ekonomik güç, siyasi görüş gibi unsurlara bakılmaksızın, dürüst, eşit, saygılı ve konukseverliğe dayalı hizmet sunması, turizm kaynaklarının korunması, bu kaynaklardan elde edilecek uzun vadeli getiriler ve turizmin ekonomik yararları başta olmak üzere diğer tüm alanlardaki yararları konusunda temel bilgi ve görüşlerin kazandırılarak turizm bilincinin yerleştirilmesi” şeklinde ifade etmektedir.

Turizm sektöründen beklenenlerin gerçekleştirilebilmesi için büyük önem arz eden turizm eğitiminin temel amaçları bulunmaktadır. Bunlardan bazıları aşağıda belirtilmektedir (Çakır vd., 2012: 138; Gürdoğan ve Atabey, 2012: 236; Hacıoğlu ve G. Demirbulat, 2014: 171; Halis ve Aydın, 2010: 379; Özdemir Güzel, 2014: 1414):

- Eğitim yoluyla teorik ve pratik arasında bağlantı kurmak,
- Turizm sektörüne yetişmiş kalifiye eleman temin etmek,
- Turizm endüstrisinin gelişmesine katkıda bulunmak,
- Doğa ve insan sevgisini geliştirmek suretiyle kişiler arasında dostluk ve kardeşliği pekiştirmek,
- Tüm eğitim alanlarına turizm bilincini ve felsefesini kazandırmak,
- Turistik işletmelerde çalışanlara yönetim tekniklerini öğretmek ve yeni kavram, fikir ve teknolojileri kavrayabilecek üst düzey bilgi ve beceriye sahip turizm profesyonellerini yetiştirmek,
- Turizmin ekonomik kalkınmada ki yerini ve önemini kavratmak,
- Vatandaşların turizme ilgisini çekmek,

- Turizm sektöründe çalışanlara mesleki bir formasyon kazandırmak,
- Turiste karşı ilkeli, dürüst, konukseverliğe uygun davranış biçimi oluşturmak,
- Nitelikli turizm eğitmenleri yetiştirmektir.

Turizm eğitimi, kısa süreli hizmetiçi eğitimlerle ve kurslarla sürdürülen mesleki eğitim olarak başlamıştır. İlerleyen yıllarda, en az ortaöğretim düzeyinde, daha sonraki dönemlerde ise yükseköğretim düzeyinde eğitime ihtiyaç duyulmaya başlanmıştır. Bu eğitim ihtiyacının ortaya çıkmasında, sektörün gelişmesi, turizm bilincinin oluşması, turist beklenti ve alışkanlıklarının değişmesi ile kalite beklentilerindeki artışların önemli etkisi olmuştur (Akoğlan Kozak, 2009: 2).

Türkiye’de turizm eğitimi genel eğitim sisteminin bir parçası olarak başlamıştır (Avcıkurt, 2000: 285). Turizm eğitiminin her aşamasında kişilerin pratik bilgi ve becerilerle donatılması ve verilen eğitimin dinamik bir yapıda olması gerekmektedir (Aksu ve Bucak, 2012: 8). Her sektör eğitimin de olduğu gibi, turizm eğitiminde de çeşitli düzeyler bulunmaktadır ve her düzey için farklı amaç ve gereklilikler olabilmektedir (Gürbüz ve Dağdeviren, 2007: 158).

Ülkemizde turizm eğitimi, değişik kademe ve şekillerde, turizm sektörünün birçok faaliyet koluna yönelik olarak verilmektedir (Gürdoğan ve Atabey, 2012: 236; Sert, 2012: 215). Çizelge-3’te de gösterildiği gibi, Türkiye’de, örgün ve yaygın turizm eğitimi olmak üzere iki kısımda incelenmektedir (Hassan ve Durlu Özkaya, 2012: 451).

Çizelge 3. Türkiye’de Turizm Eğitiminin Genel Görünümü

TURİZM EĞİTİMİ		
ÖRGÜN TURİZM EĞİTİMİ		YAYGIN TURİZM EĞİTİMİ
MEB Bünyesinde	YÖK Bünyesinde	Farklı Kurumlar
Anadolu Tic. Meslek Liseleri	Önlisans (MYO)	Turizm Bakanlığı (TUREM vb.) MEB (Çıracılık Eğt. Merkezleri)
Anadolu Otelcilik ve Turizm M.L.	Lisans	İŞKUR (Çeşitli Kurslar) Meslek Kuruluşları (TOBB vb.)
Anadolu Meslek Liseleri	Lisansüstü	AÖF (Uzaktan eğitim) Sosyal Kuruluşlar (TUGEV vb.)
Özel Mesleki Ortaöğretim Kurumları		Üniversiteler (Sertifika Programları) Belediyeler Sendikalar (TOLEYİS vb.) Özel Eğitim Kurumları (Kurslar) Halk Eğitim Merkezleri İşletmeler (Hizmet içi Eğitim) Diğer

Kaynak: Hassan ve Durlu Özkaya (2012), Turizm Eğitimi Konferansı, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 17-19 Ekim, s. 451.

2.1.2.3.1. Yaygın Turizm Eğitimi

Türkiye’de yaygın turizm eğitimi, resmi kurumlar (Milli Eğitim Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Vakıf Kuruluşları vs.) ve özel kurumlar tarafından meslek edindirmeye yönelik projelerde ve kısa süreli mesleki kurslarda verilmektedir (Baltacı vd., 2012: 18; Davras ve Manap Davras, 2012: 280; Hacıoğlu vd., 2014: 1400; Özdemir Güzel, 2014: 1415).

Yaygın eğitim içerisinde turizm eğitimi veren kurumlar Çizelge 3’te de gösterildiği gibi, Turizm Bakanlığı’na bağlı eğitim kurumları, Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı eğitim merkezleri, üniversiteler kapsamındaki sertifika programları

ve özel eğitim birimleri tarafından verilen kurslar olarak ele alınmaktadır (Atay ve Yıldırım, 2008: 398).

Toplumda, turizm kaynaklarını koruyacak sevgiyi ve anlayışı geliştirmek, turiste karşı eşit ve dürüst hizmet etmenin ahlak ve terbiyesini vermek, gerçek sevgiye ve konukseverliğe dayalı bir davranış biçimi oluşturmak gibi bir çok konu ile ilgili turizm bilincini oluşturmayı amaçlayan öğretim türüne yaygın turizm eğitimi denilmektedir (Atay ve Yıldırım, 2008: 398; Aymankuy vd., 2012: 306). Amacı, turizm işletmelerinde çalışmalarına rağmen mesleki eğitimi olmayan kişilere meslekleri ile ilgili bilgileri vermek, yetenekler kazandırmak, turizmin sorunlarını çözebilecek teorik ve pratik bilgi ile donatmak ve değişik faktörlerin etkinliğini değerlendirip karar verme gücüne sahip elemanlar yetiştirmektir (Erdoğan ve Yılmaz, 2012: 20; Halis ve Aydın, 2010: 381).

Genel olarak turizm eğitim kurumlarının amaçlarından bazıları; sektörün gereksinim duyduğu pek çok hizmeti sağlayabilecek alt, orta ve üst kademe insan gücünü yetiştirmek, dünya çapında kabul görmüş yönetim tekniklerine uyum sağlamak, sektörde istihdam edilecek personelleri temel eğitimden geçirerek yeni kavram, fikir ve teknolojileri kavrayabilecek üst düzey turizm profesyonellerini yetiştirmek, turizm bilinci kazandırmak ve sektörünün gelişmesine katkıda bulunmak olarak ifade edilmektedir (Baltacı vd., 2012: 18; Cömert, 2014: 51; Halis ve Aydın, 2010: 381; Ünlüöner vd., 2010: 146).

2.1.2.3.2. Örgün Turizm Eğitimi

Türkiye’de örgün turizm eğitimi Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı ortaöğretim (liseler); Yükseköğretim Kurumu’na bağlı yükseköğretim (üniversiteler) düzeyinde mesleki turizm eğitimi veren okullarda farklı alanlarda gerçekleştirilmektedir (Çakır vd., 2012: 138; Davras ve Manap Davras, 2012: 280).

Örgün eğitim içerisinde turizm eğitimi veren kurumlar Çizelge 3’te de gösterildiği gibi, ortaöğretim kademesinde ağırlıklı olarak Anadolu otelcilik ve turizm meslek ile otelcilik ve turizm meslek liseleri; yükseköğretim kademesinde ise ön lisans, lisans, lisansüstü (yüksek lisans/doktora) şeklinde gruplandırılmaktadır (Hacıoğlu vd., 2014: 1400).

Örgün turizm eğitiminin genel amacı, turizm sektörünün farklı faaliyet alanları için bilgili, becerikli, yetenekli, verimli ve bilinçli elemanlar yetiştirmek şeklinde ifade edilmektedir (Atay ve Yıldırım, 2008: 398; Aymanık vd., 2012: 306). Ortaöğretim düzeyinde verilen turizm eğitiminin amacı öğrencilere turizm bilincini kazandırmanın yanı sıra turizm mesleğine yönlendirerek sektörün kalifiye personel ihtiyacını karşılamaktır (Akoğlan Kozak, 2009: 2; Kılıç ve Bayraktaroğlu, 2012: 190). Yükseköğretim düzeyinde turizm eğitimin amacı ise, öğrencilerin sektörde yönetici kademesinde ihtiyaç duyacakları yetenekleri ve bilgileri kazandırmaktır (Ünlüöner vd., 2010: 146). Aynı zamanda bu okullarda turizm mesleğine yönelik teorik eğitimin yanında uygulama laboratuvarları yardımıyla uygulamalı eğitimde verilmeye çalışılmaktadır (İlban ve Köstekli; 2012: 201).

2.1.2.3.3. Türkiye’de Rekreasyon Eğitimi

Rekreasyon, insanların yaşamdan zevk alarak mutlu ve sağlıklı yaşamaları için uygun ortamlar yaratmakta, teknolojik gelişmelerin ve kentleşmenin neden olduğu kalabalık, gürültü, kirlilik gibi olumsuzlukların beden ve ruh sağlığında yarattığı çöküntüleri ortadan kaldırmaktadır (Karaküçük, 2008: 123). Aynı zamanda güçlü, karakterli, sağlam kişilikli bireylerin yetişmesine yardım ederek bireylerin yaşamının birçok alanını (iş tatmini, yaşam tatmini, aile yaşamı vb.) olumlu etkilemektedir (Ardahan ve Lapa, 2010: 131). Bahsedilen bu etkiler ve benzeri bir çok olumlu etkisinden dolayı rekreasyon önemli bir eğitim konusu olarak karşımıza çıkmaktadır (Karaküçük, 2008: 123).

Türkçe karşılığı yaygın bir şekilde boş zaman değerlendirme olarak kullanılan rekreasyon kavramı, her geçen gün insanlar tarafından geliştirilerek zenginleştirilmektedir (Çınar ve Sanioğlu, 2004: 263; Tütüncü, 2008: 93).

Rekreasyon anlayışının gelişmesi, rekreasyonla ilgili yeni istihdam alanları ve yeni beklentilerin ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Bu duruma paralel olarak yeni iş sahalarının da yeni beklentileri karşılayabilecek nitelikli yönetici ve liderlere olan ihtiyacı artmaktadır. Bu ihtiyaç ise bu kişilerin yetiştirilmesini gündeme getirmektedir (Çınar ve Sanioğlu, 2004: 262).

Bilime dayalı bilginin oluşturulduğu, geliştirildiği ve bunları kullanabilecek bireylerin yetiştirildiği üniversitelerde, rekreasyona yönelik lisans, lisansüstü (yüksek

lisans ve doktora) programları bulunmaktadır (Naralan ve Kaleli, 2012: 2; Tütüncü, 2008: 93).

Uygulama ve hedeflere ulaşma yöntemlerinde farklılıklar bulunan fonksiyonel bir alanı oluşturan rekreasyon eğitimi, genel eğitim içerisinde yurttaşlık, sağlık, çevre, eğitimleri gibi yer almaktadır. Rekreasyon eğitimi genel eğitimin temel amaçlarının büyük çoğunluğunu hedeflemektedir. Hedeflere ulaşma da ortaya çıkan farklılıklardan bazıları ise şunlardır (Karaküçük, 2008: 124-133):

- Genel eğitim de okul için de veya dışında, toplumsal yaşama uyum sağlamak, iyi bir meslek edinmek için zorunlu eğitime zorunluluğu hissetmektedir; rekreasyon eğitiminde ise gönüllü katılım söz konusudur ve bir zorunluluk söz konusu değildir.
- Genel eğitim daha çok zihinsel ve duygusal aktivitelerle ilgilenirken; rekreasyon eğitimi fiziksel moral faktörleri yanında fiziksel aktivitelerle ilgilenmektedir.
- Genel eğitimde uzak amaçlar; rekreasyon eğitiminde anlık amaçlar söz konusudur.

Rekreasyon eğitimine beş yıllık kalkınma planlarında da yer verilmektedir (Kızanlıkl, 2014: 48). Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994) “Boş Zamanların Değerlendirilmesi” ilke ve politikalarında “Boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek nitelikli elemanların yetiştirilebilmesi amacı ile üniversitelerin beden eğitimi ve spor bölümlerinde "rekreasyon" anabilim dalı açılacaktır” maddesine yer verilmektedir. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı’nda (1996-2000) ise rekreasyon eğitimi ile ilgili “Boş zamanların değerlendirilmesinde eğitim ve organizasyon faaliyetlerini yürütecek insan gücünün yetiştirilmesi amacıyla üniversitelerde rekreasyon ana bilim dalı tesis edilecektir” ifadesi bulunmaktadır.

Türkiye’de ki oluşumlara bakıldığında iki adet rekreasyon eğitimi bulunmaktadır. Bunlar sırasıyla aşağıdaki şekilde karşımıza çıkmaktadır (Tütüncü, 2012: 250):

- Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) ve Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulları (SBTYO)'nda bulunan "Rekreasyon" bölümleri,
- Turizm Fakülte'lerin de bulunan "Rekreasyon Yönetimi" bölümleridir.

2.1.2.3.3.1. Rekreasyon Bölümlerinin Gelişimi

Üzerinde sıklıkla durulan rekreasyon kavramı, özellikle insanların eğitim seviyelerinin yüksek olduğu ülkelerde, sağlıklı yaşama eğilimlerine bağlı olarak önemli bir talep görmektedir. Aynı zamanda kavramın gelişmiş ülkelerde fiili hayata geçirilmesi rekreasyona yönelik bölümlerin açılmasına yardımcı olmaktadır (Tütüncü, 2008: 93-95).

Rekreasyon bölümleri 1920'lerin ortalarında ilk olarak ABD'de açılmıştır. Amerikan Ulusal Rekreasyon Kurumu (NRPA) profesyonel rekreasyon, park ve boş zaman liderleri yetiştirmek üzere eğitim programı geliştirmiştir (Kızanıklı, 2014: 50). Kuzey Amerika'da üniversitelerde bu konulara ayrılan müfredat 1940'lı yıllarda başlamıştır. Tek bir departman hem boş zaman çalışmalarını hem de rekreasyon ve park yönetimini ele almıştır. Öncelikle öğrencilerin kamu rekreasyonu ve parklar, terapötik rekreasyon ve açık hava rekreasyonu ile ilgili organizasyonlarda lider ve yönetici olarak çalışabilmeleri için hazırlanması amaçlanmıştır (Godbey vd., 2005: 151).

Türkiye'de insanların bilinçlenmesi, uzun ömürlü ve zinde yaşama eğilimleri, engelli bireylerin hayat kalitelerinin yükseltilmesine yönelik çabalar rekreasyona yönelik ilgiyi ve bu alanda yetişmiş nitelikli iş gücü talebini arttırmaktadır. Bu nedenlerden dolayı ülkemiz de de rekreasyon bölümleri açılmaya başlamıştır (Tütüncü, 2008: 85).

Üniversitelerde rekreasyonun gelişiminin geçmişi çok eskiye dayanmamaktadır (Zorba, 2008: 3). Rekreasyon bölümleri ülkemizde ilk defa Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulları (SBT) ve Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları (BESYO) içinde açılmaya başlanılmıştır. Daha sonra Turizm Fakülteleri bünyesinde açılmaya başlayan Rekreasyon Yönetimi bölümleri mevcut bölümlere eklenmeye başlanmıştır (Tütüncü vd., 2012: 112). Özel yetenek sınavı ile

öğrenci kabul eden rekreasyon bölümü dersleri ilk kez Odtü, Marmara ve Gazi üniversitelerinde başlamıştır (Tütüncü, 2008: 95; Zorba, 2008: 3).

2.1.2.3.3.2. Rekreasyon Bölümlerinin Amacı ve İstihdam Alanları

Rekreasyon eğitimi ile insanların çocukluk yaşantısı boyunca kazandığı tüm alışkanlıkların yardımıyla vücudunu doğru kullanması, doğru değerleri yaşam felsefesi olarak benimsemesi ve her yaş grubundan insanın refah düzeyini arttırarak sağlıklı, yaratıcı ve mutlu bireyler ve toplumlar oluşmasının sağlanması amaçlanmaktadır (Zorba, 2008: 2). Bunlarla birlikte söz konusu eğitimi alan kişilerin, insanlar ve rekreasyon faaliyetleri hakkında bilgi sahibi olması beklenmektedir. İlk olarak insanın psiko-sosyal yönünü inceleyen davranış bilimleri ile anatomik yapısını hakkında bilgi sahibi olmaları amaçlanmaktadır. Spor teknolojisini kullanan, rekreasyon faaliyetlerini planlayıp bu faaliyetlere katılımı teşvik eden ve böylece toplumsal kaynaşmanın ve toplum sağlığının oluşturulmasına hizmet edecek bilgi ve beceri sahibi, nitelikli bireyler yetiştirilmesi sayılabilecek diğer amaçlar arasında bulunmaktadır (Tütüncü, 2008: 97).

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları ile Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulları'nın Rekreasyon bölümlerinde bulunan öğrenciler ve bölümden mezun olan kişiler, mesleki bir tanımlamanın bulunmaması ve toplumda bu bölümün bilinmemesinden dolayı iş bulma ve mesleklerini konumlandırmada sorunlar yaşamışlardır. Daha sonra bir öğrencinin hukuki bir süreç başlatmasıyla, rekreasyon bölümü mezunları, rekreasyon eğitmeni unvanı almaya hak kazanmışlardır (Tütüncü vd., 2012: 2012).

Rekreasyon çok geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu nedenle bölümden mezun olacak öğrencilerin aşağıdaki alanlar için gerekli bilgi ve becerilere sahip olması için eğitilmesi hedeflenmektedir. Böylece bu alanlarda iş fırsatı elde edebilecek ve kariyer fırsatı yakalayacaklardır. Bu istihdam alanları şunlardır (Tütüncü, 2008: 97; Zimmermann vd., 2014: 144; Zorba, 2008: 3).

- Kamu/devlet rekreasyon kurumları (park ve rekreasyon departmanları vb.),
- Kar amacı gütmeyen hizmet kuruluşları,
- Ticari kuruluşlar (fitness merkezlerinde ve özel etkinlik planlayıcısı olarak),

- Milli Eğitimde İlk ve Orta Öğretimde özel ilgi alan dersleri,
- Amatör ve Profesyonel Spor Kulüpleri,
- Okul Öncesi Eğitim Kurumları (Kreş- Anaokulu, vs. gibi),
- Rekreasyon tesisleri,
- Sağlık işletmeleri,
- Rehabilitasyon merkezleri,
- Huzur evleri,
- Eğlence parkları,
- Bakım evleri,
- Sağlık turizmi işletmeleri,
- Sağlık merkezleri,
- Kür alanları,
- Konaklama işletmeleri.

Rekreasyon sektörü, profesyonellerle çalışan birçok farklı türde kurum ve müşterileri içeren zengin bir alanı kapsamaktadır (Zimmermann vd., 2014: 144). Bu nedenle tasarlanacak olan müfredatın sektör ihtiyaçları göz önünde bulundurularak donanımlı hazırlanması ve hazırlanan müfredatın özellikteki müfredat ile sektör odaklı eğitim verilmesi gerekmektedir. Sektör odaklı eğitimin her aşamasında geri beslemek bulunmaktadır. Bu eğitim kapsamında sektör beklentileri, değişen şartlar göz önünde bulundurularak sürekli değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler sonucunda sektörün beklentilerine uygun, güncel ve esnek müfredatlar hazırlanmaktadır. Stratejik bir işbirliği kapsayan bu eğitim süreci, öğrenmeye dayalı ve öğrenci merkezlidir, aynı zamanda sektörle sorumluluklar paylaşılmaktadır. Sektör odaklı eğitim, sürekli sektör ile aktif ilişkiler içinde olan, mezuniyet fikrinden uzak, öğrenmeye, öğrenilenleri uygulamaya, uygulananları okula taşımaya dayalı bir eğitim sistemidir (Ardahan, 2010: 58).

Programdan mezun olan öğrencilerin, aşağıdaki maddeler konusunda giriş düzeyinde bilgi sahibi olması beklenmektedir (Zimmermann vd., 2014: 145):

- İlgili park, eğlence, turizm veya ilgili meslekler ve ilişkili endüstrilerin niteliği ve kapsamı,
- Sektördeki meslekler ve çalışanlar tarafından kullanılan teknikleri ve süreçleri,
- Çalışanlar tarafından kullanılan teknik ve süreçleri,
- Mesleğin, tarihi, bilimsel, felsefi temelleri.

Rekreasyon bölümlerinden mezun olan öğrencilerin kalitelerinin üst düzeye yükseltilmesi ülkemizin gelişmesine katkı sağlayacaktır. Bu nedenle açılmış veya açılacak bölümlerin hem rekreasyonda eğitimi konusunda gelişme göstermiş ülkeleri takip etmesi hem de yörenin konumu ve ihtiyaçlarını, kültürel zenginliklerini ve toplumsal değerlerini bir bütün olarak dikkate alarak eğitim vermesi gerekmektedir. Bunların yanısıra öğrencilerin o bölümü niçin tercih ettikleri ve o bölüm ile ilgili beklentilerinin neler olduğunda bilinmesi gerekmektedir. Bu alanlarla ilgili bilgi sahibi olunması, beklentilere uygun yeni kararların alınarak uygulanması, beklentiler yönünde yeni program ve düzenlemelerin yapılması, rekreasyon bölümlerinin amaçlarına ulaşmasında ve işlevlerini daha gerçekçi ve daha iyi şekilde yerine getirmesi açısından yardımcı olacaktır (Zorba vd., 2013: 5).

2.1.3. Müfredat ve Müfredat Geliştirme Kavramları

Alan yazın incelendiğinde karşımıza eğitim programı, müfredat programı ve ders programı kavramları çıkmaktadır. Kavramlar üzerine yapılan tanımlar ve içerikleri net olsa da kavramların birbirine karıştırıldığı görülmektedir. Bu kavramlar üzerine tartışmalar devam ediyor olsa da genel olarak kabul görmüş tanımlar bulunmaktadır. Bu bölümde kavramlara ilişkin tanımlara ve kavramları birbirinden ayıran farklılıklara değinilmektedir.

2.1.3.1. Müfredat Kavramı

Genel olarak tüm tanımlarında yapısı ve güdülen amaç konusunda genel kabul görmüş bir bakış açısı barındıran “program” kavramı, Tan (aktaran Gürbüz ve Dağdeviren, 2007: 163) tarafından, “belirli bir hedefe ulaşabilmek için yapılabilecek başka yolların, yöntemlerin, seçeneklerin belirlenerek temin edilmesi ve her biri için gerekli olan zaman ve şekillerin tasarlanması” olarak ifade edilmektedir.

Eğitim kurumlarında düzenlenen etkinliklerin önceden hazırlanan planlar, programlar aracılığıyla yürütülmesinin nedeni bu kurumlarda gerçekleştirilen eğitim ve öğretim faaliyetlerinin belirli bir amaca dökük ve önceden planlanmış olmasıdır. Bu nedenle tüm kurumlarda önceden hazırlanmış ve resmi olan eğitim programları uygulanmaktadır (Görge, 2014; 10).

Roma'da yarış arabalarının üzerinde yarıştığı oval biçimdeki koşu pisti, Julius Ceaser ve askerleri tarafından Latince curriculum, İngilizce track (koşu yolu) kelimeleri ile ifade edilmiştir. Temelleri M.Ö. birinci yüzyıla kadar dayanan eğitim programı kavramı, o dönemlerde somut bir kavram olan koşu pisti olarak ifade edilmiştir. Günümüzde ise soyut bir kavram olan ders programı olarak ifade edilmeye başlamıştır (Demirel, 2013: 1).

Alanyazın taraması yapıldığında eğitim programının farklı tanımlarına rastlanmaktadır (Yeşilyurt, 2013: 319). Eğitim programı, istenilen yönde bireylerin davranışlarında değişiklik yapmak amacıyla gerçekleştirilmesi gereken etkinliklerin tümüdür (Görge, 2014: 10). Demirel (2013, s. 4) eğitim programını, öğrenene okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği şeklinde ele almaktadır. Eğitim programının kapsamlı ve çok boyutlu olması, bilim adamlarının eğitim anlayışının farklı olması, eğitim kuram ve uygulamalarında değişik boyutları önemsemeleri, aynı boyut ve yaklaşımları değişik biçimlerde ifade etmeleri eğitim programı kavramının birbirinden farklı tanımlarının ortaya çıkmasına yol açmaktadır (Yeşilyurt, 2013: 319).

Yetiştirilecek olan insanların özelliklerinin belirleyicisi olan eğitim programları, bireylere kazandırılacak davranış standartlarını, öğretilcek bilgi, beceri ve tutumları, öğretme-öğrenme etkinliklerini ve değerlendirme süreçlerini belirlemektedir (Gültekin, 2013: 128).

Eğitim programı içinde ağırlık taşıyan ve eğitim programına göre daha dar kapsamlı olan ğretim programı, belli bir kategorilerden oluşan, bilgi tutum ve becerilerin eğitim programının amaçları doğrultusunda ve planlı bir biçimde kazandırılmasına yönelik program olarak tanımlanmaktadır (Grge, 2014: 13; Güngör, 2009: 6). Başka bir tanımda ğretim programı “ğrencilerin ulaşması beklenen hedeflerin, bu hedeflere ulaştıracak davranışların, davranışların bireylere kazandırılmasını sağlayacak eğitim durumlarının ve eğitim durumları ile bireylere kazandırılması istenilen davranışların hangi lde kazandırıldığını ortaya koyabilecek denemesrecini kapsayan, gelişmeye açık ve çok yönlü etkileşim içinde olan öğeler bütünü” şeklinde ifade edilmektedir (Hotaman, 2010: 33). Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsamaktadır (Demirel, 2013: 6).

Ülkemizde uzun yıllardan beri “eğitim programı”, “ğretim programı” deyimlerine karşılık olarak “müfredat programı” deyimini kullanılagelmiştir. Müfredat zerine yapılan araştırmaların fazla olması kavramın tanımlanması açısından artan bir bulanıklığı beraberinde getirmektedir. Kesin bir tanımını bulunmamakla birlikte kabul görmüş genel tanımı, “Müfredat, ğretim için genel bir plandır” şeklinde ifade edilmektedir. Müfredat programı sözlük anlamı olarak, “bir okulu bitirmek veya bir alanda uzmanlaşmak için okunması gereken ders ve konuları kapsayan plan” olarak açıklanmaktadır (Grge, 2014: 9; Yavuz, 2012: 20).

While Allen müfredatı, eğitim programlarının planlanmasına katkı sağlayan çeşitli unsurların karışımını içeren çok genel bir kavram olarak ifade ederken, Widdowson, ğretmenlerin etkinliklerini gerçekleştirebilmesi sağlayan bir ereve olan ders programları olarak tanımlamaktadır. Bu açıdan, müfredat, öğrencilerin daha iyi ve daha kolay öğrenmelerini sağlamak için bir ğretim aracı olarak görülmektedir (Güleç, 2013: 43).

Müfredat programı ve eğitim programı kavramlarına ait yapılan tanımlar ve içerikleri açık olmasına rağmen, bu kavramlar birbirine karıştırılmaktadır. Bu iki kavramın birbirine karıştırılmasının en somut rneği olarak, çok uzun yıllar eğitim programı kavramının müfredat programı kavramı adı ile kullanılması verilmektedir. Eğitim programı, öğrenme ve öğretme ile ilgili tüm öğeleri belirli bir düzen içinde ele alan ayrıntılı bir plan olarak tanımlanırken; müfredat programı, bir dersin genel

amaçları ile o ders kapsamında bulunan konuları kapsayan bir kavram olarak tanımlanmaktadır (Yeşilyurt, 2013: 320).

Ders programı, bireylere kazandırılması planlanan hedefleri, bir ders için ayrılan süre içinde nasıl kazandırılacağına dair etkinlikleri kapsayan plandır (Demirel, 2013: 6). Derslerle ilgili olan öğretim faaliyetlerini kapsamaktadır (Görgeç, 2014: 13).

2.1.3.2. Müfredat ve Ders Programı Etkileşimi

Ders programı ve müfredat kavramlarını birbirinden ayıran çelişkili görüşler bulunmaktadır. Bu kavramlar bazen farklı anlamlar ima edilerek birbiri yerine kullanılmaktadır. Ancak “ders programı” ve “müfredat” arasındaki ayrım şu şekilde açıklanabilir (Güleç, 2013: 43):

“...müfredat, herhangi bir eğitim programının planlanmasına katkıda bulunan, tüm karmaşık felsefi, idari ve sosyal faktörleri dikkate alan çok genel bir kavramdır. Diğer taraftan ders programı, öğretilecek konuların bildirilmesi ile ilgili olarak müfredatın alt birimini oluşturmaktadır.”

Nunan (1999), müfredat ve ders programı arasındaki ayrımı ortaya koymak için şu şekilde tanımlar yapmıştır (Çal, 2010: 8-9):

Müfredat, planlama, uygulama, değerlendirme, yönetim ve eğitim programlarının uygulanması ile ilgilidir. Öğrencinin öğrenmesi gereken içeriği, bunun nasıl öğrenileceğini ve öğretmenlerin bu konuda nasıl yardımcı olabileceklerini, materyallerin belirlenmesini, değerlendirme yöntem ve stillerini içermektedir. Ders programı ise, işlenecek olan içeriğin seçimi ve sınıflandırılması üzerine daha dar kapsamlı olarak odaklanmaktadır.

Dubin ve Olshtain (1986) müfredat ve ders programının amaçlarını birbirinden ayırmaktadır. Tek bir müfredatın belirli kitleler, ihtiyaçlar ve hedefler ile ilgili çeşitli ders programları geliştirilmesine temel olabileceğini vurgulamaktadır (Güleç, 2013: 44). Müfredat programları, bireylerin farklı kategorilerde yetiştirilmesini hedeflemektedir (Erdem ve Şenol, 2015: 729).

2.1.3.3. Müfredat Geliştirmede İhtiyaç Analizi

Müfredat geliştirmenin ayrılmaz bir parçası olarak ihtiyaç analizi, şimdiki durum analizi ile hedef durum analizinin birleştirilmesidir. Hedeflerin durumsal ve fonksiyonel talepleri belirlenerek, müfredat "öğrenci eksiklikleri" çerçevesinde düzenlenmektedir (Bosher ve Smalkoski, 2004: 60; Güleç, 2013: 41).

Brown (1995) ihtiyaç analizini, "öğrencilerin, belli bir grubun, öğrenme ihtiyaçlarını karşılayacak bir müfredat geliştirmek için temel olarak hizmet verecek, bilgi toplama dahil, faaliyetlerdir" şeklinde ifade etmektedir (Güleç, 2013: 41).

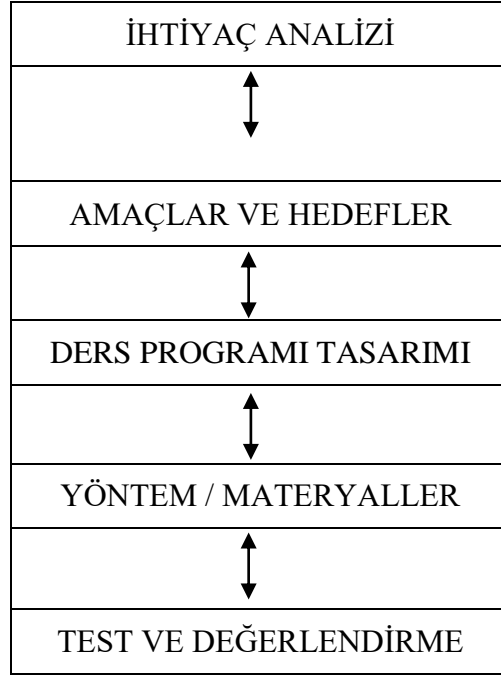
English ve Kaufman tarafından ihtiyaç analizi ile ilgili şu tanımlar sıralanmaktadır (Küçüktepe, 2014: 97):

- İhtiyaç analizi, eğitim sonuçlarını tanımlamada kullanılan deneysel bir süreçtir ve eğitim programlarının karşılaştırılmasında ve geliştirilmesinde bir dizi kriter niteliğindedir.
- Davranışsal amaçların geçerliliğini belirleyen bir süreçtir.
- Eğitimin nasıl değerlendirileceğini gösteren basit, anlaşılır ve özel bir süreçtir.
- Mevcut programlarda bulunan boşlukların, belirlenen ihtiyaçların arasından uygun olanlarla tamamlanarak müfredatların gelişmesini sağlayan bir süreçtir.

Analizler, müfredat geliştirmenin ilk adımını oluşturmaktadır. İhtiyaç analizi yapıldıktan sonra iyi bir ders programı tasarlanabilmektedir. İhtiyaç analizi, öğrencilerin ilgi alanları, istekleri, gerçek ihtiyaçları göz önünde bulundurularak geliştirilen müfredatı şekillendirmek için eğitimciler için olanak sağlamaktadır. Müfredat kararlarında, ihtiyaç analizi sonuçlarını entegre ederek, müfredat geliştiriciler, hangi müfredatın temel alınacağı konusunda geçerli bilgilere sahip olabilmektedir. Bununla birlikte hem öğrencilere hem de topluma yarar sağlayan seçenekleri seçebilmektedir (Güleç, 2013: 42).

Masuhara (1998) ders programı modelleri önermek için gerçekleştirilecek ilk adımın ihtiyaç analizi olduğunu ileri sürmektedirler. Masuhara (1998)'nın müfredat geliştirme modelinin içerdiği bileşenler Şekil 2’de gösterilmiştir (Güleç, 2013: 42):

Şekil 2. Masuhara (1998) Ders Programı Tasarım Modeli

Belirli bir ihtiyaca özel ve o ihtiyaca odaklanmış bir değerlendirme olan ihtiyaç analizi, mesleki eğitim programlarında, kurumun, çalışanların, yapılan ya da yapılacak olan işin/mesleğin, kurum müşteri ve paydaşların ihtiyaçları üzerine yapılmaktadır (Küçüktepe, 2014: 97).

Demirel (2013), ihtiyaç analizi için örnek durumu şu şekilde açıklamıştır; “Bir okulda bulunan İngilizce öğretmenleri derslerinde bazı konuların öğrenciler tarafından zor öğrenildiğini gözlemlemiştir. Bu zor öğrenmenin nedeni ise öğretmenler tarafından, öğrencilerin dili öğretilen kültürü bilmemeleri olarak açıklanmıştır. Öğretmenler, öğrencilerin İngiliz kültürü hakkında bilgi sahibi olmalarının onlara dil öğrenme konusunda yardımcı olacağını düşünmüşler ve bu nedenle program kapsamında bu yönde araç gereçlere yer verilmesini ihtiyaç olarak görmüşlerdir.”

2.1.3.4. Müfredat Tasarım Süreci ve Müfredat Geliştirme

Bu bölümde müfredat tasarım süreci, amaç, içerik, öğrenme deneyimleri ve değerlendirme gibi temel unsurlara bağlı olarak açıklanmaktadır. Müfredat tasarım

süreci, müfredatı oluşturacak olan bileşenlerin belirlenmesi çalışmalarını içerir ve anlamlı bir birlik içinde uygun tasarım yaklaşımları ile bu süreci ele almayı hedefler. Bu sürecin sonunda elde edilecek müfredat kesinlikle etkili, önemli ve güncel eğitim programlarıyla, eğitim dünyasına hizmet görevi üstlenecektir (Yavuz, 2012: 46).

Bir müfredat tasarımı öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenmesi amaç ve hedeflerin belirlenmesi için bir çerçeve sağlamaktadır. Müfredat tasarımı önce öğrencilerin ihtiyaçlarının belirlenmesi, amaç ve hedeflerin belirlenmesi için bir çerçeve sağlar, daha sonra buna göre yapılan materyal ve metotlar belirlenir ve süreç ölçme ve değerlendirme aşamaları ile sona erer (Güleç, 2013: 42).

Müfredat geliştirme, bir müfredat planlama sürecinin adıdır ve ya eğitim için detaylı planlarla sonuçlanan titiz bir süreçtir. Bu süreçle ilgili bir başka ilginç ve önemli bakış açısı, müfredat geliştirmenin yeni içerik ve materyallerin, okula ilave edildiği araç olarak açıklanmasıdır. Böylece müfredat geliştirme, öğrencilerin hayatlarına yeni öğrenme deneyimleri katmak için hem mantıklı hem de yaratıcı bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır (Yavuz, 2012: 66).

Müfredat geliştirme süreci birbirini tamamlayan ve etkileşim içinde olan belli aşama ve bileşenleri içermektedir; öğrenme ve öğretim ilkelerinin oluşturulması, içerik analizi, ihtiyaçların belirlenmesi, hedef ve amaçların açık ve kesin olarak belirtilmesi, ders programı ve öğretim materyallerini tasarlanması, son adım olarak değerlendirme bazı müfredat geliştirme süreçlerine dahil edilmektedir (Güleç, 2013: 41).

Müfredat geliştirmenin temel unsurları, hedef, içerik, öğrenme deneyimleri ve değerlendirme olarak ifade edilmektedir (Yavuz, 2012: 46). Hedef, “yaşanılan, görülen, duyulan ve edinilenlerden sonra geriye kalan tecrübeler aracılığıyla bireylere kazandırılmak istenilen ve davranış olarak ifade edilebilen özellik” olarak tanımlanmaktadır. Eğitim ve öğretim faaliyetlerin tanımlanabilmesi için önceden hangi hedeflerin öğretileceğinin bilinmesi ya da belirlenmesi gerekmektedir. Eğitim sisteminin bel kemiğini oluşturan hedeflerin her aşamada önemli fonksiyonları bulunmaktadır. Eğitim düzenini örgütleme, uygulama ve değerlendirme sırasında yol gösterici, seçici, eleyici birer ölçüt niteliği taşımaktadırlar (Kablan, 2014: 127-128). İçerik, temel unsurlardan bir diğeridir. İçerik, “eğitim programlarına dayanak oluşturan

temel öge ve felsefe tarafından öngörülen kavram, ilke, değer, kuram, olgu, yaklaşım, ölçüt vb. unsurların sistemli bir şekilde bir araya gelmesi ile oluşan oluşumlar” şeklinde tanımlanmaktadır. İçeriğin, hedeflere uygun olarak seçilmesi gerekmektedir ve “Ne öğretilim?” sorusuna yanıt aranmaktadır (Baykara, 2014: 164; Demirel, 2013: 122). İhtiyaç analizi daha önce de bahsedildiği gibi, müfredat geliştirmenin en önemli bölümünü oluşturmaktadır. Çünkü ortaya çıkan müfredat ihtiyacını en iyi ve en doğru şekilde karşılamak, ortadan kaldırmak için öncelikle gerçek ihtiyacın ne olduğunu belirlemek gerekmektedir. Müfredat geliştirmenin son ve eksiklikleri giderici parçası olarak değerlendirme aşaması, eğitim hedeflerinin hangi derecede gerçekleşeceğine dair belirli ölçütler tayin eden süreç olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2013: 69-172).

Kültürel arka plan, aile, teknoloji uygulamaları, değişen değerler ve ahlak, suç ve şiddet, müfredat tasarımı üzerinde büyük bir etkiye sahip sosyal güçlerin bazılarıdır. İnsan gelişimi ile ilgili bilgiler, müfredat planlamacılarının, eğitimin çeşitli düzeylerindeki öğrencilerin ihtiyaçlarını karşılamak için müfredat tasarımında ayrıca dikkate alması gereken unsurlardan biridir. Öğrenmenin doğası - insanların nasıl öğrenebileceği, müfredat tasarımcıları açısından önem taşımaktadır çünkü onlar öğrencilerin tümünün derslere katılması ve anlaması şartıyla müfredat tasarlarlar. Tasarımcılar davranışsal ve bilişsel olarak öğrenme kuramları açısından iki farklı ailelerin ayırt edici özelliklerini anlamaları gerekmektedir. Bilginin doğası ve öğrencilerin bilgiyi hangi süreçler aracılığıyla en etkili kazanabileceği müfredat tasarımının başka bir temelidir. Tüm bu faktörlerin önemli etkileri vardır müfredat tasarımcıları dikkate almaları açısından (Yavuz, 2012: 46).

Sonuç olarak, "müfredat geliştirme ve tasarım" ifadesi ders materyallerinin, ders hedeflerinin, ders programlarının, öğrenme hedeflerinin ve akademik anlamda ders atamalarının belirlenmesi konusuna açıklık getiren müfredatın, planlama, uygulama ve değerlendirme genel süreci temsil etmek için kullanılmaktadır (Ünal, 2013: 32).

2.2. İlgili Araştırmalar

Tütüncü (2008) tarafından yapılan “Rekreasyon Yönetimi’ne Yönelik Üniversite Düzeyinde Bir Müfredat Önerisi” isimli çalışmada, ülkemizde kurulabilecek olan rekreasyona yönelik bir anabilim dalının kurulma gerekçeleri,

dünyadaki yapılanma örnekleri değerlendirilmiş, rekreasyonun ülkemizdeki durumu, amacı, hedefleri, kariyer olanakları, eğitim ile ilgili bilgilere yer verilmiş ve oluşturulabilecek bir ders programı önerisi, müfredat oluşturma ve geliştirme kapsamında ele alınmıştır. Araştırma sonucunda, rekreasyon unsuru altında ele alınabilecek üç temel unsurun, Rekreasyon Yönetimi, Terapötik Rekreasyon ve Sportif Rekreasyon olabileceği ve bölümün açılacağı okul adının, Kuzey Amerika’da olduğu gibi çok çeşitlilik gösterebileceği sonucuna ulaşılmıştır. Bunun gerekçesi olarak bölümün çok disiplinli ve disiplinlerarası bir yapıda olduğu ifade edilmektedir. Rekreasyon Yönetimi ve Terapötik Rekreasyon bölümlerinin kuruluş amaçları ve gerekçeleri bakımından eşit ağırlık puan türü ile öğrenci kabul edebileceği uygun görülmektedir. Böyle bir bölümün, “Rekreasyon Yönetimi” adı altında 4 yıllık lisans eğitimi, “Rekreasyon Yönetimi” ile “Terapötik Rekreasyon” alanında yüksek lisans eğitimi, “Rekreasyon” olarak ise doktora eğitimi vermesinin uygun olacağı ifade edilmektedir.

Program geliştirme ile ilgili araştırmalar:

Demirel (1992) yaptığı “Türkiye’de Program Geliştirme Uygulamaları” isimli çalışmasında, ülkemizdeki program geliştirme çalışmalarını, program geliştirme modelleri üzerine odaklanarak incelemekte ve Türk Milli Eğitimi için değerlendirilebilecek bir program modeli önerisi sunmaktadır. Tümevarım yaklaşımının benimsendiği Taba modeli ile tümdengelim yaklaşımının benimsendiği Tyler modeli üzerinde durmaktadır. Bu iki modelin ortak yönlerini ele alarak rasyonel planlama olarak da bilinen “Taba-Tyler” yaklaşımına uygun bir model önerisi ortaya çıkarmıştır. Sonuç olarak ise Türkiye’de program geliştirme alanındaki uzmanların genel olarak Taba ve Tyler modeli etkisi altında kaldıklarını ifade etmiştir.

Acun (2011), tarih alanı için ilk olan “Sistem Yaklaşımıyla Tarihte Program Geliştirme” isimli çalışmasında tarih öğretim programlarını geliştirmeye ve/veya mevcut programın değerlendirilmesine yardımcı olacak kavramsal bir çerçeveye yer vermiştir. Bu çerçeve diğer sosyal bilim alanları içinde kolayca uyarlanabilir nitelikte ve birbiri ile sıkı ilişki içerisinde olan aynı zamanda sistem yaklaşımını esas alan “Tarih Eğitim Sistemi (TES)” ve “Tarih Araştırma Sistemi (TAS)” adlı iki modelden oluşmaktadır. Lisans, yüksek lisans ve doktora gibi her seviye için farklılık gösterecek şekilde önerilen dersler, derslerde gerçekleştirilebilecek proje tabanlı eğitim ve

elektronik kayda (log) dayalı ölçme ve değerlendirme metotları ayrıntılı olarak incelenmiştir. Kavramsal çerçevenin Hacettepe Üniversitesi Tarih Bölümü öğretim programlarına uygulanması denenmiştir. Elde edilen sonuçlara göre önerilen yaklaşımın hem yeni programlar geliştirmede hem de mevcut programların değerlendirilmesinde rahatlık kullanılabileceği ifade edilmektedir.

Ayas (1995), “Fen Bilimlerinde Program Geliştirme ve Uygulama Teknikleri Üzerine Bir Çalışma: İki Çağdaş Yaklaşımın Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında, batıda program geliştirme ve uygulama alanlarında sıkça kullanılan iki model olarak “Öğrenme Halkası” ve “Bütünleştirici Öğrenme Modeli” üzerine dikkat çekmektedir. Bu iki modeli literatür taramasına dayalı olarak değerlendirmiştir. Elde ettiği en önemli sonuç iki model arasında benzerliklerin var olduğu gerçeğidir. En önemli fark ise, Öğrenme Halkası, öğrenmenin yaşa; Bütünleştirici Öğrenme Modeli, yaşa değil bireylerin önceki yaşantılarında edindikleri bilgi birikimine bağlı olduğunu savunmaktadır.

3. YÖNTEM

Bireylerin boş zamanları, “Endüstri Devrimi” sonrasında yaşanan teknolojik, ekonomik ve toplumsal gelişmelerin etkisiyle artmıştır. Çalışma saatlerinde meydana gelen azalma, yıllık ücretli izinler ve insan ömrünün uzamasının sonucunda artan emeklilik süresi insanların boş zamanları olarak ortaya çıkmıştır (Kozak vd., 2015: 56-107). Bireylerin boş zamanlarında meydana gelen artış, bu zamanların verimli değerlendirilmesi ihtiyacını da beraberinde getirmiştir.

Boş zamanların değerlendirilmesi ifadesinin karşılığı olarak rekreasyon kavramı, insanların çalışma dışında kalan zamanlarını mutlu olacakları tarzda, hoşça değerlendirmeleri olarak ifade edilmektedir (Gürbüz, 2015: 9; Şahin vd., 2009: 62).

Buradan hareketle, bireylerin boş zamanlarını verimli değerlendirmelerini sağlamak için kişisel ve toplumsal fayda sağlayan rekreasyon faaliyetlerini yönlendiren ve yöneten bir takım eğitilmiş kimselere ihtiyaç duyulmaktadır. Gürbüz (2015: 9), bu kimseleri “Rekreasyon Yönetimi” bölümünde bu işin eğitimini almış kimseler olarak ifade etmektedir. Bu yöndeki ihtiyaç açığını kapatabilmek için rekreasyon yönetimi eğitimi almış kimselerin varlığı önem teşkil etmektedir. Bu kimselerin rekreasyon yönetimi konusunda eğitim almaları ve kendilerini geliştirmeleri “Rekreasyon Yönetimi” bölüm müfredatları dahilinde bulunan dersler aracılığıyla mümkün olacaktır.

Bu nedenle, Amerika Birleşik Devletleri (106) ve Kanada’da (12) yer alan üniversitelerin “Rekreasyon” bölümü müfredatlarında bulunan dersler incelenerek Türkiye’de “Rekreasyon Yönetimi” bölümü müfredatlarında bulunabileceği düşünülen dersleri içeren müfredatların önerilmesi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmanın, mevcut ve yeni açılacak olan “Rekreasyon Yönetimi” bölümleri için önem taşıdığı düşünülmektedir.

Bu amaçla öncelikle Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada üniversitelerinin, rekreasyon bölümü müfredatlarında bulunan derslerden, web siteleri aracılığıyla ulaşılabilir olan derslere ulaşılmış, elde edilen ders isimleri ortak özelliklerine göre

sınıflandırılmış ve gerekçelere dayandırılarak “Rekreasyon Yönetimi” bölümü müfredatında bulunabileceği düşünülen derslere önerilen müfredatlar kapsamında yer vermeye çalışılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmada nitel içerik çözümü yöntemi kullanılmıştır (Basım vd., 2008: 39). Araştırma verileri, 2014 Mayıs-2015 Ağustos dönemleri arasında, Amerika Birleşik Devletleri (106) ve Kanada’da (12) bulunan üniversitelerden internet taraması sonucu ulaşılabilen 118 adet üniversitenin, rekreasyon bölümlerinin incelenmesi ile elde edilmiştir. Bu bağlamda, 118 adet üniversite, araştırmanın veri tabanını oluşturmuştur. Araştırmanın amacı doğrultusunda, rekreasyon bölümü bulunan üniversitelerin web siteleri içerik analizi yöntemiyle taranarak, elde edilen veriler analiz edilmiştir.

İçerik analizi, “bir metindeki değişkenleri ölçmek amacıyla sistematik, tarafsız, ve sayısal olarak yapılan analizdir”. Diğer bir ifade ile, sözlü veya yazılı bir metin veya sembolün analiz edilerek rakamlara dönüştürülmesi ve bu rakamların yorumlanmasıdır (Çiçek vd., 2010: 196-197). Basım ve arkadaşlarına (2008: 39) göre içerik analizi, “içeriğin, genellikle önceden belirlenmiş sınıflamalar çerçevesinde sistematik olarak incelenmesini sağlayan bir araştırma tekniğidir”. İçerik analizinde amaç, bir araştırma metnindeki birçok kelimenin (ünitelerin) daha az sayıdaki içerik kategorisine indirgenmesi, genelde çok sayıdaki metin içeriklerinin ortak yönlerinin ortaya konulmasıdır (Altunışık vd., 2012: 325; Gökçe, 2006: 18). Bu çalışmada çözümleme birimi olarak kelimeler dikkate alınmıştır.

3.2. Bilgi Toplama Kaynakları

Araştırma kapsamında kullanılan kaynaklar ilgili literatür taraması sonucu elde edilmiştir. Araştırma içeriğine uygun olarak daha önceden yapılmış çalışmalar toplanmış ve incelenmiştir. Kaynak taramasından sonra zaman, boş zaman ve rekreasyon ile eğitim ve müfredat tasarımı kavramları üzerine ilgili alan yazın yazılmıştır. Daha sonra araştırma kapsamına dahil edilen Kanada’da ve rekreasyon bölümlerinin ilk gelişim gösterdiği yer olan Amerika Birleşik Devletleri’nde bulunan üniversitelerden internet taraması sonucu ulaşılmış olan 118 üniversitenin kendi web sitelerinden rekreasyon bölümleri müfredatlarına ulaşmaya

çalışılmıştır. Ayrıca üniversitelere ulaşılmasında Tütüncü'nün (2008) "Rekreasyon Yönetimi'ne Yönelik Üniversite Düzeyinde Bir Müfredat Geliştirme Önerisi" isimli çalışmasında yer verdiği üniversitelerden de ulaşılabilir olanların müfredatlarında bulunan dersler araştırma kapsamında değerlendirilmiştir.

3.3. Bilgilerin Toplanması ve Değerlendirilmesi

Üniversitelerin kendi web sitelerinden elde edilen dersler öncelikle rekreasyon, terapötik rekreasyon, açık alan rekreasyonu, spor, turizm, toplum rekreasyonu, ticari rekreasyon ve genel ders isimleri olarak 8 kategoride toplanıp değerlendirilmiş, daha sonra bu derslerden müfredat önerileri geliştirilmiştir. Derslerin seçiminde müfredat önerisi sunulacak bölge özellikleri göz önünde bulundurulmuştur. Bu nedenle bir bölge için önerilen müfredatta zorunlu mesleki ders konumunda bulunan bir ders, diğer bölge için sunulan müfredat önerisinde seçmeli mesleki ders konumunda bulunabilmektedir. Bireylerin sahip olması beklenen bilgi ve becerileri onlara kazandırabileceği düşünülen derslerin tercih edilmesi, derslerin seçiminde göz önünde bulundurulmuş bir diğer unsurdur. Müfredat önerilecek bölgeler Türkiye Turizm Stratejisi (2023) göz önünde bulundurularak tercih edilmiştir. Türkiye Turizm Stratejisi (2023) kapsamında yer alan Zeytin Koridoru ve Yayla Koridoru kapsamında bulunan iki ayrı bölge için 8 yarıyılılık 2 ayrı plan sunulmuştur. Bu iki plana ek olarak bir de genel bir rekreasyon yönetimi müfredat planı oluşturulmuştur.

Lisans düzeyinde "Rekreasyon Yönetimi" bölümleri için, elde edilen dersler, bölgelerin geliştirilmesinde ana tema olan unsurlar ve öğrencilere bu temel unsurlar hakkında kazandırılması planlanan bilgi ve beceriler dikkate alınarak değerlendirilmeye çalışılmıştır.

Amerika kıtasında rekreasyon ile ilgili bir çok farklı program adı görmek mümkündür (Tütüncü vd., 2012: 112). Bu farklılığın, üniversitelerin kurulduğu bölgelerin taşıdığı özelliklere ve bireylerin uzmanlaşması istenilen alana bağlı olarak ortaya çıktığı ve aynı zamanda ders isimlerinde ki karmaşıklığı da beraberinde getirdiği düşünülmektedir. Bu nedenle birçok alanı içerisinde bulunduran ders isimlerinden benzer alanları bulunduran ders isimleri genel tek bir ders ismi altında toplanmaya çalışılmıştır.

4. BULGULAR VE YORUM

Araştırmada, Amerika Birleşik Devletleri'nde bulunan üniversitelerden 106 üniversitenin rekreasyon bölümü müfredatlarına ulaşılmış ve bu müfredatlar kapsamında bulunan dersler incelenmiştir. Kanada'da ise 12 üniversitenin rekreasyon bölümü müfredatlarına ulaşılmış ve bu müfredatlar kapsamında bulunan dersler incelenmiştir. Bu bölümde her iki ülkeden toplam 118 üniversitenin rekreasyon bölümleri müfredatları incelenmiş ve bulunan sonuçlar yorumlanmıştır.

İncelenen ana rekreasyon bölümleri kapsamında çok sayıda alt bölüme rastlanılmıştır. Bu alt bölümlerin bölge özelliklerine veya bireylerin uzmanlaşması istenilen alanlara bağlı olarak ortaya çıktığı düşünülmektedir. Araştırma kapsamına dahil edilen üniversiteler ve bu üniversiteler bünyesinde bulunan ana ve alt bölümler Ek-1'de sunulmuştur. Rekreasyon bölümlerinin alt bölümlere ayrılarak özele indirgenmesinin, bölüm ve ders sayılarının artmasını, buna bağlı olarak ders isimlerinin daha kapsamlı olmasını ve ders isimlerindeki karmaşıklığı da beraberinde getirdiği düşünülmektedir.

Elde edilen derslerden öncelikle bir ana ders seçilip o ders kapsamında değerlendirilebileceği düşünülen tüm dersler, o ders altında toplanılmıştır. Daha sonra tüm isimler arasından çoğunlukta olan ders ismi ve bu dersin ülkemiz için uygunluğu göz önünde bulundurularak genel bir ders ismi elde edilmiştir. Birden fazla ders ismini içinde barındıran dersler içinde bulunan her ders ismi için ayrı ayrı değerlendirilmiştir. İncelenen müfredatlar ışığında ulaşılan ve ülkemizde rekreasyon yönetimi bölümleri müfredatlarında değerlendirilebileceği düşünülen dersler Çizelge 4, Çizelge 5, Çizelge 6, Çizelge 7, Çizelge 8, Çizelge 9, Çizelge 10, Çizelge 11'de gösterilmiştir.

Çizelge 4. Rekreasyon İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Rekreasyon Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
Rekreasyon Yönetimi	80	62
Rekreasyona Giriş	80	64
Rekreasyonel Liderlik	118	85
Rekreasyonda Güncel Sorunlar ve Trendler	42	40
Risk ve Stres Yönetimi	27	25
Rekreasyon Araştırmaları ve Değerlendirme	47	45
Rekreasyonda Ölçme ve Değerlendirme	7	7
Rekreasyon Kaynak Yönetimi	110	74
Rekreasyon Hizmetleri Yönetimi	54	37
Rekreasyonda Program Planlama	85	70
Program Planlama ve Yönetimi	27	26
Rekreasyonun Yasal Boyutları	16	16
Rekreasyon Politikası ve Planlaması	10	9
Doğal Kaynakların Rekreasyonel Kullanımı	5	5
Rekreasyon Alanlarının ve İşletmelerinin Tasarımı ve Planlanması	119	81
Özel Gruplar için Rekreasyon	36	31
Rekreasyon Coğrafyası	2	2
Yöreye Özgü Turizm ve Rekreasyon	1	1
Kampüs Rekreasyonu	11	11
Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Tüketici Davranışları	8	8
Girişimci Rekreasyon	10	10
Rekreasyon Pazarlaması	8	8
Rekreasyonda Finansal Yönetim ve Bütçe	30	29
Rekreasyon Ekonomisi	2	2
Rekreasyonel Turizm	3	3
Boş Zaman Eğitimi	18	18
Özel Etkinlik Yönetimi	40	35
Özel Etkinlik Planlaması	54	43

İncelenen 118 üniversitenin rekreasyon bölümleri müfredatlarından 62 tanesinde, içinde “Rekreasyon Yönetimi” geçen 80 farklı ders ismine rastlanılmıştır. 80 dersin 22 tanesi “Rekreasyon Yönetimi” ismi altında müfredatlarda bulunmaktadır. Diğer 78 ders isminde ise rekreasyon yönetimi, turizm, terapötik rekreasyon, spor,

konaklama, boş zaman gibi rekreasyon ile ilgili diğer alanların yönetimi ile ilişkilendirilmiştir. Bu ders isimlerinden bazıları şunlardır:

- Rekreasyon, Park ve Turizm Yönetimi,
- Park, Rekreasyon ve Turizm Yönetiminin Kavramsal Temelleri,
- Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisi Yönetimi,
- Park, Rekreasyon ve Spor Yönetimi İlkeleri,
- Park, Rekreasyon ve Turizm Yönetiminin Kavramsal Temelleri vb.

Bazı üniversitelerde ise yönetim derslerinin detaylı olarak verildiği görülmektedir. Örneğin, California Devlet Üniversitesi-Sacramento'da verilen yönetim dersleri aşağıdaki gibidir:

- Rekreasyon, Park ve Turizm Yönetimi,
- Rekreasyon, Park ve Turizm İleri Yönetimi,
- Rekreasyon, Park ve Turizm Yönetimine Yönlendirme vb.

Üniversitelerin 64 tanesinde “Rekreasyona Giriş” dersi kapsamında ele alınabilecek 80 tane ders ismi bulunmaktadır. Bunlardan 3 tanesi doğrudan “Rekreasyona Giriş” ismi ile müfredatlarda yer almaktadır. Diğer 3 tanesi “Rekreasyonun Temelleri” ismi ile okutulmaktadır. Kalan 64 ders isminde ise rekreasyon yönetiminde olduğu gibi rekreasyon kavramı diğer ilgili olduğu alanlarla ilişkilendirilmiştir. Bu derslerden bazıları aşağıda maddelendirilmiştir:

- Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisine Giriş,
- Parklar, Rekreasyon ve Turizme Giriş,
- Parklar, Rekreasyon ve Turizm Temelleri,
- Rekreasyon ve Boş Zamana Etkinliklerinde İleri Kavramlar vb.

Burada da rekreasyon yönetimi grubu derslerinde olduğu gibi, bir üniversite müfredatında ve bu ders kapsamında değerlendirilebilecek birden fazla ders ile karşılaşmıştır. Örneğin, Kanada'da bulunan Vancouver Adası Üniversitesi'nde hem “Rekreasyona Giriş”, hem de “Rekreasyon ve Boş Zaman Çalışmalarında İleri Kavramlar” dersleri bulunmaktadır.

Diğer bir ders olarak karşımıza çıkan “Rekreasyonel Liderlik” dersi ise, 85 üniversite müfredatlarında 118 farklı ders adı altında bulunmaktadır. Bunlardan 21

tanisi doğrudan “Rekreasyon Liderliği” ismi ile müfredatlarda yer almaktadır. 13 tane ders isminde liderlik ve grup dinamikleri ilişkilendirilmiştir ve “Rekreasyon Grup Liderliği”, “Rekreasyon Liderliği ve Grup Dinamikleri”, “Grup Liderliği” vb. isimler altında derslere yer verilmiştir. “Rekreasyon Programlama ve Liderlik”, “Rekreasyon Liderliği ve Programa” gibi liderlik ve programlama ikilisinin ilişkilendirildiği üniversite sayısı 18’dir. Bu verilen örnekler dışında, içeriğinde liderlik kavramı bulunan diğer 46 isim çeşitlilik göstermektedir. Bunlardan bazıları şunlardır:

- Park ve Rekreasyon Hizmetlerinde Liderlik,
- Rekreasyon, Park ve Turizmde Liderlik,
- Rekreasyon, Spor ve Turizmde Liderlik vb.

California Devlet Üniversitesi – Sacramento’da Rekreasyonel Liderlik dersi kapsamında ele alınabilecek dört farklı ders ismi bulunmaktadır ve bu dersler sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- Rekreasyon, Park ve Turizmde Liderlik,
- Küçük Grup Liderliği,
- Faaliyetlerde Liderlik İlkeleri,
- Rekreasyon Liderliği ve Programlama.

Araştırma kapsamında bulunan 118 üniversitenin incelenen rekreasyon müfredatlarında “Rekreasyonda Güncel Sorunlar ve Trendler” dersi altında değerlendirilebilecek 42 ders ismine 40 üniversitede rastlanılmıştır. 3 tanesi “Rekreasyonda Güncel Sorunlar” ismi ile, 1 tanesi ise “Rekreasyon Sorunları” ismi ile üniversitelerin müfredatlarında yer almaktadır. Kalan 38 ders isim ise rekreasyonun ilişkilendirildiği alanlara ve sorun türüne göre farklılık göstermektedir. Örneğin;

- Rekreasyon ve Turizmde Uluslararası Sorunlar,
- Spor ve Rekreasyonda Ahlaki ve Yasal Sorunlar,
- Rekreasyon, Parklar ve Turizmde Mesleki Sorunlar,
- Rekreasyonda Güncel Sorunlar ve Trendler vb.

İncelen müfredatları “Risk ve Stres Yönetimi” altında topladığımız dersler açısından ele aldığımızda, 27 farklı ders ismi ile 25 üniversitede de yer aldığı görülmektedir. Derslerden 4 tanesi “Rekreasyonda Risk Yönetimi”, 4 tanesi “Stres

Yönetimi” olarak müfredatlarda yer almaktadır. Kalan 19 ders ismi ise rekreasyon ile ilgili diğer alanlarla ilişkilendirilmiş şekilde, “Rekreasyon, Park ve Turizmde Risk Yönetimi”, “Spor ve Rekreasyon Risk Yönetimi” gibi ders isimleri ile karşımıza çıkmaktadır.

47 farklı ders ismi ile 45 farklı üniversitede bulunan bir diğer ders, rekreasyonun her alanı ile ilgili yapılmış tüm araştırmaları ve bunların değerlendirilmesini kapsayan “Rekreasyon Araştırmaları ve Değerlendirme” dersidir. 3 tane üniversitede doğrudan “Rekreasyon Araştırmaları ve Değerlendirmeleri” ismi ile müfredatlarda bulunmaktadır. Geriye kalan 44 ders ismi, “Rekreasyon, Turizm ve Konaklama Araştırmaları ve Değerlendirme”, “Rekreasyon ve Boş Zaman Çalışmaları Araştırmaları ve Değerlendirme”, “Rekreasyon Araştırmaları”, “Terapötik Rekreasyon Araştırmaları” vb. isimler şeklinde ifade edilmektedir.

İncelen müfredatlarda sayıca fazla yer verilen bir ders olarak karşımıza “Rekreasyon Kaynak Yönetimi” çıkmaktadır. İncelenen 118 üniversitenin 74’ünde, 110 farklı isim ile karşımıza çıkmaktadır. Rekreasyon faaliyetlerinin uygulanabilmesi için gerekli kaynaklar olarak düşünülen, işletmeler, doğal alanlar, korunan alanlar, konaklama tesisleri, dinlenme yerleri, acenteler gibi kaynakların yönetimi bu ders ismi altında değerlendirilmiştir. 8 tane ders isminde “Rekreasyon Kaynak Yönetimi” olarak doğrudan ifade edilmektedir. Geriye kalan 112 ders ismi ise kaynak yönetimi kapsamına dahil edilen kaynaklar açısından farklılık göstermektedir ve bu ders isimlerinden bazıları şunlardır:

- Kıyı Rekreasyon Kaynak Yönetimi,
- Tesis ve İşletme Yönetimi Temelleri,
- Uygulama, Spor ve Rekreasyon İşletmeleri Yönetimi,
- Doğal Kaynak Rekreasyon Yönetimi,
- Korunan Alan Yönetimi,
- Park ve Rekreasyon İşletmeleri Yönetimi vb.

Bu dersin bazı üniversiteler özele indirgenerek verildiği görülmüştür. Örneğin, Colorado Devlet Üniversitesi’nde bulunan ve kaynak yönetimi dersi altında değerlendirilen dersler aşağıdaki şekildedir:

- Açık ve Doğal Alan Yönetimi,

- Park ve Korunan Alanların Yönetimi,
- Park ve Korunan Alanlar Yönetimi İlkeleri.

İncelenen 118 üniversiteden 37 tanesinin müfredatlarında 54 farklı isimle karşılaşılan bir diğer ders “Rekreasyon Hizmetleri Yönetimi” dersidir. Bu kapsamda değerlendirilen ders isimlerinden bazılarına aşağıda değinilmiştir:

- Rekreasyon Hizmetleri Yönetimi,
- Rekreasyon Hizmetlerine Giriş,
- Rekreasyon ve Boş Zaman Hizmetleri Yönetimi,
- Rekreasyon ve Park Hizmetleri Yönetimi,
- Rekreasyon, Spor ve Boş Zaman Hizmetleri Yönetimi,
- Boş Zaman Hizmetleri Yönetimi,
- İleri Boş Zaman Hizmetleri Yönetimi vb.

Araştırma kapsamında bulunan üniversitelerin müfredatlarından elde edilen dersler sonucu önerilecek müfredatlar kapsamında değerlendirilebileceği düşünülen bir diğer ders “Rekreasyonda Program Planlama” dersidir. 85 farklı ders ismi ile 70 üniversitede bulunmaktadır. 85 dersten 5 tanesi “Rekreasyonda Program Planlama”, 12 tanesi “Rekreasyon Programlama”, 2 tanesi “Rekreasyonel Programlama” olarak karşımıza çıkmaktadır. Kalan dersler arasında değerlendirilen derslerden bazıları ise şunlardır:

- Rekreasyon Programlama ve Liderlik,
- Rekreasyon Programı ve Etkinlik Planlama,
- Rekreasyon Etkinlikleri Planlama,
- Park ve Rekreasyon Programları,
- Grup Rekreasyon Programları,
- İleri Rekreasyon Programları Geliştirme vb.

Illinois Devlet Üniversitesi’nde “Rekreasyon Programlama” ve “İleri Rekreasyon Programları” dersleri; North Dakota Üniversitesi’nde “Rekreasyon Programı ve Etkinlik Uygulaması” ve “Rekreasyon Programı ve Etkinlik Planlama” dersleri; South Texas Devlet Üniversitesi’nde ise, “Rekreasyon Programları Geliştirme” ve “İleri Rekreasyon Programları Geliştirme” dersleri adı altında daha özele indirgenmiş şekilde eğitim verildiği bulgusuna ulaşılmıştır.

118 üniversitenin 26 tanesinde 27 farklı isimle bulunan ve genel olarak “Program Planlama ve Yönetimi” adı altında değerlendirilebilecek ders isimlerinden 6 tanesi doğrudan “Program Planlama”, 2 tanesi doğrudan “Program Yönetimi” şeklinde müfredatlarda yer almaktadır. Geriye kalan 19 ders adı içerisinde değerlendirilen derslerden bazıları şunlardır:

- Program Planlama ve Yönetiminin İletim Teknikleri,
- Programlamanın Temelleri,
- Program Planlama ve Değerlendirme,
- Program Tasarımına Giriş vb.

“Rekreasyonun Yasal Boyutları” ismi altında değerlendirilen ders sayısı 16 olup, toplam 16 üniversitede bulunmaktadır. Ulaşılan derslerden sadece 2 tanesi “Rekreasyonun Yasal Boyutları” olarak ifade edilmiştir. Geri kalan 14 ders rekreasyonla ilişki içerisinde bulunan alanlarla ilişkilendirilmiş ders isimleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Örnek olarak aşağıdaki dersler gösterebilir:

- Parklar, Rekreasyon ve Boş Zamana Hizmetlerinin Yasal Yönleri,
- Spor ve Rekreasyonun Yasal Yönleri,
- Turizm, Etkinlik ve Rekreasyon Yönetiminin Yasal Yönleri,
- Rekreasyon, Park ve Turizmin Yasal ve Finansal Yönleri vb.

İncelenen 118 üniversiteden sadece 9 tanesinde 10 farklı isimle yer alan bir diğer ders olarak karşımıza “Rekreasyon Politikası ve Planlaması” dersi çıkmaktadır. Rekreasyon Politikası ve Planlaması olarak sadece Utah Devlet Üniversitesi’nde bu derse rastlanılmıştır. Ancak yine aynı üniversiteye müfredatında karşılaşılan “Doğal Kaynak ve Çevre Politikaları Temelleri” dersi ile diğer üniversite müfredatlarında karşılaşılan “Rekreasyon Politikası ve Liderlik”, “Rekreasyon ve Turizm Politikası ve Planlaması”, “Kültürel Kaynak: Politika ve Prosedürleri”, “Rekreasyon Yönetimi ve Politika” gibi derslerde bu ders kapsamında değerlendirilmiştir.

“Doğal Kaynakların Rekreasyonel Kullanımı” adı altında değerlendirilen dersler; “Doğal Kaynakların Kullanımı ve Planlanması”, “Ulusal Parkların ve Korunan Alanların Rekreasyonel Kullanımı”, “Doğal Kaynaklar” ve 2 farklı üniversite karşımıza çıkan “Doğal Kaynakların Rekreasyonel Kullanımı” ismi ile müfredatlarda yer alan dersler olup, bu dersler 5 farklı üniversiteden elde edilmiştir.

İncelenen üniversiteler kapsamında en fazla elde edilen ders grubunu, rekreasyon kaynakları kapsamında değerlendirilen, alanlar, işletmeler, doğal kaynaklar, park alanları gibi kaynakların tasarımı ve planlanması oluşturmaktadır. “Rekreasyon Alanlarının ve İşletmelerinin Tasarımı ve Planlanması” adı altında değerlendirdiğimiz bu ders grubu 119 farklı isimle 81 üniversitede bulunmaktadır. Bu ders ismine dahil edilen derslerden bazıları aşağıdaki şekildedir:

- Rekreasyon Alanları ve İşletmeleri,
- Rekreasyon İşletmelerinin ve Alanlarının Tasarımı,
- Rekreasyon İşletmelerinin ve Alanlarının Planlanması,
- Rekreasyon Kaynak Planlanması,
- Rekreasyon Kaynak Planlanması ve Analizi,
- Rekreasyon ve Parklarda Mekan Planlama,
- Mekan Tasarımı ve İşletme Yönetimi,
- Spor ve Rekreasyon İşletmeleri Planlama ve Tasarım,
- Rekreasyon İşletmelerinin Planlanması, Tasarımı ve Bakımı,
- Rekreasyon, Park, Boş Zaman, Spor İşletme ve Alanlarının Planlanması, Tasarımı ve Bakımı,
- Park Planlama ve Tasarımı,
- Park ve İşletme Tasarımı,
- İşletme Planlama ve Tasarımı,
- Rekreasyon, Park ve Turizm İşletmelerinin Tasarımı vb.

İncelenen üniversitelerden bazılarında bu ders altında değerlendirilebilecek birden fazla ders olduğu görülmüştür. Farklı ders isimleri altında olsa da, içerik olarak benzer ancak daha özel indirgenmiş bu ders isimlerinden ve buldukları üniversitelerden bazıları aşağıda sunulmuştur:

- Oregon Devlet Üniversitesi’nde “Mekanların Çevresel Planlanması”, Kırsal Planlama ve Kaynak Planlamasının İlkeleri ve Uygulamaları”, “Rekreasyon Kaynak Planlanması” dersleri,
- Mississippi Üniversitesi’nde “İşletmelerin Tasarımı ve Bakımı”, Rekreasyon Alanlarında Planlama Değerlendirme” dersleri,

- Kuzeybatı Missouri Devlet Üniversitesi'nde "Doğal Kaynakların Korunması", "Rekreasyon Kaynaklarının Keşfedilmesi", "İşletme Tasarımı ve Değerlendirme" dersleri,
- Güney Mississippi Üniversitesi'nde "İşletme Tasarımı ve Bakımı" ile "Park ve Rekreasyon Planlama" dersleri,
- Batı Illinois Üniversitesi'nde "Kültürel ve Çevresel Kaynakların Yorumlanması", "Park Açık Alan Planlaması" ve "Rekreasyon ve Parklarda Mekan Planlaması" dersleri.

"Özel Gruplar için Rekreasyon" dersi 31 üniversitede 36 farklı isimle karşımıza çıkmaktadır. Bu ders kapsamında değerlendirilen dersler aşağıdaki şekildedir:

- Engelli Bireyler için Rekreasyon Hizmetleri,
- Yaşlılar ve Rekreasyon,
- Özel Nüfuslar için Rekreasyon,
- Çeşitli Nüfuslar için Rekreasyon,
- Fiziksel Engelli Bireyler için Rekreasyon,
- Yaşlılar için Boş Zaman Hizmetleri,
- Özel Nüfuslar için Boş Zaman Hizmetleri vb.

2 farklı üniversitede karşılaşılan diğer bir ders "Rekreasyon Coğrafyası" dersidir. Her iki üniversite müfredatında da bu isim altında yer almaktadır.

Sadece 1 üniversite müfredatında karşılaşılan "Yöreye Özgü Turizm ve Rekreasyon" dersi de, bulgular içerisinde yer alan diğer bir derstir.

"Kampüs Rekreasyonu" ismi altında değerlendirilen bazı ders isimleri; "Kampüs Rekreasyonu Yönetimi", "Kampüs Rekreasyonu Hizmetleri", "Kampüs Rekreasyonu ve Spor Organizasyonu" olup, 11 üniversitede bulunmaktadır. 5 tanesinde doğrudan "Kampüs Rekreasyonu" ismi ile üniversitelerin müfredatlarında bulunmaktadır.

Sadece 3 üniversitede bulunan tüketici davranışları dersi "Rekreasyon Faaliyetlerine Yönelik Tüketici Davranışları" ders ismi altında toplanmıştır. 2

üniversitede doğrudan “Tüketici Davranışları” dersi, 1 tanesinin de ise “Rekreasyon ve Sporda Tüketici Davranışları” ismi ile yer almaktadır.

İncelenen 118 üniversite müfredatlarından “Girişimci Rekreasyon” dersi altında değerlendirilebilecek 10 farklı üniversiteden 8 farklı ders ismine ulaşılmıştır. Bazıları aşağıdaki gibidir:

- Rekreasyon ve Turizmde Girişimcilik,
- Ticari ve Girişimci Rekreasyon,
- Girişimci Rekreasyon,
- Turizm, Rekreasyon ve Spor Yönetiminde Girişimcilik vb.
- Rekreasyon ve Turizm Pazar Araştırmaları.

“Rekreasyon Pazarlaması” dersi genel ders ismi olarak düşünüldüğünde bu kapsamında değerlendirilecek 8 üniversiteden 6 farklı ders ismi elde edilmiştir. Bu dersler şunlardır:

- Rekreasyon, Park ve Turizm Pazarlaması (2),
- Rekreasyon ve Turizmde Uluslararası Pazarlama,
- Rekreasyon ve Spor Pazarlamasına Giriş,
- Rekreasyon ve Turizm Pazarlamasına Giriş (2),
- Rekreasyon ve Sporda Pazar Araştırması,
- Rekreasyon ve Turizmde Pazar Araştırma Metotları.

“Rekreasyonda Finansal Yönetim ve Bütçe” dersi kapsamında ele alınan ders sayısı 30 olup 29 üniversiteden elde edilmiştir. Bu derslerden bazılarının aşağıda değinilmiştir:

- Rekreasyonda Bütçe ve Finansal Yönetim,
- Rekreasyonda Bütçe ve Finans,
- Finansal Yönetim Temelleri,
- Boş Zaman Hizmetlerinde Finans,
- Boş Zaman Kaynaklarının Finansal Yönetimi,
- Park, Rekreasyon ve Turizmde Finansal Yönetim,
- Spor ve Rekreasyonda Finans,
- Spor ve Rekreasyonda Bütçe ve Finans Sistemleri vb.

118 üniversiteden sadece 2 tanesinde rastlanılan diğer bir ders ise “Rekreasyon Ekonomisi” dersidir.

“Rekreasyonel Turizm” dersi kapsamında 3 tane üniversiteden elde edilen “Rekreasyonel Seyahat ve Turizm”, Rekreasyonel Turizm” ve “Turizmin Gelişmesi ve Rekreasyonel Seyahat” dersleri ele alınmıştır.

“Boş Zaman Eğitimi” ismi altında değerlendirilen ders sayısı 18’dir. 7 tane üniversite müfredatında doğrudan bu isim ile yer almaktadır. Diğer ders isimlerinden bazıları ise aşağıda belirtilmiştir:

- Boş Zaman Kavramları,
- Boş Zaman Temelleri,
- Boş Zamana Giriş,
- Boş Zaman Eğitimi Stratejileri vb.

İncelen üniversite müfredatlarından 35 tanesinde 40 farklı isimle “Etkinlik Yönetimi” dersi; 43 tanesinde 54 farklı isimle “Etkinlik Planlaması” dersi bulunmaktadır. Bu dersler kapsamında, özel etkinlikler, konferans, kongre, toplantı, turnuva gibi etkinliklerin planlanması ve yönetimi ile ilgili ders isimlerine yer verilmiştir. Örnek ders isimleri aşağıdaki gibidir:

- Özel Etkinlik Yönetimi
- Turnuva ve Etkinlik Yönetimi,
- Festival ve Özel Etkinlik Yönetimi,
- Konferans ve Kongre Planlaması ve Yönetimi
- Etkinlik Yönetimi,
- Etkinlik Planlaması,
- Festival ve Etkinlik Planlaması,
- Kongre ve Etkinlik Planlaması,
- Toplantı ve Konferans Planlaması vb.

Çizelge 5. Terapötik Rekreasyon İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Terapötik Rekreasyon Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
Terapötik Rekreasyon Yönetimi	26	25
Terapötik Rekreasyona Giriş	76	64
Rekreasyonel Terapi Liderliği	4	4
Terapötik Rekreasyon Hizmetleri	8	8
Terapötik Rekreasyonda Trendler ve Sorunlar	25	25
Terapötik Rekreasyon Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme	45	42
Özel Gruplar için Terapötik Rekreasyon	40	25
Terapötik Rekreasyonda Program Planlama	39	33
Terapötik Rekreasyonda Kolaylaştırma Teknikleri	51	42
İlk Yardım	15	15

“Terapötik Rekreasyon Yönetimi” dersi altında 26 farklı ders ismi değerlendirilmiştir. Bu dersler 25 farklı üniversiteden elde edilmiştir. Mississippi Üniversitesi’nde “Terapötik Rekreasyonda Yönetim ve Değerlendirme” dersi ile Terapötik Rekreasyonda Yönetim ve Program Planlama” dersi bu ders altında değerlendirilmiştir. 5 farklı üniversite müfredatında doğrudan “Terapötik Rekreasyon Yönetimi” ders adı ile bulunmaktadır. Diğer ders isimlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Rekreasyon Terapisinde Yönetim ve Değerlendirme,
- Terapötik Rekreasyon Yönetimi ve Politikası,
- Terapötik Rekreasyon Hizmetlerinin Yönetimi,
- Terapötik Rekreasyon Yönetimi ve Örgütlenme vb.

76 farklı ders ismi ile 64 üniversite müfredatında bulunan bir diğer ders “Terapötik Rekreasyona Giriş” dersidir. Bu ders kapsamında değerlendirilen derslerden 3 tanesini “Terapötik Rekreasyon”, 6 tanesini “Terapötik Rekreasyonun İlkeleri”, 23 tanesini “Terapötik Rekreasyonun Temelleri”, 32 tanesini “Terapötik

Rekreasyona Giriş” dersleri oluşturmaktadır. Geriye kalan 12 dersten bazı ders isimleri ise şunlardır:

- Terapötik Rekreasyonda Süreç ve İlkeler
- Terapötik Rekreasyonun İlkeleri ve Uygulamalar,
- Terapötik Rekreasyonun İlkeleri ve Teknikler vb.

“Terapötik Rekreasyonda Liderlik”, “Rekreasyon Terapi Liderliği ve Grup Dinamikleri”, “Rekreasyon Terapisi Hizmetlerinin Yönetimi ve Liderlik” ve “Terapötik Rekreasyon Müdahalelerinde Liderlik, Analiz ve Değişiklik” isimleri altında müfredatlardan elde edilen 4 ders, “Rekreasyon Terapi Liderliği” genel ders ismi altında toplanmıştır.

“Terapötik Rekreasyon Hizmetleri” altında değerlendirilecek doğrudan bu isimle müfredatlarda yer alan 8 ders ismine ulaşılmıştır.

Araştırılan 118 üniversite müfredatının “Terapötik Rekreasyonda Sorunlar ve Trendler” ders adı altında değerlendirilebilecek 25 ders ismine ulaşılmıştır. Güncel sorunlar, mesleki sorunlar olarak özele indirgenmiş derslerde bu ders kapsamında değerlendirilmiştir. 10 tane müfredatta doğrudan “Terapötik Rekreasyonda Sorunlar ve Trendler” ismi ile yer almaktadır. Kalan 15 ders isimlerinden bazıları aşağıdaki şekildedir:

- Terapötik Rekreasyonda Güncel Sorunlar,
- Terapötik Rekreasyon Mesleki Sorunlar,
- Terapötik Rekreasyon Hizmetlerinde Mesleki Trendler ve Sorunlar,
- Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisinde Politikalar, Sorunlar ve Problemler vb.

42 üniversite müfredatında 45 farklı ders ismi ile karşımıza çıkan “Terapötik Rekreasyonda Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme” dersi altında değerlendirilen derslerden 17 tanesi “Terapötik Rekreasyonda Ölçme ve Belgelendirme” ismi ile müfredatlarda bulunmaktadır. Diğer derslerden bazıları ise şunlardır:

- Terapötik Rekreasyon Ölçme,
- Terapötik Rekreasyon Ölçme ve Değerlendirme,
- Terapötik Rekreasyonda Hasta Değerlendirme,

- Rekreasyon Terapisi Ölçme ve Belgelendirme vd.

“Özel Gruplar için Terapötik Rekreasyon” ders ismine, 25 üniversiten elde edilen 40 dersin değerlendirilmesi ile karar verilmiştir. Özel nüfus, yaşlılar, fiziksel engelliler, gelişim bozukluğu, ruh sağlığı bozukluğu gibi hasta gruplarını kapsayan tüm dersler bu ders kapsamında ele alınmıştır. Bazı ders isimleri aşağıdaki gibidir:

- Rekreasyon Terapisi ve Özel Nüfus,
- Terapötik Rekreasyon ve Fiziksel Engelliler,
- Terapötik Rekreasyon ve Engelli Bireyler,
- Yaşlılar için Terapötik Rekreasyon,
- Terapötik Rekreasyon: Gelişimsel ve Duygusal Bozukluklar vb.

Doğrudan “Terapötik Rekreasyonda Program Planlama” ders ismi ile müfredatlarda bulunan ders ismi 6 olup, toplam 33 üniversitede 39 farklı isimle karşımıza çıkmaktadır. Örnek olarak ders isimleri sırasıyla şunlardır:

- Terapötik Rekreasyon Program Tasarımı,
- Fiziksel Engelli Bireyler için Program Planlama,
- Rekreasyon Terapisi Tedavileri ve Program Planlama,
- Terapötik Rekreasyonda Programlama,
- Terapötik Rekreasyonda Program Dinamikleri,
- Terapötik Rekreasyonda Değerlendirme ve Tedavi Planlama vb.

“Terapötik Rekreasyonda Kolaylaştırma Teknikleri” 51 ders adı ile 42 üniversite müfredatında bulunmaktadır. 16 tane müfredatta doğrudan bu isimle yer almaktadır. Diğer ders isimlerinden bazıları ise şunlardır:

- Terapötik Rekreasyonda Kolaylaştırma Teknikleri ve Grup Süreçleri,
- Rekreasyon Terapisinde Müdahale Teknikleri,
- Terapötik Rekreasyonda Prosedür ve Teknikleri,
- Terapötik Rekreasyonda Terapötik İletişimi Kolaylaştırıcı Teknikler vb.

“İlk Yardım” dersi 15 farklı üniversite müfredatlarında yer almaktadır.

Çizelge 6. Açık Alan Rekreatyonu İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Açık Alan Rekreatyonu Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
Açık Alan Rekreatyon Yönetimi	8	8
Açık Alan Rekreatyonuna Giriş	77	55
Açık Alan Rekreatyon Liderliği	42	35
Açık Alan Rekreatyon Kaynakları Yönetimi	8	8
Açık Alan Rekreatyon Planlaması	18	18
Park Yönetimi	44	34
Açık Alan Rekreatyon Aktiviteleri	5	5
Açık Alan Rekreatyon Aktiviteleri: Kara ve Su	6	3
Açık Alan Rekreatyon Aktiviteleri: Yaz ve Kış	4	2
Açık Alan Yaşam Becerileri	4	4
Ekoturizm	19	19
Çevresel Yorumlama	42	34
Kamp Danışmanlığı (Liderliği)	20	20
Kamp Yönetimi	16	16
Macera Turizmi	25	21
Macera Programları Planlama	17	17
El Değmemiş Bölgelerin Rekreatyonel Yönetimi	30	25
Peyzaj Mimarlığı	4	4

İncelenen 118 üniversite müfredatlarından 8 adet “Açık Alan Rekreatyon Yönetimi” dersi altında değerlendirilebilecek ders ismi elde edilmiştir. 5 tanesi birebir bu isim ile müfredatlarda bulunmaktadır. “Kampçılık/Açık Alan Rekreatyon Yönetimi”, “Liderlik ve Açık Alan Rekreatyon Yönetimi” ve “Açık Alan Rekreatyonu ve Park Yönetimi” geriye kalan 3 dersin isimleridir.

“Açık Alan Rekreatyonuna Giriş” dersi kapsamında değerlendirilebilecek 76 farklı ders ismine ulaşılmıştır. 55 üniversiteden elde edilen ders isimlerinden “Açık Alan Rekreatyonu” ismi ile ifade edilen 13 adet, “Açık Alan Eğitimi” ile ifade edilen 5 adet, “Açık Alan Rekreatyonuna Giriş” ismi ile ifade edilen 3 adet, “Açık Alan Rekreatyonu İlkeleri” ismi ile ifade edilen 3 adet ders ismi bulunmaktadır. Diğer ders isimleri çeşitlik göstermekte olup örnekleri aşağıdaki şekildedir:

- Açık Alan Rekreatyonu ve Eğitimi,

- Açık Alan Rekreasyonu ve Çevre,
- Açık Alan/Çevresel Eğitim,
- Parklar ve Açık Alan Rekreasyonu,
- Açık Alan Rekreasyonun Temelleri,
- Açık Alan Eğitiminde Kavram ve Teknikler,
- Açık Alan ve Çevresel Eğitimin Temelleri,
- Açık Alan Rekreasyonu ve Turizm Temelleri,
- Açık Alan Eğitimi ve Deneyim vb.

35 üniversite müfredatında, 42 farklı ders ismi ile yer alan bir diğer ders olarak “Açık Alan Liderliği” karşımıza çıkmaktadır. 9 adet ders isminde “Açık Alan (Rekreasyon) Liderliği” ismi ile ifade edilmektedir. El değmemiş bölgeler, macera tabanlı programları kapsayan liderlik dersleri de bu ders kapsamında değerlendirilmiştir. Bu derslerden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Açık Alan Liderliği Temelleri,
- İleri Açık Alan Liderliği,
- Liderlik ve Açık Alan Eğitimi,
- Açık Alan Liderliği ve Çevresel Eğitim,
- Açık Alan Liderliği Teori ve Uygulamaları,
- Macera Tabanlı Program Liderliği,
- El Değmemiş Bölge Liderliği,
- Macera Eğitim Programları Liderliği vb.

Kanada’da bulunan Capilona Üniversitesi’nden alınan 4 ders, bu ders altında değerlendirilmiştir. Bunlar:

- Açık Alan Liderleri için Doğal Tarih,
- Açık Alan Rekreasyon Programları için Örgütsel Liderlik,
- Macera Liderliği,
- El Değmemiş Bölge Liderliği’dir.

“Açık Alan Kaynakları Yönetimi” ders adı altında değerlendirilen ders sayısı 8 olup, 4 üniversite müfredatında doğrudan bu isim ile bulunmaktadır. Diğer 4 ders ismi ise şu şekildedir:

- Açık Alan Rekreasyon İşletmeleri,
- Açık Alan Rekreasyon İşletmelerinin Bakımı ve Yönetimi,
- Açık Alan Rekreasyon Kaynakları, Davranışlar ve Değerler,
- Su Kaynakları Yönetimi.

“Açık Alan Rekreasyon Planlaması” dersi altında değerlendirilebilecek 18 ders ismine ulaşılmıştır. Bunlardan bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Macera ve Açık Alan Programlama: Temelleri,
- Kamp ve Açık Alan Program Yönetimi,
- Açık Alan Program Geliştirme,
- Açık Alan Rekreasyon Planlama,
- Açık Alan Rekreasyon Programlama vb.

44 farklı ders ismi ile 34 üniversitede karşımıza çıkan “Park Yönetimi” dersi, 3 üniversite müfredatında doğrudan bu isimle yer almaktadır. Kalan 41 ders isminde ise parkların yönetimi, rekreasyon, korunan alanlar, rekreasyon kaynakları vb. alanların yönetimi ile ilişkilendirilmiştir. Örnekleri aşağıdaki gibidir:

- Rekreasyon ve Park Yönetimi,
- Park ve Korunan Alanlar Yönetimi,
- Park ve Doğal Kaynak Yönetimi,
- Rekreasyon, Park ve Turizm Yönetimi vb.

İncelenen 118 üniversite müfredatında, “Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri” ismi ile 5 adet ders bulunmaktadır. 3 adet “Kara Tabanlı”, 3 adet “Su Tabanlı” olmak üzere “Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Kara ve Su” ders ismi kapsamında değerlendirilen 6 adet ders; 2 adet “Yaz Aktiviteleri”, 2 adet “Kış Aktiviteleri” olmak üzere “Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Yaz ve Kış” ders ismi kapsamında değerlendirilen 4 adet ders bulunmaktadır.

“Açık Alan Yaşam Becerileri” dersi 118 üniversite müfredatının yalnızca 4 tane üniversitede bulunmaktadır.

19 üniversite müfredatında yer alan bir diğer ders olarak karşımıza “Ekoturizm” dersi çıkmaktadır. 4 tanesi doğrudan bu isim ile müfredatlarda yer almaktadır. 3 tanesi “Ekoturizm: İlkeleri ve Uygulamaları” ismi ile, 2 tanesi ise

“Ekoturizmin İlkleri” ismi ile müfredatlarda bulunmaktadır. Bu ders kapsamında değerlendirilen diğer ders isimlerinden bazıları aşağıda belirtilmiştir:

- Ekoturizm ve Macera Turizmi,
- Eco ve Macera Turizmi,
- Macera Rekreasyonu, Turizm ve Ekoturizm,
- Ekoturizmin Temelleri,
- Ekoturizm Yönetimi vb.

“Çevresel Yorumlama” dersi altında değerlendirilen ders sayısı 42 adet olup, 34 farklı üniversiteden elde edilmiştir. 10 üniversite müfredatında birebir bu isimle yer almaktadır. Geri kalan 32 ders isminde çevresel yorumlama, iletişim, açık alan eğitimi gibi unsurlarla ilişkilendirilmiştir. Bu ders kapsamında değerlendirilen ders isimlerinden bazılarına aşağıda yer verilmiştir:

- Kültürel ve Çevresel Yorumlama,
- Çevre Eğitimi ve Yorumlama,
- Çevre ve Açık Alan Eğitimi,
- Çevresel Planlama,
- Çevre Politikaları,
- Çevre Eğitimi İlkeleri,
- Çevresel Yorumlama ve İletişim,
- Açık Alan ve Çevre Eğitimi Temelleri,
- Küresel ve Çevresel Eğitim: İçerik ve Uygulamalar vb.

İncelenen 118 üniversite müfredatının 20 tanesinde “Kamp Danışmanlığı (Liderliği)” kapsamında değerlendirilebilecek derslere ulaşılmıştır. Bu derslerden sadece 3 tanesi doğrudan bu isimle müfredatlarda yer almaktadır. Geriye kalan 17 dersten bazıları ise şunlardır:

- Kampçılık ve Kamp Danışmanlığı,
- Kamp Yönetimi ve Liderlik,
- Kamp Danışmanlığı ve Yönetim,
- Açık Alan ve Kamp Liderliği,
- Kampçılık ve Açık Alan Rekreasyonu vb.

“Kamp Yönetimi” dersi elde edilen diğer bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır. 16 farklı ders ismi ile müfredatlarda yer alan bu ders, sadece 3 üniversitede doğrudan bu isim ile bulunmaktadır. Bu ders kapsamına dahil edilen diğer ders isimlerinden bazılarını aşağıda değinilmiştir:

- Kamp Yönetimi ve Açık Alan Liderliği,
- Kamp Danışmanlığı ve Yönetim,
- Açık Alan Eğitimi ve Kamp Yönetimi,
- Kamp Yönetimi ve Liderlik vb.

“Macera Eğitimi”, “Açık Alan Maceraları”, “Açık Alan Macera Eğitimi” ve “Açık Alan Macera Becerileri” vb. derslerde kapsamına dahil edilen bir diğer ders “Macera Turizmi”dir. 20 farklı üniversiteden 24 farklı ders ismine ulaşılmıştır. Kuzey Michigan Üniversitesi’nde bulunan “Macera Aktiviteleri, Kolaylıkları ve Grup Davranışları” dersi ile, “Uluslararası Eko ve Macera Turizmi” dersi, bu ders kapsamında değerlendirilmiştir.

“Macera Programları Programlama” dersi kapsamında değerlendirilen ders sayısı 17’dir. Bu derslerle ilgili örnekler aşağıda gösterilmiştir:

- Macera Tabanlı Programlama,
- Macera Tabanlı Programlama/Yönetim,
- Macera Yarışmaları Programlama,
- Macera Programları Planlama ve Yönetimi,
- Macera Programlama,
- Engelli Bireyler için Kampçılık ve Macera Tabanlı Programlama,
- Macera Programlarında Kavram ve Sorunlar,
- Macera Deneyimleri Geliştirme ve Programlama vb.

“El Değmemiş Bölgelerin Rekreasyonel Yönetimi” dersi kapsamında 20 farklı üniversiteden 30 adet ders ele alınmıştır.

İçinde peyzaj kelimesi geçen ders sayısı 4 olup, bu dersler “Peyzaj Mimarlığı” dersi kapsamında değerlendirilmiştir. Bu dersler sırasıyla şunlardır:

- Peyzaj Mimarlığına Giriş,
- Orman Peyzaj Yönetimi ve Planlaması,

- Peyzaj Planlama ve Tasarımı,
- Peyzaj İnşa Etme.

Çizelge 7. Turizm İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Turizm Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
Turizm Yönetimi	28	18
Genel Turizm	31	30
Turizm Planlaması	18	18
Turizm Pazarlaması	11	11
Turizm Ekonomisi	1	1
Turizmin Boyutları	2	2
Sürdürülebilir Turizm	14	14
Kültürel Turizm	7	6
Küresel Turizm ve Sorunlar	14	14
Güncel Turizm Sorunları	6	6

28 üniversite müfredatında bulunan “Turizm Yönetimi” dersi, doğrudan bu isim ile yalnızca 2 üniversite müfredatında bulunmaktadır. Diğer ders isimlerinde rekreasyon, park, etkinlik, korunan alanlar gibi alanlarla ilişkilendirilmiştir. Bunlar aşağıda belirtilen ders isimleri şeklinde karşımıza çıkmaktadır.

- Rekreasyon ve Turizm Yönetimi,
- Seyahat ve Turizm Yönetimi,
- Park, Rekreasyon ve Turizm yönetimi,
- Küresel Seyahat ve Turizm Yönetimi,
- Turizm ve Korunan Alanlar Yönetimi vb.

“Genel Turizm” dersi altında değerlendirilen ders sayısı 31 olup, 6 tanesi “Seyahat ve Turizm”, 4 tanesi “Seyahat ve Turizme Giriş”, 4 tanesi “Turizme Giriş”, 3 tanesi “Turizmin Temelleri”, 2 tanesi “Turizm”, 2 tanesi “Seyahat ve Turizmin İlkeleri” ders isimleri ile müfredatlarda yer almaktadır. Kalan 10 ders ismi ise ilişkilendirilen alana göre farklılık göstermektedir. Bazıları şunlardır:

- Boş Zaman, Spor ve Turizme Giriş,
- Park, Rekreasyon ve Turizme Giriş vb.

“Turizm Planlaması” dersi altında değerlendirilen ders sayısı 18 olup, bunlardan 7 tanesi doğrudan bu isimle müfredatlarda yer almaktadır. 4 tane ders ismi “Turizm Planlaması ve Gelişim” ismi ile müfredatlarda bulunmaktadır. “Turizm Planlamasının Temelleri”, “Turizm için Miras, Kültür ve Sanat Planlaması”, “Turizm için Sürdürülebilir Planlama” bu ders adı altında değerlendirilen ders isimlerinden bazılarıdır.

3 üniversite müfredatında “Turizm Pazarlaması” adı ile yer alan ders, toplam 11 üniversite müfredatında bulunmaktadır. Ders isimlerinden bazıları şunlardır:

- Rekreasyon, Park ve Turizm Pazarlaması,
- Spor, Rekreasyon ve Turizm Pazarlaması,
- Turizm ve Etkinlik Pazarlaması vb.

“Turizm Ekonomisi” dersi sadece 1, “Turizmin Boyutları” ise sadece 2 üniversite müfredatında yer almaktadır.

“Sürdürülebilir Turizm” dersi altında ele alınan ders sayısı 14 olup, 4 tanesi doğrudan bu isimle müfredatlarda bulunmaktadır. Diğer 10 isim ile ilgili örnekler aşağıda verilmiştir:

- Turizm ve Açık Alan Rekreasyon Sürdürülebilirliği,
- Sürdürülebilir Turizm İlkeleri,
- Sürdürülebilir Turizm ve Seyahat İlkeleri,
- Turizm ve Sürdürülebilir Gelişme vb.

“Kültürel Turizm” dersi altında değerlendirilen 7 ders ismine aşağıda yer verilmiştir:

- Kültürlerarası Turizm,
- Turizme Kültürlerarası Yaklaşımlar,
- Kültürel Turizm,
- Tarihi Miras ve Kültür Turizmi,
- Turizmde Tarihi Mirasın Yorumlaması,

- Doğa ve Miras Turizmin Planlanması ve Geliştirilmesi,
- Turizm ve Kültürel Miras Yönetimi.

“Küresel Turizm ve Sorunlar” dersi kapsamında değerlendirilen 14 ders isminden bazıları aşağıda maddelendirilmiştir:

- Küresel Turizm,
- Küresel Turizme Giriş,
- Uluslararası Turizm,
- Uluslararası Turizm: Küresel Sorunlar,
- Uluslararası Turizm: Kültürlerarası Sorunlar ve Etkiler vb.

İncelenen 118 üniversite müfredatının 6 tanesinde “Güncel Turizm Sorunları” dersi altında değerlendirilebilecek ders isimlerine ulaşılmıştır. Bu dersler şunlardır:

- Turizmde Güncel Sorunlar,
- Rekreasyon ve Turizmde Kültürel Sorunlar,
- Seyahat ve Turizm Yönetiminde Güncel Sorunlar,
- Rekreasyon ve Turizmde Sorunlar ve Trendler,
- Turizmde Sorunlar (2).

Çizelge 8. Spor İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Spor Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
Spor Yönetimine Giriş	28	19
Rekreasyonel Spor Yönetimi	4	4
Spor İşletmeleri Planlaması ve Yönetimi	19	15
Sportif Etkinlik Yönetimi	3	3
Rekreasyonel Spor Programlama	11	11
Macera Sporları Liderliği ve Grup Dinamikleri	3	3
Spor Pazarlaması	8	8
Sporun Yasal Yönleri	7	6
Spor Endüstrisinde Güncel Sorunlar	6	6

İncelenen 118 üniversite müfredatının 19 tanesinden elde edilen 28 farklı ders isimleri “Spor Yönetimine Giriş” dersi altında ele alınmıştır. 5 üniversite müfredatında doğrudan bu isimle yer almaktadır. Bu kapsamda ele alınan diğer derslerden bazıları şunlardır:

- Spor Yönetimi Temelleri,
- Mesleki Spor Yönetimi,
- Spor Yönetimi,
- Spor Yönetimi ve Liderlik,
- Stratejik Spor ve Rekreasyon Yönetimi, Spor Yönetimi: Teori ve Uygulamalar vb.

“Rekreasyonel Spor Yönetimi” dersi 4 farklı üniversitede doğrudan bu isimle yer almaktadır.

“Spor İşletmeleri Planlaması ve Yönetimi” ders ismi içerisinde değerlendirilen 19 dersten bazıları şunlardır:

- Rekreasyon ve Spor İşletmeleri Yönetimi,
- Toplum Spor Organizasyonları ve Liderlik,
- Spor ve Rekreasyon Yönetiminde İşletmeler ve Etkinlikler,
- Spor ve Rekreasyon Kaynak Yönetimi,
- Spor ve Eğlence Tesisleri Yönetimi,
- Spor İşletmeleri,
- Spor Alanlarının Yönetimi ve Tasarımı vb.

3 farklı üniversite müfredatında “Sportif Etkinlik Yönetimi” ders ismine ulaşılmıştır.

İncelenen müfredatlarda doğrudan “Rekreasyonel Spor Programlama” ders adı ile ifade edilen ders sayısı 4 olup geriye kalan 7 dersten bazıları şunlardır:

- Rekreasyonel Sporların İlkeleri,
- Boş Zaman, Spor ve turizmde Program Planlama,
- Spor Planlaması ve Teşviki vb.

“Macera Sporları Liderliği ve Grup Dinamikleri” ders ismine 3 farklı üniversite müfredatında ulaşılmıştır.

İncelenen üniversitelerden 8 tanesinde “Spor Pazarlaması” kapsamında ele alınabilecek derse ulaşılmıştır. Bunlardan 3 tanesi doğrudan bu isim ile müfredatlarda yer almaktadır. Burada değerlendirilen diğer 5 derse ise aşığıda yer verilmiştir:

- Spor Pazarlamasına Giriş,
- Spor ve Rekreasyon: Pazarlama, Sponsorluk ve Etkinlik Yönetimi,
- Spor Pazarlaması ve Satış (2),
- Spor Satışları ve Fon Yaratma.

İncelenen üniversite müfredatlarından, “Sporun Yasal Yönleri” dersi içerisinde değerlendirilebilecek 7 derse ulaşılmıştır. Bunlardan 2 tanesi “Sporun Yasal Yönleri” ismi ile, 3 tanesi “Spor ve Rekreasyonun Yasal Yönleri” ismi ile ifade edilmektedir. “Spor ve Rekreasyon Hukuku” dersi ile “Spor İş Hukuku” dersi bu ders kapsamında değerlendirilmiştir.

“Spor Endüstrisinde Güncel Sorunlar” dersi kapsamında ele alınan ders sayısı 6 olup bu dersler sırasıyla şunlardır:

- Spor Endüstrisinde Güncel Sorunlar,
- Sporda Güncel Sorunlar,
- Spor ve Boş Zaman Etkinliklerinde Güncel Sorunlar,
- Sporda Yasal Sorunlar,
- Sporda Sosyal Sorunlar,
- Toplum Rekreasyonu ve Spor Yönetiminde Trend ve Sorunlar.

Çizelge 9. Topluluk Rekreatyonu İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Topluluk Rekreatyonu Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
Toplum Rekreatyonu	7	7
Toplum Rekreatyonu Yönetimi	5	5
Toplum Rekreatyonu Hizmetleri	12	12
Rekreatyon ve Toplumsal Kalkınma	8	8
Toplum Rekreatyonu Planlaması	5	5
Toplum Rekreatyonunda Sorunlar	2	2
Toplum Rekreatyon Hizmetlerinin Pazarlanması	1	1
Toplum Rekreatyon Hizmetlerinin Finansı	1	1
Kamu Rekreatyonu	4	4

İncelenen üniversite müfredatlarında “Toplum Rekreatyonu” dersi altında değerlendirilebilecek 7 adet ders ismine ulaşılmıştır. 2 üniversite müfredatında doğrudan bu isimle yer almaktadır. Diğer 5 ders adı ise şunlardır:

- Toplum ve Ticari Rekreatyon,
- Toplum ve Açık Alan Rekreatyonu,
- Toplum Rekreatyonu ve Gençlerin Gelişmesi,
- Toplum Rekreatyonuna Giriş.
- Kamu, Kar Amacı Gütmeyen ve Toplum Rekreatyonu Temelleri”,

5 üniversite müfredatından elde edilen ve “Toplum Rekreatyonu Yönetimi” dersi altında değerlendirilen dersler şunlar:

- Toplum Rekreatyonu Yönetimi (2),
- Toplum Rekreatyonu Yönetimine Giriş,
- Kar Amacı Gütmeyen Yönetime Giriş,
- Toplum Rekreatyonu, Spor ve Kamp Yönetimine Giriş.

“Toplum Rekreatyon Hizmetleri” ders adı altında değerlendirmeye alınan ders isimlerinin sayısı 12 olup, 2 tanesi doğrudan bu isim ile müfredatlarda yer almaktadır. Kalan derslerle ilgili örnekler ise aşağıda belirtilmiştir:

- Toplum Rekreasyonu Hizmetlerinin Değerlendirilmesi,
- Toplum Organizasyonları,
- Toplum Rekreasyonu ve Park Kaynaklarının Tasarımı, İşletilmesi ve Yönetimi,
- Toplum Rekreasyonu ve Boş Zamana Hizmetlerine Giriş,

“Rekreasyon ve Toplumsal Gelişme” ders adı altında değerlendirilen ders sayısı 8’dir. Bunlar sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- Rekreasyon ve Toplumsal Gelişme,
- Toplumsal Gelişme,
- Toplumsal Gelişme ve Kalkınma
- Rekreasyonda Toplumsal Gelişme (2),
- Rekreasyon ve Turizmde Toplumsal Gelişme,
- Toplumsal Gelişme ve Boş Zaman Hizmetlerine Ulaşım Sistemleri,
- Toplumsal Gelişme ve Boş Zaman Hizmetleri.

Elde edilen bir diğer ders olarak “Toplum Rekreasyon Planlaması” karşımıza çıkmaktadır. 5 farklı üniversite müfredatında yer alan ders isimleri şunlardır:

- Fiziksel Engelli Bireyler için Toplum Rekreasyonu,
- Toplum Rekreasyon Aktivite ve Etkinlikleri Planlama,
- Toplum Rekreasyonu Planlama,
- Toplum Rekreasyon İşletmelerinin Planlanması,
- Engelli Bireyler için Toplumsal Boş Zaman Hizmetleri.

“Toplum Rekreasyonunda Sorunlar” dersi altında değerlendirilebilecek 2 ders ismine ulaşılmış olup bunlar; “Toplum Rekreasyonu ve Spor Yönetiminde Trend ve Sorunlar” dersi ile “Toplum Rekreasyonunda Güncel Sorunlar” dersidir.

“Toplum Rekreasyon Hizmetlerinin Pazarlanması” dersine sadece 1 üniversite müfredatında ulaşılmıştır.

Benzer şekilde “Toplum Rekreasyon Hizmetlerinin Finansı” dersine de sadece 1 üniversite müfredatında ulaşılmıştır.

“Kamu Rekreasyonu” ders ismi genel isim olarak ele alınmış, bu ders kapsamında değerlendirilen 4 ders ismi aşağıda belirtilmiştir:

- Kamu, Kar Amacı Gütmeyen ve Toplum Rekreasyonu Temelleri”,
- Kamu ve Özel Rekreasyona Giriş,
- Kamu ve Kar Amacı Gütmeyen Rekreasyon.

Çizelge 10. Ticari Rekreasyon İle İlgili Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Ticari Rekreasyon Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
Ticari Rekreasyon	15	15
Ticari Rekreasyon Yönetimi	3	3
Ticari Rekreasyon ve Turizm	22	22
Ticari Rekreasyon Planlaması	1	1
Ticari Rekreasyon ve Girişimcilik	4	4
Ticari Rekreasyon İşletmeleri için Pazarlama	1	1
Ticari Rekreasyonda Sorunlar	1	1

14 üniversite müfredatında bulunan “Ticari Rekreasyon” dersi, doğrudan bu isimle 9 üniversite müfredatında yer almaktadır. Bu başlık altında değerlendirilen diğer 5 ders ismi ise şunlardır:

- Toplum ve Ticari Rekreasyon,
- Ticari Rekreasyon ve Spor,
- Özel ve Ticari Rekreasyona Giriş,
- Özel ve Ticari Rekreasyon,
- Özel ve Ticari Rekreasyon İlke ve Uygulamaları.

“Ticari Rekreasyon Yönetimi” dersi birebir bu ders ismi ile 2 üniversite müfredatında, “Ticari Rekreasyon ve Turistik Mekân Yönetimi” ismi ile 1 üniversite müfredatında olmak üzere toplam 3 üniversite müfredatında yer almaktadır.

“Ticari Rekreasyon ve Turizm” dersi altında değerlendirilebilecek 22 ders ismine ulaşılmıştır. 10 üniversite isminde doğrudan bu isim ile yer almaktadır. Bu

kapsamda turizm ve ticari rekreasyon işletmeleri de ele alınmıştır. Örnek ders isimleri aşağıdaki gibidir:

- Ticari Rekreasyon/Turizm İlkeleri,
- Ticari Rekreasyon ve Turizm Temelleri,
- Ticari Rekreasyon İşletmeleri,
- Ticari Rekreasyon ve Turizmde İşletmeler vb.

Araştırma kapsamında ele alınan 118 üniversite müfredatından 1 tanesinde, “Ticari Rekreasyon Planlaması” dersi; 4 tanesinde, “Ticari Rekreasyon ve Girişimcilik” dersi; 1 tanesinde, “Ticari Rekreasyon İşletmeleri için Pazarlama” dersi ve yine aynı şekilde yalnızca 1 tanesinde “Ticari Rekreasyonda Sorunlar” dersi yer almaktadır.

Çizelge 11. Genel Ders İsimleri, Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı, Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı

Genel Ders İsimleri	Genel Ders İsmi Altında Değerlendirilen Farklı Ders İsimleri Sayısı	Farklı Ders İsimlerinin Elde Edildiği Üniversite Sayısı
İngilizce	20	20
Araştırma Teknikleri	26	25
Bilgisayar Uygulamaları	17	17
Girişimcilik	11	11
Genel Muhasebe	12	12
Finansal Muhasebe	15	15
Yönetim Muhasebesi	4	4
Konaklama Muhasebesi	1	1
Genel Ekonomi	6	6
Mikroekonomi	16	16
Makroekonomi	9	9
Uluslararası Ekonomi	1	1
Tüketim Ekonomisi	1	1
Genel Pazarlama	25	25
Pazarlama Yönetimi	4	4
Elektronik Pazarlama	2	2
İletişim Becerileri	25	25
Halkla İlişkiler	11	11
İnsan Kaynakları Yönetimi	19	19
Psikoloji	31	31
Sosyal Psikoloji	9	9
Sosyolojiye Giriş	20	20
Etik	8	8
Hukukun Temel Kavramları	2	2
İş Hukuku	5	5
Genel İstatistik	15	15
Uygulamalı İstatistik	3	3
İstatistiksel Metotlar	2	2
Sosyal İstatistik	2	2
Ekonomik İstatistik	1	1
Kantitatif Teknikler	5	5
Yönetim Organizasyon	5	5
Yönetim İlkeleri	12	12
Örgütsel Davranış	4	4
Tarih	1	1
Genel İşletme	3	3
İş Analizi	2	2
Kamu Yönetimi	4	4
Reklamcılık	3	3
Coğrafi Bilgi Sistemlerine Giriş	9	8
Staj – Mesleki Staj - Tez – Seminer – Proje – Bitirme Projesi – Alan Deneyimi – Bağımsız Çalışma	188	118

Genel dersler, sadece incelenen müfredatların rekreasyon ile ilgili bölümlerinden elde edilen dersler olup, bazı müfredatlar kapsamında ayrı bir başlık olarak bulunan “Genel Gereksinimler” kapsamında verilen derslerinde genel dersler kapsamında ele alınabilecek dersler olduğu düşünülmektedir. Bu nedenle bu bölümde elde edilen derslere ilişkin sayılar değişiklik gösterebilir.

“İngilizce” dersi altında değerlendirilecek olan 20 ders, incelenen müfredatlarda “Kompozisyon”, “İngilizce Kompozisyon” isimleri ile yer almaktadır.

“Araştırma Teknikleri” dersi 25 üniversite de 26 farklı isimle bulunmaktadır. 5 tane ders ismi doğrudan “Araştırma Teknikleri” şeklinde müfredatlar kapsamında yer almaktadır. Diğer 21 isim ise, “Rekreasyonda Araştırma Teknikleri”, “Araştırma Teknikleri ve Analiz”, “Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri”, “Araştırma ve Değerlendirme Teknikleri” vb. farklı isimlerle karşımıza çıkmaktadır.

Diğer bir ders olarak karşımıza çıkan “Bilgisayar Uygulamaları” dersidir. Bu ders adı altında değerlendirilebilecek 17 farklı üniversiteden 17 farklı ders ismine ulaşılmıştır. Bu derslerden 2 tanesi “Bilgisayar Uygulamalarına Giriş” adı ile, 2 tanesi Bilgisayar ve Uygulamalarına Giriş” adı ile, 1 tanesi Bilgisayar Uygulamaları” adı ile, 1 tanesi “Rekreasyonda Bilgisayar” adı ile müfredatlarda yer almaktadır. Kalan 11 ders ismi ise bu ders isimlerinden farklılık göstermektedir.

Genel “Girişimcilik” dersi kapsamında ele alınan ders sayısı ise 11’dir. Bu ders isimlerinden 3 tanesi “Girişimcilik”, 3 tanesi “Girişimciliğin Temelleri”, 2 tanesi “Girişimciliğe Giriş” isimleri ile üniversite müfredatlarında bulunmaktadır. “Basit Girişimcilik Yetenekleri”, “Girişimcilik ve İnovasyon” ile “Girişimcilik Deneyimleri” kalan 3 ders isimlerini ifade etmektedir.

İncelenen müfredatlarda karşımıza çıkan diğer bir ders grubu ise “Muhasebe” ders ismi altında değerlendirilebilecek muhasebe dersleridir. “Genel Muhasebe” dersine 12 üniversite müfredatında ulaşılmıştır. Muhasebenin daha özele indirildiği dersler olarak ise 15 üniversite müfredatında bulunan “Finansal Muhasebe”, 4 üniversite müfredatında “Yönetim Muhasebesi” ve 1 üniversite müfredatında “Konaklama Muhasebesi” ders isimlerine rastlanılmıştır. “Genel Muhasebe” dersi kapsamında değerlendirilen ders isimlerinden bazıları şunlardır:

- Muhasebeye Giriş,
- Muhasebe İlkeleri,
- Muhasebe Temelleri vb.

Üniversite müfredatlarından toplam 33 tanesinde ekonomi dersi kapsamında ele alınabilecek 5 farklı ekonomi dersine ulaşılmıştır. Bu dersler sırasıyla “Genel Ekonomi”, “Mikroekonomi”, Makroekonomi”, “Uluslararası Ekonomi” ve “Tüketim Ekonomisi” dersleridir. “Genel Ekonomi” dersi altında değerlendirilebilecek 6 ders bulunmaktadır. “Mikroekonomi” dersine 16, “Makroekonomi” dersine 9 üniversite müfredatında rastlanılmıştır. “Uluslararası Ekonomi” ve “Tüketim Ekonomisi” dersleri ise 1’er üniversite müfredatlarında yer almaktadır.

Elde edilen bir diğer ders grubu olarak pazarlama dersleri karşımıza çıkmaktadır. 118 üniversite müfredatının 25 tanesinde “Genel Pazarlama” dersi altında değerlendirilebilecek derslere ulaşılmıştır. Bunlardan 17 tanesi “Pazarlama İlkeleri”; 2 tanesi “Pazarlama”; 3 tanesi “Pazarlamaya Giriş”; 3 tanesi ise “Pazarlama Kavramları” isimleri ile müfredatlarda bulunmaktadır. “Pazarlama Yönetimi” dersi 4, “Elektronik Pazarlama” dersi ise 2 tane üniversite müfredatında yer almaktadır.

Diğer bir ders olarak karşımıza “İletişim Becerileri” dersi çıkmaktadır. 25 farklı üniversite müfredatında yer almaktadır. Bu ders kapsamında değerlendirilen ders isimlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

- İletişim Temelleri,
- İnsan İletişimi Temelleri,
- Kamu İletişimi Temelleri,
- Kişilerarası İletişim,
- Sözlü İletişim,
- Küçük Grup İletişimi vb.

“Halkla İlişkiler” dersi ulaşılan diğer bir ders ismi olarak karşımıza çıkmaktadır. 11 farklı üniversitede bulunmaktadır. Bu ders isimlerinden bazı örnekler şunlardır:

- Halkla İlişkiler,
- Halkla İlişkiler Temelleri,

- Halkla İlişkilere Giriş vb.

“İnsan Kaynakları Yönetimi” dersi, araştırma kapsamında bulunan üniversitelerin 19 tanesinde karşımıza çıkmaktadır. Bu ders kapsamında değerlendirilen dersler sırasıyla aşağıdaki gibidir:

- İleri İnsan Kaynakları Yönetimi,
- İnsan Kaynakları Yönetimi,
- Park, Rekreasyon ve Sporda İnsan Kaynakları Yönetimi,
- İnsan Kaynakları Geliştirme,
- Rekreasyon ve Sporda İnsan Kaynakları Yönetimi,
- Spor ve Rekreasyon Yönetiminde İnsan Kaynakları,
- İnsan Kaynakları Yönetimine Giriş,
- İnsan Kaynaklarına Giriş,
- Boş Zaman Organizasyonlarında İnsan Kaynakları Yönetimi,
- Boş Zaman Hizmetlerinde İnsan Kaynakları Yönetimi.

“Psikoloji” dersi 31 tane üniversite müfredatında yer almaktadır. Bu kapsamda değerlendirilen ders isimlerinden 14 tanesi “Psikolojiye Giriş” adı ile, 14 tanesi “Genel Psikoloji” adı ile müfredatlarda bulunmaktadır. Geriye kalan 3 isimden 2 tanesi “Psikoloji”, 1 tanesi ise “Temel Psikoloji” adı ile müfredatlarda karşımıza çıkmaktadır.

“Sosyal Psikoloji” altında değerlendirilen 9 dersten 6 tanesi doğrudan bu isim ile müfredatlarda yer almaktadır. Diğer 3 ders ismi ise aşağıda belirtilmiştir:

- Sosyal Psikolojiye Giriş,
- Oyun ve Rekreasyonda Sosyal Psikoloji,
- Spor ve Fiziksel Aktivitelerde Sosyal Psikoloji.

Araştırma sonucu elde edilen diğer bir ders ise “Sosyolojiye Giriş” dersidir. 20 tane farklı üniversitede bulunan bu ders adının üniversitelere dağılımı şu şekildedir:

- Sosyolojiye Giriş (12),
- Sosyolojinin İlkeleri (3),
- Genel Sosyoloji (2),
- Sosyoloji (1).

“Etik” dersi altında değerlendirilen ders sayısı 8 olup bu ders isimlerinden bazıları aşağıdaki gibidir:

- Etiğe Giriş,
- Liderlik ve Etik,
- Mesleki Gelişim ve Etik vb.

İncelenen üniversiteler 7 tanesinde hukuk ile ilgili derslerle karşılaşmıştır. “Hukukun Temel Kavramları” ismi altında değerlendirilen 2 ders ismine, “İş Hukuku” ismi altında değerlendirilen 5 ders ismine rastlanılmıştır.

İncelenen 118 müfredatın 27 tanesinde, “İstatistik” konusunda genel ve özel alanları içeren 27 adet ders karşımıza çıkmaktadır. 15 üniversite müfredatında “Genel İstatistik” dersi; 3 üniversite müfredatında “Uygulamalı İstatistik” dersi; 2 üniversite müfredatında “İstatistikler Metotlar” dersi; 2 üniversite müfredatında “Sosyal İstatistik” dersi; 1 üniversite müfredatında “Ekonomik İstatistik” ve 5 üniversite müfredatında ise “Kantitatif Teknikler” dersi bulunmaktadır. Bu derslerle ilgili örnekler aşağıda belirtilmiştir:

- Temel İstatistik
- İstatistiğe Giriş
- Uygulamalı İstatistik,
- Uygulamalı İstatistiğe Giriş,
- Sosyal İstatistik,
- İstatistiksel Yöntemlere Giriş,
- Ekonomik İstatistik,
- Kantitatif Teknikler.

5 üniversite müfredatında karşılaşılan “Yönetim ve Organizasyon” dersi genel bir isim olarak değerlendirilmiş, 3 farklı üniversitede bu isim ile müfredatlarda yer verildiği bulgusuna ulaşılmıştır. 2 farklı üniversitede yer alan “Organizasyonların Yönetimi” dersleri de bu ders başlığı altında değerlendirilmiştir.

“Yönetim İlkeleri” dersi altında değerlendirilen ders isimleri 12 farklı üniversiteden elde edilmiş olup, bu ders isimlerinden bazıları şunlardır:

- Yönetimin Temelleri,

- Yönetime Giriş,
- Yönetimin İlkeleri,
- Yönetim Kavramları.

4 farklı üniversiteden elde edilen bir diğer ders ise “Örgütsel Davranış” dersidir. Bu derslerden 3 tanesi doğrudan “Örgütsel Davranış” adı altında müfredatlar da bulunurken, kalan bir derse “Yönetim ve Örgütsel Davranış” adı altında müfredatta yer verilmektedir.

İncelen müfredatların sadece 1 tanesinde “Tarih” dersi ile karşılaşılmıştır.

“Genel İşletme” ismi ile 3 farklı üniversite müfredatında derslere ulaşılmıştır. Bu ders önerilecek olan müfredatlar da “Genel İşletme” ders adı ile ifade edilmektedir.

“İş Analizi” ismi altında değerlendirilen ders sayısı 2 olup, “Park, Rekreasyon ve Turizmde İş Analizi” ve “İş Planı Tasarımı” bu 2 dersin isimlerini ifade etmektedir.

İncelen müfredatlar sonucu ulaşılan bir diğer ders “Kamu Yönetimi” dersidir. Bu ders kapsamında değerlendirilen ders isimlerine 4 farklı üniversite müfredatlarından 3 farklı isim şeklinde ulaşılmıştır ve bu dersler aşağıdaki gibidir:

- Kamu Yönetimine Giriş,
- Kamu Yönetimi ve Kamu Politikasına Giriş,
- Kamu Yönetimi (2).

3 farklı üniversite müfredatında “Reklamcılık”, “Güncel Reklamcılık” ve “Reklamcılığın İlkeleri” şeklinde 3 farklı ders ismi yer almaktadır. Bunlar “Reklamcılık” dersi altında değerlendirilmiştir.

İncelen müfredatlardan 8 tanesinde “Coğrafi Bilgi Sistemleri” dersi kapsamında değerlendirilebilecek 9 ders ismi ile karşılaşılmıştır. 4 tane ders ismi “Coğrafi Bilgi Bilimlerine Giriş”, şeklinde ifade edilmektedir. Kalan dört ders ismi ise sırasıyla; “Coğrafi Bilgi Sistemlerine Giriş”, “Doğal Kaynaklarda Coğrafi Bilgi Sistemleri Uygulamaları”, “Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Bilim” ve “Coğrafi Bilgi Sistemleri ve Haritacılığa Giriş” şeklindedir.

Araştırma kapsamında incelenen 118 üniversite müfredatlarında, 188 farklı şekilde staj, mesleki staj, tez, seminer, proje, bitirme projesi, alan deneyimi, bağımsız çalışma gibi uygulamaya yönelik ders isimlerine rastlanmıştır.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çalışmanın bu bölümünde incelenen rekreasyon bölümleri müfredatlarından elde edilen bulgular ışığında sonuçlara ve bu sonuçlara bağlı olarak müfredat önerilerine yer verilmiştir.

Bu çalışma, Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da bulunan 118 üniversitenin rekreasyon bölümleri müfredatlarının incelenmesi ve müfredatlar kapsamında bulunan derslere ulaşılarak, ülkemizde rekreasyon bölümü müfredatlarında bulunabileceği düşünülen derslerin seçimi üzerine odaklanmaktadır. Ders seçimi, müfredat önerisi sunulacak bölge özellikleri ve rekreasyon ile ilgili bireylere kazandırılması gereken bilgi ve beceriler dikkate alınarak yapılmaya çalışılmıştır.

Ulaşılan karmaşık ve kapsamlı ders isimleri genel bir isim altında toplanmaya çalışılarak bulgular kısmında bu ders isimlerine yer verilmiştir. Ülkemiz için önerilen müfredatlar ve müfredatlar kapsamında yer verilen dersler ise Çizelge 12, Çizelge 13 ve Çizelge 14'te yer almaktadır.

Önerilen müfredatlar kapsamında bireylerin eğitim aldıkları alan ile ilgili temel kavramlar, kuramlar, ilkeler, teoriler ve olgular hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamak amacıyla giriş derslerine yer verilmiştir. Bu dersler sayesinde bireyin eğitim aldığı alanı tanınmasına yardımcı olunacağı ve bireye edindiği bilgiler sayesinde farklı bakış açıları kazandırılabilceği düşünülmektedir. Gürbüz'de (2015: 46), rekreasyon yönetimi bölümünde "giriş" niteliğinde dersin bulunmamasının bir eksiklik olarak görülebileceğini ifade etmektedir.

Rekreasyon faaliyetlerinin günümüzde hızla artış göstermesi bu faaliyetlerin belirli bir yönetim disiplini altına alınmasını gerekli kılmaktadır. Karaküçük (2008: 161-162), rekreasyon yönetimini; sürekli değişen tüketici ihtiyaçlarının takip edilmesini, rekreasyonel faaliyetlerde kullanılan kaynakların ve hizmete sunulacak faaliyetlerin belirlenmesini, sunulacak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve söz verilen şekilde tüketiciye ulaştırılmasının yanı sıra bu faaliyetlerin başarısının da analiz

edilmesi gerekliliği şeklinde ifade etmektedir. Bu nedenle rekreasyonel faaliyetlerine ev sahipliği yapan şletmeler, tatil köyleri, oteller ve kamu kurum ve kuruluşlarının bir yönetim biçimine ve alanına hakim olarak yetiştirilmiş, teknik, beşeri ve kavramsal olarak  ana grupta incelenen yönetimsel becerilere sahip yöneticilere gereksinim duymaktadır. Bu gereksinim, yöneticilerin sahip olması gereken özellikleri onlara kazandıracak yönetim derslerinin gerekliliğini beraberinde getirdiği dşnlmektedir. Yönetim dersleri kapsamında geğmiş ve şimdiki yönetim teorilerinin tanımlanması, yönetim konusunda eğitilecek bireylerin kendilerine özgü bir yönetim biçimi benimseyebilmeleri ve bireysel bir bakış açısı geliştirebilmelerini kolaylaştırmak adına yol gösterici olabilir. Yönetim ilkeleri ve rekreasyonel bir organizasyon düzenlenmesi sürecinde gereksinim duyulacak yönetim işlevlerinin öğretilmesi ile yöneticilik pozisyonu için bireylerin daha donanımlı hale gelerek uygulamalı ve teorik bilgilere sahip olması sağlanabilir. Etkin ve verimli bir yönetim, toplumsal refah açısından da önem arz etmektedir.

Etkinlik çeşidine göre değişik çevrelerde gerçekleşen rekreasyon faaliyetleri için kullanılan kaynakların çoğunun, sonsuz bir kaynak olarak kabul edilen doğa tarafından sağlandığı görülmektedir (Karaküçük, 2008: 216-218). Çevrenin ve doğal kaynakların rekreasyon faaliyetleri amacıyla kullanımının artması sonucunda bu iki unsurun olumsuz etkilenmesinin ve tahrip edilmesinin önlenmesi gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Çünkü Kement'in de (2014: 112) ifade ettiği gibi evre özellikle açık alan rekreasyon faaliyetleri açısından büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle evre bilincini oluşturmayı sağlayacak nitelikte eğitimin verilmesi ile çevreyi ve doğal kaynakları koruyan, doğa duyarlı olan bireylerin yetiştirilmesi sağlanabilir.

Çevrenin tanınmasında ve çevreden en iyi şekilde yararlanılmasında önemli rol oynayan açık alan rekreasyon faaliyetleri, tamamıyla açık alanlarda ve doğa ile baş başa kalarak yapılan boş zaman değerlendirme etkinlikleri olarak ifade edilmektedir (Arslan, 2013: 54; Gl, 2014: 23). Tütüncü ve Aydın çalışmalarında (2014: 118), bedensel ve zihinsel, sosyal ve ruhsal yönden olumlu etkileri bulunan açık alan rekreasyon faaliyetlerinin insanlar tarafından daha fazla tercih edildiğine ve bu faaliyetlerin oldukça fazla ve çeşitli olduğuna yer vermektedirler. Buradan hareketle bu faaliyetlerin düzenli organize edilmesi, faaliyetlere katılan bireylerin daha memnun kalması ve aynı zamanda faaliyetlere ev sahipliği yapan doğal kaynakların bu

faaliyetlerden daha az zarar görmesine olanak sağlanması amacıyla açık alan rekreasyonu ile ilgili derslerin gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunlara ilave olarak, parklar, el değmemiş bölgeler gibi alanlara odaklanmış derslerin varlığının da destekleyici nitelikte olacağı düşünülmektedir. Erol (2014: 168-169) tarafından parklar, rekreasyon faaliyetlerine yönelik çok farklı dinamiklere sahip olan alanlar olarak değerlendirilmektedir ve ülkemiz potansiyeli açısından incelendiğinde Ankara’da bulunan Altınpark (at biniciliği, go-cart ve spor aktiviteleri (yüzme, koşu, futbol, basketbol, voleybol ve buz pateni)) ile, Mogan Park (tenis, golf, kayak, bisiklet sürüşü ve piknik alanları), bir çok rekreasyon faaliyetinin gerçekleştirilebildiği alanlar olarak ifade edilmektedir. Bu konu ile müfredatlar da bulundurulacak ders ile bireyin bu kaynakları koruması ve buralara yönelmiş veya yönelecek olan ziyaretçilerin yönetiminin yanı sıra ziyaretçileri de eğitme konusunda bilgi sahibi olacağı düşünülmektedir. Açık alan rekreasyonu ile ilgili dersler, seçmeli mesleki dersler olarak kullanıldığı gibi, ayrı bir bölgeye özgü müfredat önerisinde zorunlu mesleki dersler olarak da kullanılmıştır.

Rekreasyon yönetimi bölümünde eğitim alacak olan bireylerin rekreasyon faaliyetlerinin ülkemiz coğrafyasına nasıl yayıldığı konusunda da bilgi sahibi olmalarını sağlamak amacıyla da derslere yer verilmeye çalışılmıştır. Böylece bireylerin bölgelerin coğrafi özelliklerini öğrenerek; “Ülkemizin hangi bölgesi hangi rekreasyon faaliyetleri için uygun çevreye sahiptir?” ve “Ülkemizin hangi bölgesinde hangi rekreasyon faaliyeti için uygun kaynak bulunmaktadır?” soruları hakkında bilgi sahibi olmaları desteklenebilir. Örneğin; Türkiye Turizm Stratejisi’nde (2023), Yayla Koridoru kapsamında değerlendirilen coğrafyanın açık alan rekreasyon faaliyetleri için kaynak sağlayabilecek çevreye sahip olması; Zeytin Koridoru kapsamında değerlendirilen coğrafyanın ise terapötik rekreasyon faaliyetleri için kaynak sağlayabilecek çevreye sahip olması gibi.

Çok çeşitli türlerde karşımıza çıkan rekreasyon faaliyetlerinde bulunan planlama, insan çevresinin gelecek nesiller için korunmasını sağlayan ve insan yaşamını faydalı hale getirme amacını güden bir süreçtir. Rekreasyon faaliyetleri insan yaşamının önemli araçlarından biri olmasından dolayı bu faaliyetlerin planlanması önem kazanmaktadır. Farklı ihtiyaçların karşılanması için gerçekleştiren planlama aşaması, programlama; planlama aşaması sonrasında rekreasyon imkanlarının topluma

sunulmak üzere hazır hale getirildiği araçlar ise programları ifade etmektedir (Gürbüz, 2015: 57; Karaküçük, 2008: 163-167). Bu durumda, bireylere rekreasyon alanlarının planlanması ve ihtiyaçlara, ilgi alanlarına, bireylere özgü programların tasarlanmasında gerekli olacak, bireysel farklılıklarını gösterebilecekleri bilgilere sahip olmalarını sağlamak amacıyla bu derslerin müfredatlarda bulunmasının çok önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca, çevre bilinci kazandırılmış bireylerin, edindikleri bilgi farklılıkları ile planlayacakları aktiviteler için çevre olanaklarını da göz önünde bulunduracakları tahmin edilmektedir.

Bir etkinlik düzenlenmesinin ana unsuru olarak karşımıza “insan” çıkmaktadır ve her etkinlikte karşı karşıya kalınan insan tipleri birbirinden farklıdır. Bu nedenle insan ilişkileri “rekreasyon yönetimi” sahası içerisinde büyük önem arz etmektedir (Gürbüz, 2015: 62-63). Bu gerekçeye dayanarak, önerilecek müfredatlar kapsamında insan ilişkileri, karşılıklı etkileşim süreci olarak iletişim, insan davranışları, toplumsal ilişkiler gibi konularda bireylerin belli bir bakış açısına sahip olmasını sağlamak amacıyla derslere yer verilmiştir. Böylece bireylerin, çalışma yaşamında sürekli karşı karşıya olacakları insanlar, gruplar, toplumlar hakkında bilgi sahibi olacağı düşünülmektedir.

Karaküçük (2008: 257), rekreasyon faaliyetlerinin, toplumsal ve kişisel mutluluk sağlayacak biçimde kullanılması gerekliliğinin rekreasyon lideliğini ön plana çıkardığını; Yayla ise(2014: 156), rekreasyon faaliyetlerinin çeşitliliği, ilkeleri, standartları ve bu faaliyetlerin uygulanma yöntemlerinin farklı olması nedeniyle günümüzde rekreasyon liderlerine olan ihtiyacın daha fazla arttığını savunmaktadır. Gürbüz (2015: 63), insan ilişkileri konusunda iyi eğitim alarak uzmanlaşmış bir bireyin, rekreasyon faaliyetlerini yürütüp yönetmek konusunda aday olabilecek bir birey olduğunu ifade etmektedir. İletişim, insan ilişkileri gibi derslerle birbirini destekleyici nitelikte olduğu görülen ve rekreasyon liderlerine olan ihtiyacında artmasına bağlı olarak müfredatlar kapsamında yer verilen bir diğer ders ise liderlik dersleridir. Bu dersler ile bireylerin yönetim açısından önem taşıyan genel liderliğin yanı sıra boş zamanların değerlendirilmesi açısından önem taşıyan rekreasyon liderliği açısından eğitilmesi amaçlanmaktadır. Böylelikle bireylerin her alandaki rekreasyon faaliyetleri için liderlik yapabilecek niteliklere sahip olmalarının sağlanacağı ve buna paralel olarak rekreasyon faaliyetlerine katılacak bireyleri

ihtiyacına uygun etkinliklere yönlendirme, onlara yol gösterme, faaliyetlerin sorunsuz bir şekilde uygulanmasını sağlama konularında geliştirileceği düşünülmektedir. Rekreatif liderliğin bazı temel sorumlulukları açısından yönetsel liderlikten farklılaştığını ileri süren Kozak yazısında, rekreasyon liderlerinin sahip olması gereken özellikler olarak şunları tanımlamaktadır (<http://www.turizm gazetisi.com> Erişim Tarihi: 07.11.2015):

- Farklı deneyimlere sahip olmak,
- Grup üyelerine üyelik hazzını yaşatmak,
- Üyelerin buldukları grupta olmaktan mutlu olmalarını sağlamak,
- Katılımcıları belirli aktivite ve etkinliklere yönlendirmek,
- Onlara yol göstermek,
- Onları etkilemek.

Bu bölüm kapsamında yer verilmesi düşünülen diğer bir ders grubu ise turizm ile ilgili olan derslerdir. Karaküçük (2008, 187), hem çeşit hem de katılan insanlar açısından sürekli zenginleşen ve yeni yaşam biçimi olarak değerlendirilen rekreasyon faaliyetlerinin en önemli aşamalarından birini turizmin oluşturduğunu ve bu iki unsur arasında, insanların hayat kalitelerini arttırmaları ve tatmin düzeylerini olumlu etkilemeleri açısından ortak bir yaşam ilişkisinin olduğunu ifade etmektedir. Bu durumda turizm ve rekreasyon birbirinden ayrı düşünülemez iki unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle müfredatlarda turizm sektörü, sektörün içinde barındırdığı işletmeler, turizm ile ilgili sahip olunan değerler gibi konularla ilgili bilgileri bireylere kazandırabilmek amacıyla turizm derslerine ihtiyaç duyulacağı varsayılmaktadır.

Turizm ürünü olarak değerlendirilen festival, fuar, kongre, bayram, şenlik, karnaval ve spor organizasyonu gibi etkinlikler dünya genelinde önemli miktarda turizm talebi yaratmaktadır (Kozak vd., 2015: 74). Turizm rekreasyon ilişkisinden ve Gürbüz'ün de (2015: 35), "bir festival düzenlenmesi bir rekreasyon faaliyetidir" ifadesinden yola çıkarak, tüm bu etkinliklerin rekreasyon faaliyetleri kapsamında değerlendirilebileceği düşünülmektedir. Buradan hareketle, bireylerin temel etkinlik kavramından, etkinliğin planlanmasına, ulusal veya uluslararası farklı toplumların etkinlikleri hakkında bilgi sahibi olup, ulusal etkinlik değerlerimizin

rekreasyon faaliyetleri kapsamında değerlendirilebilmesi amacıyla bu ders grubuna da müfredatlarda yer verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Spor, her yaştan ve cinsiyetten farklı gruplardaki insanların, her türlü rekreasyon ihtiyaçlarını karşılayabilecek, bir çok etkinlik çeşidi ve özelliği ile önemli bir hareket alanı durumundadır (Karaküçük, 2008: 234). Yapılan araştırmalar, rekreasyon amaçlı sportif faaliyetleri tercih eden insanların sayısının, diğer rekreasyon faaliyetlerini tercih edenlerin sayısından fazla olduğunu ortaya koymaktadır (Şahin ve Kocabulut, 2014: 5). Buradan hareketle, spor ve rekreasyonun birbirini etkilediği sonucuna ulaşmak ve sporun rekreasyon içerisin en fazla ilgi çeken alanlardan birisi olarak değerlendirmek kaçınılmazdır. Çeşitli ve farklı rekreasyon amaçlı sportif etkinlik programları planlayıp uygulayabilecek liderlere, sportif rekreasyon faaliyetlerin gerçekleştirildiği alanların iyileştirilerek, sunulan imkanların artırılması sağlayacak ve farklı düzeylerdeki tesisleri yönetebilecek eğitilmiş bireylere, bireylerin eğitilmesi için ise spor derslerinin gerekliliğine ihtiyaç olduğu düşünülmektedir. Bu dersler ile bireylere spor ve rekreasyonel sportif faaliyetlerin çeşitliliği, faaliyetlerin uygulandığı işletmeler, kaynaklar, çevreler gibi konularla ilgili gerekli bilgi ve becerilerin kazandırılabilmesi varsayılmaktadır.

Seçmeli mesleki dersler olarak kullanıldığı gibi, ayrı bir bölgeye özgü müfredat önerisinde zorunlu mesleki dersler olarak yer verilen bir diğer ders grubu olarak terapötik rekreasyon karşımıza çıkmaktadır. Öncelikli amacı, bireylerin kısıtlı durumlarını ya da hastalıklarını ortadan kaldırmak olduğu kadar, kısıtlılık ya da hastalık durumunun iyileştirilmesi veya bu durumların uyumlaştırılarak yeniden eski sağlık durumuna getirilmesi olan terapötik rekreasyon, “yaşlı, engelli, çocuk gibi özel hastalarını eğlenerek, oyun oynayarak, yarışarak, tedavi süreçlerinde hem moral depolamalarına hem de kendilerini diğer bireylerden farklı görmeleri adına fayda sağlayan önemli rekreasyon çeşidi olarak” ifade edilmektedir (Demirci, 2013: 196; Tütüncü, 2008: 97). Bu alan kapsamında bulunan dersler ile aşağıdaki konularda donanımlı bireyler yetiştirileceği düşünülmektedir:

- Terapötik rekreasyon alanı ile ilgili temel kavramların öğrenilerek, genel bilgi sahibi olmak,

- Özel hastalara yönelik rekreasyon alanlarının planlanması ve bu alanlarda gerçekleştirilecek faaliyetlerin programlanması ve uygulanması hakkında beceriler kazanmak,
- Bireylerin ve toplumların yaşam standartlarını yükseltmeyi amaçlamak,
- Özel hastaların yaşamlarını kolaylaştırmak adına alanındaki gelişmeleri takip ederek bu konu ile ilgili yenilikler getirip, uygulayabilecek niteliklere sahip olmak.

Rekreasyon bölümleri müfredatlarında bulunması gerektiği düşünülen diğer bir ders ilk yardım dersidir. Bu ders ile rekreasyon faaliyetleri sırasında meydana gelebilecek herhangi bir sağlık sorununda ilk müdahaleyi yapabilecek bilgi ve yeterliliğe sahip bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Karaküçük (2008: 175), rekreasyon faaliyetleri kapsayan programların başarıya ulaşmasının kuşkusuz olarak, o programların uygulandığı mekanlar ile bu mekanların yönetimi ile yakından ilişkisi olduğunu ve uygulama alanları olarak kabul edilen merkez veya tesislerin kuruluşları, yönetimleri, imkanları açısından amaçlara uygun dizayn edilmiş olmalarının zorunluluk olduğunu savunmaktadır. Gürbüz (2015: 48) ise, rekreasyon ve mekan kavramının yakın ilişki içerisinde olduğunu çünkü toplumun mutlu olması için mekanların da toplumu mutlu edecek şekilde dizayn edilmiş olması gerekliliğini savunmaktadır. Bu nedenle bölüm kapsamında bulunan kaynaklar, işletmeler ve tesisler ve bunların bakımı, tasarımı ve yönetimini içeren derslerin gerekliliğinin kaçınılmaz olduğu ve müfredatlarda yer verilmesi gerektiği karşımıza çıkmaktadır.

Rekreasyon bölümünde eğitim alan bireylerin, bölümden mezun olup iş hayatına atıldıkları zaman, tüketicilerin beklenti ve ihtiyaçlarını belirleyerek, bu beklenti ve ihtiyaçlara uygun üretim yapmak ve tüketici tercihi sunmak, tüketicilerin memnun ayrılması ve işletmenin de kar etmesini sağlamak konularında bilgi sahibi olmaları gerektiği düşünülmektedir. Bu bilgilerin de bireylere pazarlama dersleri aracılığıyla kazandırmanın mümkün olduğu varsayılmaktadır. Karaküçük'ün (2008: 185) ifade ettiği gibi bireylerin boş zamanlarını yararlı değerlendirilebilme ihtiyaçlarının giderilmesi konusunda rekreasyon pazarlamasının eksik kaldığı bu nedenle bu eksikliği giderecek bir pazarlama sürecine ve ihtiyaçları daha iyi karşılayabilecek uygulamalara açıkça ihtiyaç olduğu açıktır. Bu ihtiyacın bireyleri bu

konularda bilgi sahibi yapacağı düşünölen pazarlama derslerinin gerekliliğini beraberinde getirdiği düşünölmektedir.

Rekreasyon doğrudan ekonomik bir olay değildir ancak ekonomik bir refahı oluşmaktadır. Çünkü çeşitli iş yatırımlarına yol açmakta, gelir elde etmek ve ve bu geliri çeşitli şekillerde harcamalara neden olarak önemli bir ticari hareketlilik sağlamaktadır. Bu nedenle ekonomik yönden irdelenmesi gerekmektedir (Karaküçük, 2008: 232; Karaçar, 2014: 115). Bu gerekçeye dayanarak bireylere finansal, ekonomik yönlerden de bilgiler sağlamak amacıyla da derslere yer verilmiştir.

Önerilen müfredatlar kapsamında yer verilen dersler ile bireylere kazandırabileceği düşünölen bilgi ve becerilerden bazıları ise şunlardır:

- Bireylerin hukuk ve iş hukuku temel kavramları ile ulusal ve uluslararası alanlarda gerçekteşirilen rekreasyon faaliyetleri ve bu faaliyetlerin uygulama alanları ile ilgili hukuki düzenlemeler hakkında bilgi sahibi olması,
- Rekreasyon alanı ile ilgili yayınların, raporların takip edilmesi ile bilimsel bilgiye ulaşılmasını, bu bilgilerin değerlendirilmesi ve uygulamaya koyulup kullanılması,
- Alanın gerektirdiği düzeyde teknolojik ve bilimsel yeniliklerin takip edilmesi, bilişim ve iletişim teknolojileri ile bilgisayar yazılımlarının kullanılabilmesi,
- En az bir yabancı dilin genel anlamda öğrenilmesi sağlanarak, iletişim kurmada kolaylık kazandırılması,
- Karşılaşılabilecek sorunlar, sorunların çözümüne yönelik neler yapılabileceği ile ilgili karar süreçleri, problem çözme, yaratıcı düşünme, gelişmiş ölkelerle karşılaştırma yapabilme konusunda bilgi birikimi ve beceri kazandırılması,
- Rekreasyonel hizmetlerden faydalanacak tüketicilerin, ihtiyaçlarını tatmin edecek ürünü seçmelerinde, satın almalarında, kullanmalarında ve kullandıktan sonra elden çıkarmaya yönelik davranışlarını yönlendirme konusunda bilgi sahibi olmalarının sağlanması,

- Rekreasyonun toplum açısından önemi kavrama, topluma düzenlenecek etkinliklerde kültürel ve bireysel farklılıkları göz önünde tutması gerekliliğinin öğretilmesi.

Sonuç olarak, 2015 Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu'ndan faydalanarak Türkiye'de lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren 23 adet üniversiteye ulaşılmıştır. Bu üniversitelerin listesi Ek-2'de verilmiştir. Türkiye'de lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren üniversitelerin genellikle Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulları ile Spor Bilimleri Fakültesi bünyelerinde bulunmaktadır. Bu üniversitelerden rekreasyon bölümlerine merkezi yerleştirme ile öğrenci alan üniversite sayısı 3 olup, geriye kalan 20 üniversitede ilgili bölümün özel yetenek gerektirdiği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda bölüme ait ulaşıp incelenen müfredatlarda genel olarak spora yönelik derslere ağırlık verildiği görülmüştür. Sadece spora yönelik olan derslerin ise Turizm Fakülteleri bünyesinde bulunan veya yeni açılacak olan "Rekreasyon Yönetimi" bölümleri için eksik ve yetersiz kalacağı düşünülmüştür. Ulaşılan üniversiteler içinden müfredatına ulaşılabilen bir adet Turizm Fakültesi bünyesinde bulunan "Rekreasyon Yönetimi" bölümü müfredatına Ek-3'te, bir adet ise Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu bünyesinde bulunan "Rekreasyon" bölümü müfredatına Ek-4'te yer verilmiştir.

Özetlemek gerekirse bu çalışmada, Türkiye'de mevcut veya yeni açılacak olan "Rekreasyon Yönetimi" bölümlerine yönelik müfredat önerisi sunmak için Amerika Birleşik Devletleri ve Kanada'da bulunan ve lisans düzeyinde rekreasyon eğitimi veren üniversitelerin rekreasyon bölümü müfredatları incelenmiştir. Ulaşılan dersler çözümleme birimi olarak kelimeler kullanılarak, kapsamlı olan ders isimleri ana ders isimleri altında toplanmış ve gerekçelere dayandırılarak dersler seçilmiştir. Daha sonra seçilen derslerle Rekreasyon Yönetimi bölümü için genel bir müfredat sunulmaya çalışılmıştır. Genel müfredatın yanı sıra Türkiye Turizm Stratejisi'nde (2023) yer verilen "Yayla Koridoru" ve "Zeytin Koridoru" kapsamında bulunan bölgelerin özellikleri dikkate alınarak bu bölgeler için 2 ayrı müfredat önerisi sunulmaya çalışılmıştır. Toplamda 3 adet müfredat önerilmiş olup, önerilen bu müfredatlar sırasıyla aşağıdaki gibidir ve önerilen bu müfredatlarla, rekreasyon programlarını uygulayabilecek, yöneticilik ve liderlik açısından toplumların, alanların ve bireylerin ihtiyaçlarını karşılayabilecek nitelikte bireyler yetiştirilmesi amaçlanmaktadır.

Çizelge 12. Rekreasyon Yönetimi Bölümü Lisans Programı için Önerilen Genel Müfredat

1.SINIF 1.YARIYIL		1.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreasyona Giriş	3	Rekreasyon Yönetimi	3
Genel Turizm	2	Rekreasyonel Liderlik	3
Boş Zaman Eğitimi	3	Bilgisayar Uygulamaları	2
İletişim Becerileri	2	İlk Yardım	2
Psikoloji	2	Hukukun Temel Kavramları	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4
Seçmeli II. Yabancı Dil	4	Seçmeli II. Yabancı Dil	4
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	-	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	-
Türk Dili	-	Türk Dili	-
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	4	II. Yabancı Dil (Almanca)	4
II. Yabancı Dil (Rusça)	4	II. Yabancı Dil (Rusça)	4
II. Yabancı Dil (Fransızca)	4	II. Yabancı Dil (Fransızca)	4

2.SINIF 1.YARIYIL		2.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreasyon Coğrafyası	3	Rekreasyonda Finansal Yönetim ve Bütçe	3
Rekreasyonun Yasal Boyutları	2	Rekreasyon Pazarlaması	3
Sosyolojiye Giriş	2	İstatistik	2
Ekonomi	2	Genel Muhasebe	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
İş Hukuku	2	Turizm Ekonomisi	2
Sürdürülebilir Turizm	2	İşletme	2
Sosyal Psikoloji	2	Turizmin Boyutları	2
Uluslararası Turizm	2	Rekreasyonda Tüketici Davranışları	2

**Çizelge-12 devamı. Rekreasyon Yönetimi Bölümü Lisans Programı için
Önerilen Genel Müfredat**

3.SINIF 1.YARIYIL		3.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi	3	Rekreasyonda Program Planlama	3
Girişimci Rekreasyon	3	Özel Gruplar için Rekreasyon	2
Özel Etkinlik Yönetimi	2	Rekreasyon Alanlarının ve İşletmelerinin Tasarımı ve Planlanması	3
El Değmemiş Bölgelerin Rekreasyonel Kullanımı	2	Etik	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
Açık Alan Rekreasyonuna Giriş	2	Terapötik Rekreasyona Giriş	2
Park Yönetimi	2	Açık Alan Yaşam Becerileri	2
Örgütsel Davranış	2	Yöreye Özgü Turizm ve Rekreasyon	2
-	-	Kamu Rekreasyonu	2

**Çizelge-12 devamı. Rekreasyon Yönetimi Bölümü Lisans Programı için
Önerilen Genel Müfredat**

4.SINIF 1.YARIYIL		4.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreasyonda Güncel Sorunlar ve Trendler	3	Risk ve Stres Yönetimi	3
Rekreasyon ve Toplumsal Kalkınma	2	Rekreasyon Araştırmaları ve Değerlendirme	3
Rekreasyon Politikası ve Planlaması	2	Araştırma Teknikleri	2
Halkla İlişkiler	2	İnsan Kaynakları Yönetimi	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
Topluluk Rekreasyonu Yönetimi	2	Ticari Rekreasyon Yönetimi	2
Rekreasyonel Spor Yönetimi	2	Rekreasyonel Spor Programlama	2
Kampüs Rekreasyonu	2	Ticari Rekreasyon ve Turizm	2
Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Kara ve Su	2	Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Yaz ve Kış	2

**Çizelge 13. Yayla Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi Bölümü
Lisans Programı Müfredatı**

1.SINIF 1.YARIYIL		1.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Açık Alan Rekreasyonuna Giriş	3	Açık Alan Rekreasyon Yönetimi	3
Genel Turizm	2	Açık Alan Rekreasyon Liderliği	3
Boş Zaman Eğitimi	3	Bilgisayar Uygulamaları	2
İletişim Becerileri	2	İlk Yardım	2
Psikoloji	2	Hukukun Temel Kavramları	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4
Seçmeli II. Yabancı Dil	4	Seçmeli II. Yabancı Dil	4
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	-	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	-
Türk Dili	-	Türk Dili	-
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	4	II. Yabancı Dil (Almanca)	4
II. Yabancı Dil (Rusça)	4	II. Yabancı Dil (Rusça)	4
II. Yabancı Dil (Fransızca)	4	II. Yabancı Dil (Fransızca)	4

2.SINIF 1.YARIYIL		2.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Açık Alan Rekreasyon Kaynakları Yönetimi	3	Açık Alan Rekreasyon Planlaması	3
Park Yönetimi	2	Açık Alan Yaşam Becerileri	2
Sosyolojiye Giriş	2	Ekonomi	2
Sürdürülebilir Turizm	2	Genel Muhasebe	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
İş Hukuku	2	Rekreasyon Alanlarının ve İşletmelerinin Tasarımı ve Planlanması	2
Rekreasyonun Yasal Boyutları	2	Özel Gruplar İçin Rekreasyon	2
Yönetim ve Organizasyon	2	Çevresel Yorumlama	2
-	-	Kamp Yönetimi	2

Çizelge 13 devamı. Yayla Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi
Bölümü Lisans Programı Müfredatı

3.SINIF 1.YARIYIL		3.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Kara ve Su	3	Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Yaz ve Kış	3
Rekreasyon Coğrafyası	3	Girişimci Rekreasyon	3
El Değmemiş Bölgelerin Rekreasyonel Kullanımı	2	Özel Etkinlik Yönetimi	2
İstatistik	2	Etik	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
Rekreasyon Pazarlaması	2	Uluslararası Turizm	2
Rekreasyonda Tüketici Davranışları	2	Özel Gruplar için Rekreasyon	2
Kamp Danışmanlığı	2	Kamu Rekreasyonu	2
Turizm Ekonomisi	2	Terapötik Rekreasyona Giriş	2

**Çizelge 13 devamı. Yayla Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi
Bölümü Lisans Programı Müfredatı**

4.SINIF 1.YARIYIL		4.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreasyonda Güncel Sorunlar ve Trendler	3	Risk ve Stres Yönetimi	3
Rekreasyon ve Toplumsal Kalkınma	2	Rekreasyon Araştırmaları ve Değerlendirme	3
Rekreasyon Politikası ve Planlaması	2	Araştırma Teknikleri	2
Halkla İlişkiler	2	İnsan Kaynakları Yönetimi	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
Topluluk Rekreasyonu Yönetimi	2	Ticari Rekreasyon Yönetimi	2
Rekreasyonel Spor Yönetimi	2	Rekreasyonel Spor Programlama	2
Yöreye Özgü Turizm ve Rekreasyon	2	Örgütsel Davranış	2
Macera Turizmi ve Program Planlama	2	Kampüs Rekreasyonu	2
İşletme	2	Turizmin Boyutları	2

**Çizelge 14. Zeytin Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi Bölümü
Lisans Programı Müfredatı**

1.SINIF 1.YARIYIL		1.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Terapötik Rekreasyona Giriş	3	Terapötik Rekreasyon Yönetimi	3
Genel Turizm	2	Rekreasyonel Terapi Liderliği	3
Boş Zaman Eğitimi	3	Bilgisayar Uygulamaları	2
İlk Yardım	2	İletişim Becerileri	2
Psikoloji	2	Hukukun Temel Kavramları	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4
Seçmeli II. Yabancı Dil	4	Seçmeli II. Yabancı Dil	4
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	-	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi	-
Türk Dili	-	Türk Dili	-
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	4	II. Yabancı Dil (Almanca)	4
II. Yabancı Dil (Rusça)	4	II. Yabancı Dil (Rusça)	4
II. Yabancı Dil (Fransızca)	4	II. Yabancı Dil (Fransızca)	4

2.SINIF 1.YARIYIL		2.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Terapötik Rekreasyon Hizmetleri	3	Terapötik Rekreasyonda Program Planlama	3
Rekreasyon Coğrafyası	2	Rekreasyonda Tüketici Davranışları	2
Rekreasyonun Yasal Boyutları	2	İstatistik	2
Ekonomi	2	Genel Muhasebe	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
İş Hukuku	2	Turizm Ekonomisi	2
Sosyal Psikoloji	2	İşletme	2
Uluslararası Turizm	2	Turizmin Boyutları	2
Yönetim ve Organizasyon	2	Sürdürülebilir Turizm	2

**Çizelge 14 devamı. Zeytin Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi
Bölümü Lisans Programı Müfredatı**

3.SINIF 1.YARIYIL		3.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Özel Gruplar için Terapötik Rekreasyon	3	Terapötik Rekreasyonda Kolaylaştırıcı Teknikler	3
Rekreasyon Kaynaklarının Yönetimi	3	Rekreasyon Alanlarının ve İşletmelerinin Tasarımı ve Planlanması	3
Girişimci Rekreasyon	2	Rekreasyon Pazarlaması	
Özel Etkinlik Yönetimi	2	Etik	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	18
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
El Değmemiş Bölgelerin Rekreasyonel Yönetimi	2	Açık Alan Rekreasyonuna Giriş	2
Kamu Rekreasyonu	2	Yöreye Özgü Turizm ve Rekreasyon	2
Örgütsel Davranış	2	-	-

**Çizelge 14 devamı. Zeytin Koridoru Bölgesi için Önerilen Rekreasyon Yönetimi
Bölümü Lisans Programı Müfredatı**

4.SINIF 1.YARIYIL		4.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Terapötik Rekreasyonda Trendler ve Sorunlar	3	Risk ve Stres Yönetimi	3
Rekreasyon ve Toplumsal Kalkınma	2	Terapötik Rekreasyonda Ölçme, Değerlendirme ve Belgelendirme	3
Rekreasyon Politikası ve Planlaması	2	Araştırma Teknikleri	2
Halkla İlişkiler	2	İnsan Kaynakları Yönetimi	2
Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	4	Mesleki Yab. Dil (İngilizce)	3
Seçmeli II. Yabancı Dil	3	Seçmeli II. Yabancı Dil	3
Seçmeli Mesleki Ders I	2	Seçmeli Mesleki Ders I	2
Seçmeli Mesleki Ders II	2	Seçmeli Mesleki Ders II	2
TOPLAM	20	TOPLAM	20
<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>		<i>Seçmeli II. Yabancı Dil</i>	
II. Yabancı Dil (Almanca)	3	II. Yabancı Dil (Almanca)	3
II. Yabancı Dil (Rusça)	3	II. Yabancı Dil (Rusça)	3
II. Yabancı Dil (Fransızca)	3	II. Yabancı Dil (Fransızca)	3
<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>		<i>Seçmeli Mesleki Dersler</i>	
Topluluk Rekreasyonu Yönetimi	2	Ticari Rekreasyon Yönetimi	2
Rekreasyonel Spor Yönetimi	2	Rekreasyonel Spor Programlama	2
Kampüs Rekreasyonu	2	Ticari Rekreasyon ve Turizm	2
Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Kara ve Su	2	Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri: Yaz ve Kış	2

KAYNAKÇA

- Acun, Ramazan. (2011). Sistem Yaklaşımıyla Tarihte Program Geliştirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2, 823-838.
- Ağaoğlu, Yavuz Selim ve Boyacı, Mustafa. (2013). Serbest Zaman Eğitimi. *Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi*, 8 (1), 17-23.
- Ağduman, Fatih. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Motivasyon ve Tatminlerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Ağyar, E., Kalkan, A. ve Çerez, H. (2012). Sağlık Çalışanlarının Sportif Rekreasyona Katılımlarının İncelenmesi (Antalya Araştırma ve Eğitim Hastanesi Örneği). I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (12-15 Nisan 2012), Antalya.
- Akgündüz, Yılmaz ve Bardakoğlu, Övünç. (2010). Meslek Lisesi Öğrencilerinin Öznel İyi Oluş Düzeyleri. V. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi (27-30 Mayıs), Nevşehir.
- Akıncı, Murat. (2011). Kocaeli İli Yüzme Kulüplerindeki Sporcuların Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya.
- Akoğlan Kozak, Meryem. (2009). Akademik Turizm Eğitimi Üzerine Bir Durum Analizi. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 1-20.
- Aksu, Murat ve Bucak, Turgay. (2012). Mesleki Turizm Eğitimi. *Aksaray Üniversitesi İİBF Dergisi*, 4 (2), 9-18.
- Akyüz, Yahya. (2014). *Türk Eğitim Tarihi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Albayrak, Aslı. (2012). İstanbul'daki Konaklama İşletmelerinin Rekreasyon Faaliyetlerinin Değerlendirilmesi. *Online Academic Journal of Information Technology*, 3 (8), 43-58.

- Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994). Web: <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/KalkinmaPlanlari.aspx> adresinden 1 Ağustos 2015'te alınmıştır.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S. ve Yıldırım, E. (2012). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. (7. Baskı). Sakarya: Sakarya Yayıncılık.
- Aran, Şafak. (2014). A Case Study on Defining Leisure Time Motivation of Recreation Students. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 152, 734-739.
- Ardahan, F. (2010). Sektör Odaklı Mesleki Eğitim, Sektörün İşlemecilik Eğitiminden Beklentileri ve Antalya Örnek Uygulaması. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 14 (20), 55-76.
- Ardahan, Faik ve Yerlisu Lapa, Tennur. (2010). Üniversite Öğrencilerinin Serbest Zaman Tatmin Düzeylerinin Cinsiyete ve Gelire Göre İncelenmesi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 21 (4), 129-136.
- Arslan, Hakan. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Tercihleri: Çankırı Karatekin Üniversitesi Örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 40, 193-208.
- Arslan, Sibel. (2011). Serbest Zaman Kullanımı: Sıradan Serbest Zaman Etkinlikleri ve Sistemli Serbest Zaman Etkinlikleri. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (2), 1-10.
- Arslan, Sibel. (2013). *Yetişkin Eğitimi Bakış Açısıyla Serbest Zaman-Rekreasyon ve Serbest Zaman Eğitimi*. (1. Basım). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Aslan, K., Aslan, N. ve Arslan Cansever, B. (2012). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Aslan, Neşe. (2005). *Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Değerlendirme Eğilimi*. İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Aslan, Neşe ve Arslan Cansever, Belgin. (2012). Ergenlerin Boş Zaman Değerlendirme Algısı. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 23-35.

- Atay, Lütfi ve Yıldırım, H. Mehmet. (2008). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Profili ve Tercihlerine Yönelik Bir Araştırma. IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi (23-27 Nisan), ss.394-408, Antalya.
- Avcıkurt, Cevdet. (2000). Education and Training in Tourism in Turkey: Problems and Prospects. *Balikesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (4), 282-297.
- Ayas, Alipaşa. (1995). Fen Bilimlerinde Program Geliştirme ve Uygulama Teknikleri Üzerine Bir Çalışma: İki Çağdaş Yaklaşımın Değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 149-155.
- Aymankuy, Y., Aymankuy, Ş., Tetik, N. ve Girgin, G.K. (2012). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimindeki Staj Uygulamasına Öğrenci ve Akademisyenlerin Bakışları (BTİÖYO'da Bir Uygulama). Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim), ss.303-322, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Aytaç, Ömer. (2002). Boş Zaman Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (1), 231-260.
- Bahadır, Tolga Kaan. (2010). Rekreasyon Faaliyetlerine Katılan 13-15 Yaş Öğrencilerin Yaşam Kalitesi ve Bazı Psikolojik Özelliklerinin İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Balcı, Velittin ve Aydın, İlhan. (2006). Türkiye'deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 4 (1),11-18.
- Baltacı, F., Üngüren, E., Avsallı, H.ve Demirel, O.N. (2012). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Eğitim Memnuniyetlerinin ve Geleceğe Yönelik Bakış Açılarının Belirlemesine Yönelik Bir Araştırma. *Uluslararası Alanya İşletme Fakültesi Dergisi*, 4 (1), 17-25.
- Basım, H.N., Şeşen, H. ve Şeşen, E. (2006). Personel Temin Sürecinde Gazete İlanları Üzerine Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 35-44.

- Bayar, Ertuğrul. (1998). Türkiye Meslek Yüksekokulları Turizm Eğitimi Kalitesinin Geliştirilmesinde Sanal Yöntemlerin Rolü. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 3, 145-156.
- Baykara, Kevser. (2014). İçeriğin ve Eğitim Durumlarının Düzenlenmesi. İçinde Hakan Şeker (Ed.), *Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Belli, Emre ve Gürbüz, Ali. (2012). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Akademik Personelinin Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (12-15 Nisan 2012), Antalya.
- Binici, Hanifi ve Arı, Necdet. (2004). Mesleki ve Teknik Eğitimde Arayışlar. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (3), 383-396.
- Boman, M., Fredman, P., Lundmark, L., ve Ericson, G. Outdoor Recreation-A necessity or a luxury? Estimation of Engel Curves for Sweden. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 3 (4), 49-50.
- Bosher, Susan ve Smalkoski, Kari. (2004). From Needs Analysis to Curriculum Development: Designing a Course in Health-Care Communication for Immigrant Students in the USA. *English for Specific Purposes*, 21, 59-79.
- Broadhurst, Richard. (2001). *Managing Environments for Leisure And Recreation*. London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Budak, Yusuf. (2009). Mesleki Eğitimde İhtiyaç Analizi ve İşlevsel Eğitim Programı. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*, 245, 65-75.
- Cevahircioğlu, Burkay. (2007). Efes İle İlk Adım Basketbol Okulları Projesine Katılan 9-15 Yaş Grubu Çocukların Rekreasyon Aktivitelerine Katılımlarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Ceyhun, Serdar. (2008). Spor Tesislerinin Rekreatif Açından Kullanımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16 (1), 325-332.

- Cömert, Menekşe. (2014). Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Sektörde Çalışmak İstedikleri Alanlar ve Sektördeki İstihdamda Cinsiyet Ayrımcılığıyla İlgili Düşünceleri. *Gazi Üniversitesi Turizm Fakültesi Dergisi*, 1, 50-62.
- Cyril, A. Vences. (2014). Time Management and Academic Achievement o Higher Secondary Students. *Journal on School Education Technology* 10 (3), 38-43.
- Çakır, G., Çakır, A. ve Çiftçi, G. (2012). Turizm ve Otel İşletmeciliği Ders Programlarının İKMEP Kapsamında İncelenmesi: Trakya Bölgesi Örneği. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.133-147, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Çakmak, Özlem. (2008). Eğitimin Ekonomiye ve Kalkınmaya Etkisi. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 33-41.
- Çal, Akif. (2010). An Exploratory Study of Two EFL Teachers' Perceptions and Application of Curriculum Principles. Unpublished Masters' Thesis, Master of Arts in English Language Education, Boğaziçi University Social Sciences, İstanbul.
- Çelik, Sedat ve Tuna, Pelin Fatma. (2012). Turizm Öğrencilerinin Staj Sorunları ve Çözüm Önerileri. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.270-278, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Çelikkaya, Hasan. (1998). *Fonksiyonel Eğitim Sosyolojisi: Pedagojik Formasyon Amaçlı*. İstanbul: Alfa Basım Yayım Dağıtım.
- Çınar, Vedat ve Sanioğlu, Ahmet. (2004). Farklı Branşlardaki Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımlarının Değerlendirilmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11, 239-260.
- Çiçek, Dönüş. (2007). Temizlik Hizmeti Eğitimi Üzerine Kavramsal Deneme Çalışması. IV. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi (23-27 Nisan 2007), Antalya.
- Çiçek, H., Demirel, M. ve Onat O.K. (2010). İşletmelerin Web Sitelerinin Değerlendirilmesine İlişkin Bir Araştırma: Burdur İli Örneği. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*. 15 (2), 187-206.
- Davras, Özgür ve Manap Davras, Gonca. (2012). Önlisans Düzeyindeki Turizm Öğrencilerinin Sektörde Staj Eğitimini Değerlendirmeleri: Süleyman Demirel

Üniversitesi Örneği. Turizm Eğitimi Konferansı, (17-19 Ekim 2012), 279-290, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Demir, Cengiz ve Demir, Nesrin. (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. *Ekonomi, İşletme, Uluslararası İlişkiler ve Siyaset Bilimi Dergisi*, 6 (1), 36-48.

Demirci, Çiğdem. (2013). Hasta Memnuniyetinin Arttırılmasında Farklılaştırma Politikaları: Terapötik Rekreasyon. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-03 Kasım 2013), Kuşadası, Aydın.

Demirel, Özcan. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme Kuramdan Uygulamaya*. (20. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Demirel, Özcan. (2013). Türkiye’de Program Geliştirme Uygulamaları. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 27-43.

Di Bona, Laura. (2000). What are the Benefits of Leisure? An Exploration Using The Leisure Satisfaction Scale. *British Journal of Occupational Therapy*, 63 (2), 50-58.

Duman, Ahmet. (2003). Bazı Eğitim Bilimi Kavramlarına İlişkin Genel Bir Değerlendirme. *Muğla Üniversitesi sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10, 1-13.

Erdem, Barış ve Şenol, Fazıl. (2015). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Üniversiteye İlişkin Memnuniyet Algıları: Kırgızistan – Türkiye Manas Üniversitesi Örneği. I. Avrasya Uluslararası Turizm Kongresi Güncel Konular, Eğilimler ve Göstergeler (28-30 Mayıs 2015), ss.729-743, Selçuk Üniversitesi, Konya.

Erdinç, Saliha Başak ve Yılmaz, Gökhan. (2012). Günümüzde Turizm Eğitiminin Yüksek Öğretim İçerisindeki Yeri. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.17-31, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Eren, Hande. (2009). İstanbul İlindeki İş Yerlerinde Yöneticilerin Rekreasyon Kavramı ve Uygulamalarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- Erol, Ersan. (2014). *Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım*. İçinde Ali Yaylı (Ed.), *Kamusal Alanlarda Rekreasyon*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Festjens, Anouk ve Janiszewski, Chris. (2015). The Value of Time. *Journal of consumer Research*. 1 (42), 178-195.
- Fettahoğlu Demirci, Sevgin. (2011). Eğitim ve Verimlilik. *Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim*, 141, 14-21.
- Girti Gültekin, P., Kaya, S. ve Müderrisoğlu, H. (2013). Düzce Üniversitesi Akademik Personelinin Rekreatif Tercihlerinin Belirlenmesi. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-13 Kasım 2013), Aydın.
- Godbey, G.C., Caldwell, L.L., Floyd, M. and Payne, L.L. (2005). Contributions Leisure Studies and Recreation and Park Management Research to the Active Living Agenda. *American Journal of Preventive Medicine*, 28 (2), 150–158.
- Gökçe, Orhan. (2006). *İçerik Analizi Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Görgeç, İzzet. (2014). Program Geliştirmede Temel Kavramlar. İçinde Hasan Şeker (Ed.), *Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güçlü, Nezahat. (2001). Zaman Yönetimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 25, 87-106.
- Gül, Tolga. (2014). *Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım*. İçinde Ali Yaylı (Ed.), *Rekreasyona Giriş*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Güleç, Hüseyin. (2013). Identifying English Language Needs of The Turkish National Police Academy Students: A Needs-Based Syllabus Suggestion for Law Enforcement English Course. Unpublished Masters' Thesis, Anadolu University Graduate School of Educational Sciences, Eskişehir.
- Gültekin, Mehmet. (2013). İlköğretim Öğretmen Adaylarının Eğitim Programı Kavramına Yükladıkları Metaforlar. *Eğitim ve Bilim*, 38 (169), 126-141.

- Günaydın, Mevlüt. (2011). K.T.Ü. Kanuni Yerleşkesi (Trabzon)'ndeki Öğrencilerin Spor ve Rekreasyon İhtiyaçlarının Saptanması ve Gelişimine Yönelik Yaklaşımların İrdelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Güneş, Firdevs. (2013). Eğitimde Temel Kavramlar ve Çağdaş Yönelimler. İçinde Firdevs Güneş (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Güngör, Sevda. (2009). Orta Öğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersi Öğretim Programının Program Geliştirme İlkeleri Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri.
- Güngörmüş, H. Alper ve Yetim, A. Azmi (2006). Ankara'daki Beden Eğitimi ve Spor Öğrenimi Veren Yüksek Öğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin Araştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14 (2), 653-666.
- Güngörmüş, H.A., Yetim, A.A. ve Çalık, C. (2006). Ankara'daki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında Görev Yapan Öğretim Elemanlarının Boş Zamanlarını Değerlendirme Biçimlerinin Araştırılması. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 14 (1), 285-298.
- Gürbüz, Ali Kemal. (2015). Lisans Düzeyinde Eğitimde “Rekreasyon Yönetimi Bölümü”nün Anlamı, İçermesi Gereken Dersler ve Gerekçeleri Üzerine Manifesto. Balıkesir: Liva Yayınları.
- Gürbüz, Ali Kemal ve Dağdeviren, Ayhan. (2007). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Veren Kurumların Ders Programlarının Fonksiyonel Açından İncelenmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10 (18), 157-167.
- Gürbüz, Mehmet ve Aydın, A. Hamdi. (2012). Zaman Kavramı ve Yönetimi. *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (2), 1-20.
- Gürdoğan, Arzu ve Atabey, Selma. (2012). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Staj Sorunları ve Stajdan Beklentileri: Ortaca Örneği. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.234-248. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

- Hacıoğlu, Necdet ve Güdü Demirbulat, zge. (2014). Türkiye’de Turizm Rehberliği Eğitiminin İlgili Mevzuat erevesinde Kavramsal Analizi. 15. Ulusal Turizm Kongresi (13-16 Kasım 2015), ss.170-185, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Hacıoğlu, N., Gökdeniz, A. ve Din, Y. (2003). *Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi (rnek Animasyon Uygulamaları)*. İçinde Ayhan Gökdeniz (Ed.), Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hacıoğlu, N., Kaşlı, M., Şahin, S. ve Tetik, N. (2008). *Türkiye’de Turizm Eğitimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hacıoğlu, N., nal, A., Kan, N. ve Saatc, G. (2014). Meslek Yüksekokullarında Turizm Eğitimi Alan ğrencilerin Eğitime Bakış Açıları ve Turizm Eğitiminden Beklentileri. 15. Ulusal Turizm Kongresi (13-16 Kasım 2015), ss.1399-1413. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Halis, Muhsin ve Aydın, Seda. (2010).Turizm Eğitiminde Uygulanan Müfredat Bağlamında ğrenci Kazanımlarının ve Eğitim Koşullarının Değerlendirilmesi: Akademisyen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. V. Lisansüstü Turizm ğrencileri Araştırma Kongresi (27-30 Mayıs 2010), ss.377-393, Nevşehir.
- Hall, C. Michael ve Page, Stephen J. (2002). *The Geography of Tourism and Recreation*. (2nd Edition). London and New York: Routledge.
- Hall, C. Michael ve Page, Stephen J. (2006). *The Geography of Tourism and Recreation – Environment, Place and Space*. (Third Edition). London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Hassan, Azize ve zkaya, Fgen Durlu. (2012). Türkiye’de Turizm Meslek Liseleri ğretmenlerinin Yetiştirilmesine Yönelik Yaşanan Değerşiklikler ve Bir Uygulama. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.450-458. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Hazar, Atilla. (1999). *Turizm İletmelerinde Animasyon-Rekreasyon, Animasyon Teorisi ve Uygulamalı Animasyon Etkinlikleri*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Horner, Susan ve Swarbrooke, John. (2005). *Leisure Marketing A Global Perspective*. (First Published). UK: Elsevier Butterworth-Heinemann.

- Hotaman, Davut. (2010). Demokratik Eğitim: Demokratik Bir Eğitim Programı. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (1), 29-42.
- Işıklar, A., Şar, A.H., ve Koç, M. (2011). İşverenler ve Usta Öğreticilerin Mesleki Eğitim Merkezlerinden Gelen Öğrencilere Yönelik Görüşlerinin İncelenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 8 (2), 863-878.
- Ivan, M. ve Albu, R.G. (2014). A New Model of Vocational Education and Training in Braşov County. *Bulletin of The Transylvania University of Braşov*, 7 (56), 77-84.
- İç, Osman. (2004). Kamu Görevlilerinin Sportif Rekreasyon Alışkanlıkları İle Rekreasyon Hakkında Görüş ve Beklentilerinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Trabzon.
- İlban, Mehmet Oğuzhan ve Köstekli, Ezgi. (2012). Turizm Eğitiminde Yaşanan Sorunların Öğrencilerin Okullarına Olan Duygusal Bağlılık Düzeylerine ve Okula Devam Niyetlerine Etkileri. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.199-213, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Jitaru, D., Sambotin, L., Khalil, F.I., Mayer, M. and Tirchi, S.(2012). Recreational Rural Tourism in Europe. *Lucrari Stiintifice*, 14 (4), 247-254.
- Kaba, İsmet Cem. (2009). Türkiye'deki Üniversitelerin Kampüs Rekreasyonu'nun Mevcut Durumu ve Kampüs Rekreasyon Modellemesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Kablan, Zeynel. (2014). Hedef Belirleme: Bilişsel, Duyuşsal ve Devinişsel Alanlar. İçinde Hasan Şeker (Ed.), *Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kaewpet, Chamnong. (2009). A Framework for Investigating Learner Needs: Needs Analysis Extended to Curriculum Development. *Electronic Journal of Foreign Language Teaching*, 6 (2), 209-220.
- Karabulut, Abdurrahman ve Marul, Musa. (2011). Mesleki ve Teknik Eğitimde Eğitim Modeli Tasarımı. *Milli Eğitim*, 191, 78-85.

- Karaca, Nevran ve akır, Sibel. (2014). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi (MEGEP) Muhasebe-Finansman Alanı Modülerinin Etkinliğinin Tespitine Yönelik Bir Araştırma. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (31), 213-231.
- Karaçar, Ercan. (2014). Boş Zaman ve Rekreasyon Olgusunun Tarihsel Gelişim Süreci. İçinde Ali Yaylı (Ed.), *Rekreasyona Giriş*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Karaküçük, Suat ve Gürbüz, Bülent. (2007). *Rekreasyon ve Kent(li)leşme*. Gazi Kitabevi, Ankara.
- Karaküçük, Suat. (2008). *Rekreasyon Boş Zamanları Değerlendirme*. (Altıncı Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kement, Üzeyir. (2014). Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım. İçinde Ali Yaylı (Ed.), *Rekreasyonun Diğer Alanlarla İlişkisi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Keung, Simon Won Chak. (2000). Tourists' Perceptions of Hotel Frontline Employees' Questionable Job-Related Behaviour. *Tourism Management*, 21, 121-134.
- Kılıç, Gonca ve Bayraktaroğlu, Engin. (2012). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi ve Fakülte Bünyesinde Örgütleniş Biçimine Yönelik Bir Değerlendirme. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.190-198. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Kır, İbrahim. (2007). Yüksek Öğretim Gençliğinin Boş Zaman Etkinlikleri: KSÜ Örneği". *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17 (2), 307-328.
- Kırsal Çevre Yıllığı. (2009). Kırsal Çevre ve Ormancılık Sorunlarını Araştırma Derneği.
- Kızanlıklılı, M. Murat. (2014). Türkiye'deki Yükseköğretim Kurumlarında Rekreasyon Eğitiminin Yapısı. *International Journal of Science Culture and Sport*, Special Issue on the Proceedings of the 3rd ISCS Conference, 1, 46-60.
- Kocabaş, İbrahim ve Erdem, Ramazan. (2003). Yönetici Adayı Öğretmenlerin Kişisel Zaman Yönetimi Davranışları. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (2), 203-210.

- Komşu, Ufuk Cem ve Daşçı, Erdem. (2012). Turizm Eğitiminde Yaşamboyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi Program Geliştirme Yöntemlerinin Uygulanması. III. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi (12-15 Nisan 2012), Aydın.
- Kozak, N., Akoğlan Kozak, M. ve Kozak, M. (2015). Genel Turizm İlkeler-Kavramlar. (17. Baskı). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Körmükçü, F. Yeşim. (2009). Kocaeli İli Derince İlçesi Rekreatyon Tesislerinin Planlanması. Yayınlanmamış Doktora Tezi, Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Kocaeli.
- Kurar, İhsan ve Baltacı, Furkan. (2014). Halkın Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları: Alanya Örneği. *International Journal of Science Culture and Sport*, Özel Sayı (2), 39-52.
- Kuş Şahin, C., Akten, S. ve Erol, U.E. (2009). Eğirdir Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Rekreatyon Faaliyetlerine Katılımlarının Belirlenmesi Üzerine Bir Çalışma. *Artvin Çoruh Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 62-71.
- Küçüktepe, Coşkun. (2014). Program Geliştirme Süreci, Program Geliştirmede Çalışma Grupları ve Çalışma Planı Hazırlama-İhtiyaç Belirleme Yaklaşım ve Teknikleri. İçinde Ali Yaylı (Ed.), *Program Geliştirme Kavramlar Yaklaşımlar*. (3. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Lekies, K.S., Yost, G. Ve Rode J. (2015). Urban Youth's Experiences of Nature: Implications for Outdoor Adventure Recreation. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 9, 1-10.
- Mansuroğlu, Sibel. (2002). Akdeniz Üniversitesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Özellikleri ve Dış Mekan Rekreatyon Eğilimlerinin Belirlenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 53-62.
- Mersinli, Deniz. (2009). Yerel Yönetimlerde Spora Yönelik Rekreatyon Hizmetleri ve Büyükşehir Belediyelerinin Rekreatyon Faaliyetlere Olan Yaklaşımlarının Değerlendirilmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.

- Metin, Taki Can. (2013). Boş Zaman Sosyolojisi Kapsamında Toplumsallaşma İlişkileri ve Boş Zaman Değerlendirme Biçimlerinin Geleceği. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-13 Kasım 2013), Aydın.
- Metin, T.C., Kesici, M. ve Kodaş, D. (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları. *Journal of Yaşar University*, 30 (8), 5021-5048.
- Müderrişoğlu, Haldun ve Uzun, Serir. (2004). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, 2, 108-121.
- Müftüler, Mine. (2008). Muğla Üniversitesi'nde Okuyan Öğrencilerin Çoklu Zeka Alanlarına Göre Rekreasyon Tercihlerinin Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Naralan, Abdullah ve Kaleli, Salih Serkan. (2012). Üniversite Öğrencilerinin Üniversiteden Beklentileri ve Bölüm Memnuniyeti Araştırması Atatürk Üniversitesi Örneği. *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi*, 4 (1), 1-11.
- Örücü, E., Tikici, M. ve Kanbur, A. (2007). Farklı Sektörlerde Faaliyetlerini Sürdüren İşletmelerde Zaman Yönetimi Üzerine Ampirik Bir Araştırma: Bursa İli Örneği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6 (20), 9-31.
- Özbal, Ayşe Feray ve Akyıldız, Müge. (2013). Hibrid Kimlik, Üst Gerçeklik ve Geçirgenlik: Postmodern Boş Zamana Yönelik Kuramsal Bir Yaklaşım. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-13 Kasım 2013), Aydın.
- Özdemir Güzel, Serap. (2014). Turizm Alanında Doktora Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyetlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. 15. Ulusal Turizm Kongresi (13-16 Kasım 2015), ss.1414-1421, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Özen, Gülay. (2011). Rekreasyon Bölümü Mezunlarının İstihdam Durumunun Belirlenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özmen, Ömer. (1999). *Çağdaş Sporda Eğitim Üçgeni*. Ankara: Bağırğan Yayınevi.

- Özsoy, Ceyda. (2007). *Türkiye’de Mesleki ve Teknik Eğitimin İktisadi Kalkınmadaki Yeri ve Önemi*.Eskişehir: T.C. Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 1780.
- Özsoy, Ceyda. (2009). Türkiye’de Eğitim ve İktisadi Büyüme Arasındaki İlişkinin Modeli ile Analizi. *The Journal of Knowledge Economy & Knowledge Management*, 4, 71-83.
- Sabbağ, Çiğdem ve Aksoy, Elif. (2011). Üniversite Öğrencileri ve Çalışanların Boş Zaman Etkinlikleri: Adıyaman Örneği. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4, 10-23.
- Sağcan, Mustafa. (1986). *Rekreasyon ve Turizm*. İzmir: Cumhuriyet Basımevi.
- Sağlık, E., Morçin, İ. ve Erdoğan Morçin, S. (2014). Üniversite Öğrencilerinin Kırsal Rekreasyonel Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Kısıtlayıcılar: Çıldır Meslek Yüksekokulu Örneği. *Electronic Journal of Vocational Colleges*, 4 (4), 86-92.
- Serçek, Sadık ve Özaltaş Serçek, Gülseren. (2014).Turizm ve Rekreasyon Kaynaklarının Turistik Destinasyon Açısından Değerlendirilmesi. III. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi (04-05 Nisan 2014), ss.818-828, Aydın.
- Sert, Sertaç. (2012). Lisans Düzeyinde Turizm Eğitimi Alan Öğrencilerin Memnuniyet Düzeyleri İle Not Ortalamaları Arasındaki İlişki. Turizm Eğitimi Konferansı (17-19 Ekim 2012), ss.214-225. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Sevil, T., Yıldırım Şimşek, K., Katırcı, H., Çelik, V.O. ve Onur ve Çeliksoy, M.A. (2012).*nBoş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi*. İçinde Serdar Kocaekşi (Ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları (No: 2497) İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Yayınları (No: 1468).
- Şen Demir, Ş., Yeşiltepe, B. ve Demir, M. (2013). Kamu Kurumunda Çalışanların Serbest Zaman Etkinliklerine Katılma Eğilimi: Algılamaları, Belirleyicileri ve Cinsiyete Göre Bir Karşılaştırma. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-13 Kasım , Aydın.
- Şişman, Mehmet. (2007). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Tanrıoğen, Abdurrahman ve Işcan, Seher. (2006). Pamukkale Üniversitesi Öğrencilerinin Zaman Yönetimi Becerilerinin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkisi. *Eurasian Journal of Educational Research*, 35, 93-108.

- Taş, Umut ve Yenilmez, Füsün. (2008). Türkiye’de Eğitimin Kalkınma Üzerindeki Rolü ve Eğitim Yatırımlarının Geri Dönüş Oranı. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 155-186.
- Tekin, Ö., Birsen, A.G. ve Özer, Ö. (2013). Konya Destinasyonundaki Rekreatif Olanakların Değerlendirilmesi ve Rekreatif Potansiyelin Araştırılması. II. Rekreatif Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-13 Kasım 2013), Aydın.
- Tektaş, Mehmet ve Tektaş, Necla. (2010). Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Zaman Yönetimi ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 221-229.
- Tezcan, Mahmut. (1997). *Eğitim Sosyolojisi*. (11. Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tezcan, Nurgül. (2007). Rekreatif Etkinliklerinin Çalışanların Performansları Üzerine Etkilerinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
- Toprak, L., Serçek, S.ve Serçek, G.Ö. (2014). Öğrencilerin Üniversiteden Rekreatif Aktiviteleri Konusunda Beklentileri. VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi (04-05 Nisan 2014), Aydın.
- Torkildsen, George. (1999). *Leisure And Recreation Management*. (4th Edition). London and New York: E & FN SPON Taylor & Francis Group.
- Torkildsen, George. (2005). *Leisure And Recreation Management*. (5th Edition). London and New York: Routledge Taylor & Francis Group.
- Tribe, John. (2011). *The Economics of Recreation, Leisure and Tourism*. (Fourth Edition). Published by Elsevier.
- Türkay, O., Solmaz, S.A., Korkutata, A. ve Erdoğan, Ç. (2012). Rekreatif Tercihler ve Çalışma Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: Turizm ve Rekreatif Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma. *Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6 (3), 324-339.

- Türkeri, İlker. (2014). Yükseköğretim Düzeyinde Turizm Eğitiminin Özel Nitelikli Sorunları Ve Çözüm Önerileri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 3 (4), 1-14.
- Türkiye Turizm Stratejisi 2003. (2007). Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Tütüncü, Özkan. (2008). Rekreasyon Yönetimi'ne Yönelik Üniversite Düzeyinde Bir Müfredat Önerisi. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 19 (1), 93-103.
- Tütüncü, Özkan. (2012). Rekreasyon ve Rekreasyon Terapisinin Yaşam Kalitesindeki Rolü. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23 (2), 248-252.
- Tütüncü, Özkan ve Aydın, İpek. (2014). Toplum ve Açık Hava Rekreasyon Faaliyetleri: ABD Örneği. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 25 (1), 118-120.
- Tütüncü, Ö., Aydın, İ., Küçükusta, D., Avcı, N. ve Taş, İ. (2011). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Unsurların Analizi. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 22 (2), 69-83.
- Tütüncü, Ö., Taş, İ. ve Kiremitçi, İ. (2012). Rekreasyonda Kurumsallaşma ve Uzmanlaşma. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 23 (1), 112-116.
- Ünal, Yusuf Ziya. (2013). Mixed Integer Programming for Curriculum Development: An Application to Fatih University Industrial Engineering Department. Unpublished Masters' Thesis, Fatih University, İstanbul, Turkey.
- Ünlüönen, K., Temizkan, R. ve Gharamaleki, M.R.E. (2010). Turizm İşletmeciliği Öğretmenlik Programlarının Öğrenci Beklentileri ve Algılamaları Açısından Karşılaştırılması (1998-1999, 2003-2004 ve 2008-2009 Öğretim Yılları). *Ticaret ve Turizm Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 144-159.
- Üstün, Ümit Doğan ve Kalkavan, Arslan. (2013). Beden Eğitimi Ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerini Rekreatif Faaliyetlere Katılmaya Motive Eden Faktörlerin Araştırılması. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-13 Kasım 2013), Aydın.
- Valerica, Mares ve Daniel, Mares. (2014). "IT&C For Time Management. *Annals of the University of Oradea, Economic Science Series*, 1, 296-304.

- World Leisure Organization. (2009-2014). Leisure: Enhancing The Human Condition. World Leisure's Priorities and Strategies.
- Yavuz, Ayhan. (2012). Fundamentals of Curriculum Design for Translation Courses in Social Sciences for Undergraduate Students in the Departments of Translation and Interpretation. Yayınlanmamı Yüksek Lisans Tezi, Atılım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yayla, Özgür. (2014). Rekreasyon Olgusuna Genel Yaklaşım. İçinde Ali Yaylı (Ed.), *Rekreasyon Faaliyetlerinde Liderlik*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı. (1996-2000). Web: <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/KalkinmaPlanlari.aspx> adresinden 1 Ağustos 2015'te alınmıştır.
- Yeniçeri, M., Bayram, C. ve Özkan, H. (2002). Muğla İli Merkezindeki Memurların Boş Zaman Değerlendirme Eğilimlerinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma. *Muğla Üniversitesi SBE Dergisi*, 7, 1-20.
- Yeşilyurt, Etem. (2013). Program Geliştirme Dersinin Öğretmen Adaylarının Program Geliştirmeye İlişkin Bilişsel Farkındalık Düzeyine Etkisi. *AKU Kuramsal Eğitim Bilim Dergisi*, 6 (3), 316-342.
- Yetim, Gözde ve Argan, Metin. (2013). Boş Zaman İlgilenim Faktörleri: Boş Zaman Katılım Davranışı ve Demografik Özelliklere Göre Durumu. II. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (31 Ekim-13 Kasım 2013), Aydın.
- Yılmaz, Abdullah ve Aslan, Seyfettin. (2002). Örgütsel Zaman Yönetimi. *C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 3 (1), 25-46.
- Yılmaz, Kürşad. (2014). Eğitimin Temel Kavramları. İçinde H. B. Memduhoğlu ve Kürşad Yılmaz (Ed.), *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Pegem Akademi.
- Yiğit, Oktay. (2010). Rekreasyon Faaliyetlerinden Fitnes-Aerobik Çalışmalarına Katılan Bireylerin Fiziksel Değişimlerinin Araştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Yörük, S., Dikici, A. ve Uysal, A. (2002). Bilgi Toplumu ve Türkiye’de Mesleki Eğitim. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12 (2), 299-312.

Yüncü, Hilmi Rafet.(2006). Eskişehir’de Görev Yapmakta Olan Hekimlerin, Boş Zaman Özelliklerinin ve Boş Zaman Faaliyetlerine Yönelik Tercihlerinin Cinsiyet Faktörüne Göre Analizi. III. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi, (25-28 Mayıs 2006), Çanakkale.

Zimmermann, J.A.M., Dupree, J. ve Hodges, J.S. (2014). The Delivery of Recreation Programs: Students Gain Entry Level Management Skills Through Service Learning. *Journal of the Scholarship of Teaching and Learning*, 14 (4), 144-163.

Zorba, E., Cerit, E., Gümüşdağ, H. ve Evli, M. (2013). Rekreasyon Bölümlerinin Tercih Edilme Nedenleri ve Bölüm Öğrencilerinin Beklentilerinin Araştırılması. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 8 (3), 1-14.

Zorba, Erdal. (2008). Türkiye’de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelişimi. *Gazi Haber Dergisi*, 52-55.

İnternet Kaynakları

<http://aaunk.unk.edu/catalogs/future/bs/bspep-rc.asp#travel> (Erişim Tarihi: 16.12.2014).

<http://aaunk.unk.edu/catalogs/future/bs/bsper-pm.asp> (Erişim Tarihi: 16.12.2014).

<http://aaunk.unk.edu/catalogs/future/crs/crsrec.asp#REC251> (Erişim Tarihi: 16.12.2014).

<http://ahn.mnsu.edu/rpls/curriculum.html> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://ahn.mnsu.edu/rpls/major.html> (Erişim Tarihi: 11.03.2015).

<http://arweb.sdsu.edu/es/catalog/0910/webfolder/Recreation%20and%20Tourism%20Management.pdf> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://brocku.ca/applied-health-sciences/academic-departments/rec-leisure/corecurriculum> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://brocku.ca/appliedhealthsciences/academicdepartments/recleisure/academicprograms/bachelor-recleisure-4year-commrec> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://bulletin.sfsu.edu/sfstatebulletin/programs/hss/recreat> (Erişim Tarihi: 08.10.2014).

<http://bulletin.temple.edu/graduate/scd/cph/recreation-therapy-ms/#text> (Erişim Tarihi: 26.02.2015).

<http://bulletin.temple.edu/undergraduate/health-professions-social-work/rehabilitation-sciences/bs-therapeutic-recreation/#requirementstext> (Erişim Tarihi: 26.02.2015).

<http://catalog.calpoly.edu/collegesandprograms/collegeofagriculturefoodenvironmentalsciences/recreationparkstourismadministration/bsrecreationparksandtourismadministration/eventplanningandmanagementconcentration/> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://catalog.calpoly.edu/collegesandprograms/collegeofagriculturefoodenvironmentalsciences/recreationparkstourismadministration/#courseinventory> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

http://catalog.cortland.edu/preview_program.php?catoid=24&poid=3607&returnto=1858 (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.cortland.edu/preview_program.php?catoid=24&poid=3636&returnto=1858 (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.cortland.edu/preview_program.php?catoid=24&poid=3637&returnto=1858 (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.cortland.edu/preview_program.php?catoid=24&poid=3661&returnto=1858 (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://catalog.csus.edu/current/programs/rpta.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.ecu.edu/preview_program.php?catoid=4&poid=827&returnto=250 (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.ecu.edu/preview_program.php?catoid=4&poid=828&returnto=250 (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.eiu.edu/content.php?catoid=28&catoid=28&navoid=1097&filter%5Bitem_type%5D=3&filter%5Bonly_active%5D=1&filter%5B3%5D=1&filter%5Bcpag%5D=24#acalog_template_course_filter (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.emich.edu/content.php?filter%5B27%5D=1&filter%5B29%5D=&filter%5Bcourse_type%5D=4654&filter%5Bkeyword%5D=&filter%5B32%5D=1&filter%5Bcpage%5D=1&cur_cat_oid=18&expand=&navoid=3614&search_database=Filter#acalog_template_course_filter (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

[http://catalog.emich.edu/content.php?filter\[27\]=1&filter\[29\]=&filter\[course_type\]=4674&filter\[keyword\]=&filter\[32\]=1&filter\[cpage\]=1&cur_cat_oid=18&expand=&navoid=3614&search_database=Filter#acalog_template_course_filter](http://catalog.emich.edu/content.php?filter[27]=1&filter[29]=&filter[course_type]=4674&filter[keyword]=&filter[32]=1&filter[cpage]=1&cur_cat_oid=18&expand=&navoid=3614&search_database=Filter#acalog_template_course_filter) (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.gvsu.edu/preview_program.php?catoid=40&poid=5470 (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

http://catalog.indstate.edu/preview_program.php?catoid=24&poid=4286&returnto=619(Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://catalog.missouri.edu/undergraduategraduate/collegeofagriculturefoodandnaturalresources/parksrecreationandtourism/bs-parks-recreation-tourism/#semesterplan> (Erişim Tarihi: 04.12.2014).

<http://catalog.nau.edu/Catalog/details?plan=PRMBSX&catalogYear=1415> (Erişim Tarihi: 10.03.2015).

<http://catalog.odu.edu/courses/prts/> (Erişim Tarihi: 18.12.2014).

<http://catalog.odu.edu/undergraduate/dardencollegeofeducation/humanmovementsscience/#bachelorofscienceparkrecreationandtourismstudiesmajor> (Erişim Tarihi: 18.12.2014).

<http://catalog.olemiss.edu/applied-sciences/health-exercise-sci-recreation-mgmt/courses> (Erişim Tarihi: 16.03.2015).

<http://catalog.oregonstate.edu/MajorDetail.aspx?major=460&college=05> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=111&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=372&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=388&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=392&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=393&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=396&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=621&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=633&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://catalog.oregonstate.edu/OptionDetail.aspx?code=980&majorid=847> (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

http://catalog.pittstate.edu/contentm/blueprints/blueprint_display.php?bp_listing_id=154&dont_show_done=1&blueprint_id=52 (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

http://catalog.sdstate.edu/preview_program.php?catoid=26&poid=5621&returnto=2691 (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.sru.edu/preview_program.php?catoid=22&poid=3471&returnto=436 (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

http://catalog.sru.edu/preview_program.php?catoid=22&poid=3514&returnto=436 (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

http://catalog.sru.edu/preview_program.php?catoid=24&poid=3752&returnto=467 (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://catalog.uark.edu/undergraduatecatalog/collegesandschools/collegeofeducationandhealthprofessions/recreationandsportmanagementresm/#text> (Erişim Tarihi: 27.02.2015).

<http://catalog.uark.edu/undergraduatecatalog/collegesandschools/collegeofeducationandhealthprofessions/recreationandsportmanagementresm/#courseinventory> (Erişim Tarihi: 27.02.2015).

http://catalog.umaine.edu/preview_program.php?catoid=53&poid=5030&returnto=1213 (Erişim Tarihi: 11.12.2014).

http://catalog.unt.edu/content.php?filter%5B27%5D=RECR&filter%5B29%5D=&filter%5Bcourse_type%5D=1&filter%5Bkeyword%5D=&filter%5B32%5D=1&filter%5Bcpage%5D=1&cur_cat_oid=13&expand=&navoid=960&search_database=Filter#acalog_template_course_filter (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

http://catalog.usd.edu/content.php?filter%5B27%5D=RECR&filter%5B29%5D=&filter%5Bcourse_type%5D=1&filter%5Bkeyword%5D=&filter%5B32%5D=1&filter%5Bcpage%5D=1&cur_cat_oid=19&expand=&navoid=942&search_database=Filter#acalog_template_course_filter (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://catalog.utica.edu/preview_program.php?catoid=1&poid=121&returnto=13 (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

http://catalog.utica.edu/preview_program.php?catoid=1&poid=128 (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://catalog.utk.edu/content.php?catoid=16&navoid=1632> (Erişim Tarihi: 03.02.2015).

http://catalog.utk.edu/content.php?filter%5B27%5D=RSM&filter%5B29%5D=&filter%5Bcourse_type%5D=3082&filter%5Bkeyword%5D=&filter%5B32%5D=1&filter%5Bcpage%5D=1&cur_cat_oid=16&expand=&navoid=1721&search_database=Filter#acalog_template_course_filter (Erişim Tarihi: 02.03.2015).

http://catalog.wcu.edu/content.php?filter%5B27%5D=1&filter%5B29%5D=&filter%5Bcourse_type%5D=3180&filter%5Bkeyword%5D=&filter%5B32%5D=1&filter%5Bc

[page%5D=1&cur_cat_oid=33&expand=&navoid=902&search_database=Filter#acalog_template_course_filter](#) (Erişim Tarihi: 11.03.2015).

http://catalog.wcu.edu/content.php?filter%5B27%5D=1&filter%5B29%5D=&filter%5Bcourse_type%5D=3168&filter%5Bkeyword%5D=&filter%5B32%5D=1&filter%5Bpage%5D=1&cur_cat_oid=33&expand=&navoid=902&search_database=Filter#acalog_template_course_filter (Erişim Tarihi: 11.03.2015).

http://catalog.wcu.edu/preview_program.php?catoid=31&poid=3998 (Erişim Tarihi: 11.03.2015).

http://catalog.winona.edu/preview_program.php?catoid=12&poid=2645&returnto=1055(Erişim Tarihi: 13.08.2015).

http://catalog.wssu.edu/preview_program.php?catoid=13&poid=856&returnto=603(Erişim Tarihi: 13.08.2015).

http://catalog.wvu.edu/preview_program.php?catoid=10&poid=4680&returnto=1885 (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://catalog.ycp.edu/content.php?catoid=13&navoid=413>(Erişim Tarihi: 13.08.2015).

http://catalog.ycp.edu/preview_program.php?catoid=13&poid=1398&returnto=413 (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://chhs.georgiasouthern.edu/ssc/course-requirements/curriculum-sheets/> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://chhs.unh.edu/rmp/program-administration-bs> (Erişim Tarihi: 03.02.2015).

<http://chhs.unh.edu/rmp/therapeutic-recreation-bs> (Erişim Tarihi: 02.03.2015).

<http://cnr.ncsu.edu/prtm/undergrad/future/degrees.php> (Erişim Tarihi: 11.06.2014).

http://education.fiu.edu/bachelors_degrees.html?expanddiv=bs1# (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://education.okstate.edu/sahep> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://ehs.siu.edu/her/undergraduate/recreation/> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://ehs.siu.edu/her/undergraduate/recreation/therapeutic_recreation_specialization.php
(Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://esu.smartcatalogiq.com/en/2014-2015/Undergraduate-Catalog/Academic-Programs-and-Courses/Recreation-Services-Management/Recreation-Services-Management-B-S> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://esu.smartcatalogiq.com/en/2014-2015/Undergraduate-Catalog/Academic-Programs-and-Courses/Recreation-Services-Management/Recreation-Services-Management-B-S> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://hss.iitd.ac.in/programs> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

http://illinoisstate.edu/majors/details.php?f=recreation_management.xml&p=%2Fmajors%2Fcast%2F (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

http://illinoisstate.edu/majors/details.php?f=therapeutic_recreation.xml&p=%2Fmajors%2Fcast%2F (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://info.sjsu.edu/web-dbgen/catalog/departments/HS-section-3.html> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://info.sjsu.edu/web-dbgen/catalog/departments/HS-section-4.html> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://info.sjsu.edu/web-dbgen/catalog/departments/HS-section-5.html> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://marriottschool.byu.edu/bsrecm/pdf/RecM%20%20Experience%20Industry%20Management%202014.pdf> (Erişim Tarihi: 13.10.2014).

<http://marriottschool.byu.edu/bsrecm/pdf/RecM%20%20Therapeutic%20Recreation%202014.pdf> (Erişim Tarihi: 13.10.2014).

<http://navigator.lakeheadu.ca/~Catalog/ViewCatalog.aspx?pageid=viewcatalog&catalogid=21&topicgroupid=12834> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://nwmissouri.smartcatalogiq.com/en/2014-2016/Undergraduate-Catalog/The-College-of-Education-and-Human-Services/Health-and-Human-Services-Department>

/Recreation-45/Recreation-Major-56-63-hours-BS-No-Minor-Required (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://rec.missouristate.edu/84888.htm> 18.05.2015

http://recreation.eku.edu/sites/recreation.eku.edu/files/EKU_Rec_Course_Descriptions.pdf (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

http://recreation.eku.edu/sites/recreation.eku.edu/files/RPA_BS_Degree_Requirements.pdf (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

http://recreation.wvu.edu/students/undergraduate_program (Erişim Tarihi: 07.07. 2014).

<http://rht.gmu.edu/current/courses/> (Erişim Tarihi: 01.12.2014).

<http://rht.gmu.edu/current/courses/prls> (Erişim Tarihi: 01.12.2014).

<http://rht.gmu.edu/recreation-management/undergraduate-degree> (Erişim Tarihi: 01.12.2014).

<http://rht.gmu.edu/recreation-management/undergraduate-degree>(Erişim Tarihi:02.07.2015).

<http://rht.gmu.edu/sport-management/academics/degree-requirements> (Erişim Tarihi: 02.07.2015).

<http://rht.gmu.edu/therapeutic-recreation/undergraduate-degree> (Erişim Tarihi: 01.12.2014).

<http://rht.gmu.edu/therapeutic-recreation/undergraduate-degree>(Erişim Tarihi: 02.07.2015).

<http://rpts.tamu.edu/undergraduate-course-descriptions/> (Erişim Tarihi: 12.12.2014).

<http://rst.illinois.edu/Undergraduates/RecreationManagement.aspx> (Erişim Tarihi: 17 Eylül 2014

<http://sthm.temple.edu/cms/main/bachelors-programs/degree-programs/#bachelor-of-science-b-s-in-sport-and-recreation-management> (Erişim Tarihi: 26.02.2015).

<http://umanitoba.ca/student/admissions/programs/kinesiology.html>(Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://uncg.smartcatalogiq.com/en/2015-2016/Undergraduate-Bulletin/Academic-Departments-Programs-Courses/Community-and-Therapeutic-Recreation-Department/CTR-Community-and-Therapeutic-Recreation-Courses> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://unco.smartcatalogiq.com/current/Undergraduate-Catalog/Undergraduate-Programs/Bachelors-Degrees/Recreation-Tourism-and-Hospitality-BS> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

http://uncw.edu/oss/documents/SHAHS/Sport,%20Leadership,%20Tourism%20Management/RECrequirementsforBA2011_2012.pdf (Erişim Tarihi: 12.12.2014).

http://uncw.edu/oss/documents/SHAHS/Sport,%20Leadership,%20Tourism%20Management/REC_TCR%20Seq%20of%20Courses.pdf (Erişim Tarihi: 12.12.2014).

http://uncw.edu/oss/documents/SHAHS/Sport,%20Leadership,%20Tourism%20Management/REC_PNP%20Rec%20Seq%20of%20Courses.pdf (Erişim Tarihi: 12.12.2014).

http://uncw.edu/oss/documents/SHAHS/Sport,%20Leadership,%20Tourism%20Management/REC_RSL%20Seq%20of%20Courses.pdf (Erişim Tarihi: 12.12.2014).

<http://und-public.courseleaf.com/undergraduateacademicinformation/departmentalcourses/programs/recreationandtourismstudies/#courseinventory> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://und-public.courseleaf.com/undergraduateacademicinformation/departmentalcourses/programs/recreationandtourismstudies/#degreestext>(Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://unomaha.smartcatalogiq.com/en/2014-2015/Undergraduate-Catalog/Undergraduate-Degree-Programs-and-Certificates/Education/School-of-Health-Physical-Education-and-Recreation/Recreation-and-Leisure-Studies>(Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://unomaha.smartcatalogiq.com/en/2014-2015/Undergraduate-Catalog/Undergraduate-Courses/RLS-Recreation-Leisure-Study> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://usm.maine.edu/rls/bs-recreation-and-leisure-studies> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://warnercnr.colostate.edu/hdnr-undergraduate-study/degree-tracks> (Erişim Tarihi: 25.10.2014)

http://web.csulb.edu/divisions/aa/catalog/current/chhs/recreation_leisure/rec_ba01.html(Erişim Tarihi: 14.08.2015).

http://web.csulb.edu/divisions/aa/catalog/current/chhs/recreation_leisure/rec_ba02.html (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://ww2.education.odu.edu/esper/academics/rts/undergrad/curr.shtml> (Erişim Tarihi: 18.12.2014).

http://www.atu.edu/academics/catalog/descriptions/course_desc_page.php?subj=RP&opt=academic (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://www.bgsu.edu/education-and-human-development/human-movement-sport-leisure-studies/tourism-leisure-event-planning/program-description.html> (Erişim Tarihi: 11.08.2015).

<http://www.brockport.edu/catalogs/2014/courses/ug/REL.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.brockport.edu/leisure/recreation.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.brockport.edu/leisure/thera.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.brocku.ca/webcal/2015/undergrad/recl.html> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://www.capilanou.ca/outdoor/Outdoor-Recreation-Management-Diploma-Program-Requirements/> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

http://www.catalogs.ohio.edu/preview_program.php?catoid=42&poid=10495 (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

http://www.catalogs.ohio.edu/preview_program.php?catoid=42&poid=10523 (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.ccbcmd.edu/Programs-and-Courses-Finder/program/recreation-parks-and-tourism>(Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.ccbcmd.edu/Programs-and-Courses-Finder/program/recreation-parks-and-tourism-therapeutic-recreation-option> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.clemson.edu/majors/parks-recreation-and-tourism-management> (Erişim Tarihi: 07.07.2014).

<http://www.csuchico.edu/recr/degrees-options/options/index.shtml> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.csuchico.edu/recr/top-nav/current-students/syllabi.shtml> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.csun.edu/health-human-development/recreation-tourism-management/undergraduate-program-curriculum> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

http://www.dal.ca/academics/programs/undergraduate/recmgmt/what_will_I_learn/sample_courses.html (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

http://www.dal.ca/academics/programs/undergraduate/rectherapeutic/what_will_I_learn/sample_courses.html (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://www.drps.ed.ac.uk/14-15/dpt/utsprmg.htm> (Erişim Tarihi: 03.03.2015).

<http://www.eiu.edu/recadmin/requirements2.php> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.ewu.edu/cale/programs/pehr/pehr-degrees/outdoor-recreation> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.ewu.edu/cale/programs/pehr/pehr-degrees/recreation-and-tourism-management> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.ewu.edu/cale/programs/pehr/pehr-degrees/therapeutic-recreation> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.fresnostate.edu/catalog/subjects/recreation-administration/rec-admin.html#courses> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.frostburg.edu/dept/pdf/recr.pdf> (Erişim Tarihi: 17.06.2014).

<http://www.gallaudet.edu/academic-catalog/undergraduate-education/depts-majors-minors/phys-ed-and-rec/departments-courses.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://www.health.utah.edu/parks-recreation-tourism/docs/undergraduate/hosp_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

http://www.health.utah.edu/parks-recreation-tourism/docs/undergraduate/NRRPM_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

http://www.health.utah.edu/parks-recreation-tourism/docs/undergraduate/tour_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

http://www.health.utah.edu/parks-recreation-tourism/docs/undergraduate/hosp_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

http://www.health.utah.edu/parks-recreation-tourism/docs/undergraduate/NRRPM_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

http://www.health.utah.edu/parks-recreation-tourism/docs/undergraduate/tour_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

http://www.health.utah.edu/prt/Undergraduate/programs/AOP_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

http://www.health.utah.edu/prt/Undergraduate/programs/AOP_13-14.pdf (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

<http://www.health.utah.edu/prt/Undergraduate/programs/comm-rec-mgt.html> (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

<http://www.health.utah.edu/prt/Undergraduate/programs/comm-rec-mgt.html> (Erişim Tarihi: 21.05.2014).

<http://www.health.utah.edu/prt/Undergraduate/programs/tr.html>(Erişim Tarihi: 23.05.2014).

<http://www.health.utah.edu/prt/Undergraduate/programs/tr.html>(Erişim Tarihi: 23.05.2014).

http://www.hhdev.psu.edu/media/studentservices/handbook/files/RPTM-COCRC_8Semester_Plan.pdf (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

http://www.hhdev.psu.edu/media/studentservices/handbook/files/RPTM-OUTRC_Adventure_Academic_Plan.pdf (Erişim Tarihi: 14.10.2014).

<http://www.hhp.txstate.edu/Degree-Plans/Undergraduate.html>(Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www.indiana.edu/~bulletin/iub/phb/2014-2015/undergraduate/degree-programs/bsr-outdoor-rec.shtml#description> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://www.indiana.edu/~bulletin/iub/phb/2014-2015/undergraduate/degree-programs/bsr-pub-np-cmty-rec.shtml> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://www.indiana.edu/~bulletin/iub/phb/2014-2015/undergraduate/degree-programs/bsr-rec-sport.shtml> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://www.indiana.edu/~bulletin/iub/phb/2014-2015/undergraduate/degree-programs/bsr-rec-therapy.shtml> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://www.jmu.edu/catalog/14/programs/sport-recreation-management.shtml> Erişim Tarihi: 12.10.2014).

<http://www.k-state.edu/admissions/guides/ParkMgmtCons.pdf> (Erişim Tarihi: 25.02.2015).

<http://www.lhup.edu/students/Registrar/coursecatalog/r.html#Recreation> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.longwood.edu/hrk/8423.htm> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.mtroyal.ca/ProgramsCourses/FacultiesSchoolsCentres/HealthCommunityEducation/Programs/SportandRecreationManagement/CurriculumCourses/index.htm4> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://www.mtsu.edu/programs/lsts/#t-5> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.murraystate.edu/academics/CollegesDepartments/CollegeOfEducationandHumanServices/coehsacademicunits/CLHS/RecreationandLeisureServices/BSInRecreationandLeisureServices/adventureleadership.aspx>(Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.mun.ca/hkr/undergraduate/BREC.php> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://www.murraystate.edu/academics/CollegesDepartments/CollegeOfEducationandHumanServices/coehsacademicunits/CLHS/RecreationandLeisureServices/BSInRecreationandLeisureServices/communityrecreation.aspx> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.nccu.edu/curriculum/courseCatalog.cfm?dept=RECR> (Erişim Tarihi: 07.08.15).

<http://www.nmu.edu/hhp/course-descriptions-0> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.nwmissouri.edu/advisementassistance/pdf/hhs/BSRecCorpWellness.pdf>
(Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.nwmissouri.edu/advisementassistance/pdf/hhs/BSRecParkManagement.pdf>
(Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.nwmissouri.edu/advisementassistance/pdf/hhs/BSRecTherapeutic.pdf> (Erişim Tarihi: 17.08.2015).

<http://www.radford.edu/content/cehd/home/departments/rcpt/academics/course-offerings.html> (Erişim Tarihi: 09.05.2014).

<http://www.registrar.uiowa.edu/registrar/catalog/liberalartsandsciences/healthandhumanphysiology/> (Erişim Tarihi: 27.02.201).

<http://www.rpta.calpoly.edu/schedule.html> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<http://www.senecacollege.ca/fulltime/RLSC.html#14/15> (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<http://www.southalabama.edu/bulletin/current/courses/leisure-studies/index.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.southernct.edu/academics/schools/health/academic-programs/recreationleisurestudies/cyd/cyd-courses.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.southernct.edu/academics/schools/health/academic-programs/recreationleisurestudies/therapeutic-recreation/tr-courses.html> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

<http://www.sru.edu/academics/colleges/ches/pree/Pages/BSResortRecreationManagement.aspx> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<http://www.stfrancis.edu/academics/rstm/curriculum/#.Vcza6vntmko> (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www.stfrancis.edu/academics/rstm/curriculum/community-rec-park-resources/#.VczbNfntmko> (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www.stfrancis.edu/academics/rstm/curriculum/ther-rec/> (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www.swosu.edu/academics/prm/programs/parkmngmt.aspx>(Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www.tdk.gov.tr> (Erişim Tarihi: 11.06.2015).

<http://www.umt.edu/catalog/colleges-and-schools/forestry-and-conservation/parks-tourism-recreation-management/bs-parks-tourism-recreation-management/default.php> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://www.umt.edu/catalog/colleges-and-schools/forestry-and-conservation/course-listing/default.php> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://www.unb.ca/academics/calendar/undergraduate/2013/frederictonprograms/bachelorofrecreationandsportstudies.html#curriculum> 19.08.2015

<http://www.unh.edu/undergrad-catalog/1314/ug-rmp-1314.htm> 03.02.2015

<http://www.usm.edu/undergraduate/recreation-therapeutic-recreation-bs/course-descriptions> (Erişim Tarihi: 18.08.2015).

http://www.utoledo.edu/healthsciences/depts/health_rec/rectherapy/undergradcourses.html 1 (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www.utoledo.edu/majors/?Recreational+Therapy> (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www.uvm.edu/rsenr/?Page=undergraduate/parks.html&SM=undergradmenu.html>
(Erişim Tarihi: 20.05.2014).

<http://www.uwlax.edu/Rec-Management-and-Therapeutic-Rec/Undergraduate-majors/minors/> (Erişim Tarihi: 12.10.2014).

http://www.warnell.uga.edu/courses/Curriculum_NRRT.pdf (Erişim Tarihi: 26.02.2015).

<http://www.wcu.edu/academics/departments-schools-colleges/CEAP/ceap-depts/humanserv/prm/prm-curriculum.asp> (Erişim Tarihi: 11.03.2015).

<http://www.wiu.edu/academics/majors/> (Erişim Tarihi: 16.12.2014).

<http://www.wiu.edu/catalog/programs/rpta.php> (Erişim Tarihi: 16.12.2014).

http://www.wiu.edu/coehs/rpta/outdoor_recreation/index.php (Erişim Tarihi: 16.12.2014).

http://www.wiu.edu/coehs/rpta/therapeutic_recreation/index.php (Erişim Tarihi: 16.12.2014).

<http://www.wku.edu/recreation/major.php> (Erişim Tarihi: 13.08.2015).

<http://www2.kent.edu/catalog/2014/eh/gr/srcm> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://www2.kent.edu/catalog/2014/eh/minors/rmm> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://www2.kent.edu/catalog/2014/eh/ug/rptm?requirement=rptm-BS-progreq> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://www2.kent.edu/catalog/2014/eh/ug/rptm?requirement=rptm-BS-progreq> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://www2.kent.edu/catalog/2014/eh/ug/rptm?requirement=rptm-BS-progreq> (Erişim Tarihi: 09.12.2014).

<http://www20.csueastbay.edu/ecat/undergrad-chapters/u-rec.html#majreq> (Erişim Tarihi: 14.08.2015).

<https://catalog.ufl.edu/ugrad/current/courses/descriptions/tourism-recreation-and-sport-management.aspx> (Erişim Tarihi: 04.12.2014).

<https://catalog.ufl.edu/ugrad/current/health/Majors/tourism-events-and-recreation-management.aspx> (Erişim Tarihi: 04.12.2014).

https://ssb.unbc.ca/banprod/dev_web.course_finder.calendar?subject=ORTM (Erişim Tarihi: 19.08.2015).

<https://uwaterloo.ca/recreation-and-leisure-studies/future-undergraduate-students/programs/recreation-and-leisure-studies> (Erişim Tarihi: 11.12.2014).

<https://uwaterloo.ca/recreation-and-leisure-studies/future-undergraduate-students/programs/recreation-and-sport-business> (Erişim Tarihi: 11.12.2014).

<https://uwaterloo.ca/recreation-and-leisure-studies/future-undergraduate-students/programs/therapeutic-recreation> (Erişim Tarihi: 11.12.2014).

<https://uwaterloo.ca/recreation-and-leisure-studies/future-undergraduate-students/programs/tourism-and-parks-management> (Erişim Tarihi: 11.12.2014).

<https://webapp4.asu.edu/programs/t5/roadmaps/ASU00/PPPRMBS/null/ALL/2014?init=false&nopassive=true> (Erişim Tarihi: 13.10.2014).

<https://webapp4.asu.edu/programs/t5/roadmaps/ASU00/PPPRMTRBS/null/ALL/2014> (Erişim Tarihi: 13.10.2014).

<https://webapps-prd.oit.umn.edu/pcas/viewCatalogProgram.do?programID=299> (Erişim Tarihi: 27.02.2015).

<https://www.cmich.edu/colleges/ehs/program/recreationprogram/Documents/OutdoorandEnvironmentalRecreationCurriculum.pdf> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<https://www.cmich.edu/colleges/ehs/program/recreationprogram/Documents/RecreationandEventManagerCurriculum.pdf> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<https://www.cmich.edu/colleges/ehs/program/recreationprogram/Documents/TherapeuticRecreationCurriculum.pdf> (Erişim Tarihi: 13.02.2015).

<https://www.reg.msu.edu/academicprograms/ProgramDetail.asp?Program=5385> (Erişim Tarihi: 01.07.2014).

<https://www2.viu.ca/calendar/Business/bachelortourismmanagement.asp> (Erişim Tarihi:
19.08.2015).

EKLER

EK-1

ARAŞTIRMA KAPSAMINDA BULUNAN ÜNİVERSİTELER VE ÜNİVERSİTE BÜNYESİNDEKİ ANA VE ALT BÖLÜMLER

(İngilizce – Türkçe)

<i>Central Michigan University</i> *Recreation **Outdoor and Environmental Recreation **Recreation and Event Management **Therapeutic Recreation	<i>Central Michigan Üniversitesi</i> *Rekreasyon **Açık Alan ve Çevresel Rekreasyon **Rekreasyon ve Etkinlik Yönetimi **Terapötik Rekreasyon
<i>Clemson University</i> *Parks, Recreation and Tourism Management **Community Recreation, Sport and Camp Management **Professional Golf Management **Park and Conservation Area Management **Recreational Therapy **Travel and Tourism	<i>Clemson Üniversitesi</i> * Parklar, Rekreasyon ve Turizm Yönetimi **Toplum Rekreasyonu, Spor ve Kamp Yönetimi **Profesyonel Golf Yönetimi **Park ve Korunan Alan Yönetimi **Rekreasyonel Terapi **Seyahat ve Turizm
<i>Colorado State University</i> *Natural Resources Recreation and Tourism **Environmental Communication **Global Tourism **Natural Resource Tourism **Parks and Protected Area Management	<i>Colorado Devlet Üniversitesi</i> *Doğal Kaynak Rekreasyonu ve Turizm **Çevresel İletişim **Küresel Turizm **Doğal Kaynak Turizmi **Parklar ve Korunan Alanlar Yönetimi
<i>University of Minnesota Twin Cities</i> *Recreation, Park and Leisure Studies **Outdoor Recreation **Recreation Administration	<i>Minnesota Twin Cities Üniversitesi</i> *Rekreasyon, Park ve Boş Zaman Çalışmaları **Açık Alan Rekreasyonu **Rekreasyon Yönetimi
<i>George Mason University</i> *Health, Fitness, and Recreation Resources **Parks and Outdoor Recreation **Sport Management **Therapeutic Recreation	<i>George Mason Üniversitesi</i> *Sağlık, Spor ve Rekreasyon Kaynakları **Parklar ve Açık Alan Rekreasyonu **Spor Yönetimi **Terapötik Rekreasyon

<i>Western Washington University</i>	<i>Bati Washington Üniversitesi</i>
*Recreation	*Rekreasyon
<i>Silipery Rock University</i>	<i>Silipery Rock Üniversitesi</i>
*Department of Park and Recreation	*Park ve Rekreasyon Bölümleri
**Park and Resource Management	**Park ve Kaynak Yönetimi
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
**Resort Recreation and Hospitality Management	**Tatil Rekreasyonu ve Konaklama Yönetimi
<i>Arkansas Tech University</i>	<i>Arkansas Tech Üniversitesi</i>
*Recreation and Park Administration	*Rekreasyon ve Park Yönetimi
**Interpretation Emphasis	**Yorumlama
**Natural Resource Emphasis	**Doğal Kaynak
**Recreation Administration Emphasis	**Rekreasyon Yönetimi
**Therapeutic Recreation Emphasis	**Terapötik Rekreasyon
**Turf Management Emphasis	**Çim Saha Yönetimi
<i>University of Florida</i>	<i>Florida Üniversitesi</i>
*Tourism, Events and Recreation Management	*Turizm, Etkinlik Ve Rekreasyon Yönetimi
**Event Management	**Etkinlik Yönetimi
**Recreation Management	**Rekreasyon Yönetimi
**Tourism and Hospitality Management	**Turizm ve Konaklama Yönetimi
<i>Eastern Kentucky University</i>	<i>Doğu Kentucky Üniversitesi</i>
*Recreation and Park Administration	*Rekreasyon ve Park Yönetimi
**Recreation Programming & Management	**Rekreasyon Programlama ve Yönetimi
**Natural Resource Recreation Management	**Doğal Kaynak Rekreasyon Yönetimi
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
**Tourism and Resort Recreation	**Turizm ve Tatil Rekreasyonu
<i>University of Missouri – Columbia</i>	<i>Missouri Üniversitesi– Columbia</i>
*Parks, Recreation and Tourism	*Parklar, Rekreasyon ve Turizm
**Leisure Service Management	**Boş Zaman Hizmetleri Yönetimi
**Natural Resource Recreation Management	**Doğal Kaynak Rekreasyon Yönetimi
**Sport Management	**Spor Yönetimi
**Tourism Development	**Turizmin Kalkınması
<i>Indiana University Bloomington</i>	<i>Indiana University Bloomington</i>
*Outdoor Recreation, Parks, and Human Ecology	*Açık Alan Rekreasyonu, Park ve İnsan Ekolojisi
**Public, Nonprofit, and Community Recreation	**Kamu, Kar Amacı gütmeyen ve Toplum Rekreasyonu
**Recreational Sport Management	**Rekreasyonel Spor Yönetimi
**Recreational Therapy	**Rekreasyonel Terapi

**Tourism, Hospitality, and Event Management	**Turizm, Konaklama ve Etkinlik Yönetimi
<i>San Diego State University</i>	<i>San Diego Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation Management	*Rekreasyon Yönetimi
**Outdoor Resource Management	**Açık Alan Kaynak Yönetimi
**Recreation Systems Management	**Rekreasyon Sistemleri Yönetimi
**Sustainable Tourism Management	**Sürdürülebilir Turizm Yönetimi
<i>Kansas State University</i>	<i>Kansas Devlet Üniversitesi</i>
*Park Management and Conservation	*Park Yönetimi Ve Koruma
**Interpretation	**Yorumlama
**Park Manager	**Park Yöneticisi
**Law Enforcement	**Hukuki Uygulamalar
**Recreation Business	**Rekreasyon İşletmeleri
<i>Kent State University</i>	<i>Kent Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation Management	*Rekreasyon Yönetimi
*Park Management	*Park Yönetimi
*Tourism Management	*Turizm Yönetimi
<i>Temple University</i>	<i>Temple Üniversitesi</i>
*Recreation Therapy	*Rekreasyon Terapisi
*Sport and Recreation Management	*Spor ve Rekreasyon Yönetimi
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>University of Montana</i>	<i>Montana Üniversitesi</i>
*Parks, Tourism and Recreation Management	*Parklar, Turizm ve Rekreasyon Yönetimi
<i>The University of Georgia</i>	<i>Georgia Üniversitesi</i>
*Fisheries & Wildlife Forestry	*Su Ürünleri ve Vahşi Yaşam Ormanları
*Natural Resources Recreation & Tourism	*Doğal Kaynaklar Rekreasyonu ve Turizm
*Water & Soil	*Su ve Toprak
<i>The University of Maine</i>	<i>Maine Üniversitesi</i>
*Parks, Recreation and Tourism	*Parklar, Rekreasyon ve Turizm
<i>University of Arkansas</i>	<i>Arkansas Üniversitesi</i>
*Health, Human Performance and Recreation	*Sağlık, İnsan Performansı ve Rekreasyon
*Recreation and Sport Management	*Rekreasyon ve Spor Yönetimi
Agriculture & Life Sciences Texas A&M University	Agriculture & Life Sciences Texas A&M University
*Recreation, Park and Tourism Sciences	*Rekreasyon, Park ve Turizm Bilimleri
**Community Development	**Toplumsal Gelişim
**Recreation, Park and Tourism Sciences	**Rekreasyon, Park ve Turizm Bilimleri

<i>The University of Iowa</i> *Sport and Recreation Management *Therapeutic Recreation	<i>The University of Iowa</i> *Spor ve Rekreasyon Yönetimi *Terapötik Rekreasyon
<i>University of New Hampshire</i> *Recreation Management and Policy **Program Administration **Therapeutic Recreation	<i>New Hampshire Üniversitesi</i> *Rekreasyon Yönetimi ve Politikaları **Program Yönetimi **Terapötik Rekreasyon
<i>University of North Carolina Wilmington</i> *Recreation, Sport Leadership and Tourism Management *Recreation Therapy	<i>Kuzey Carolina Wilmington Üniversitesi</i> *Rekreasyon, Spor Liderliği ve Turizm Yönetimi *Rekreasyon Terapisi
<i>The University of Tennessee Knoxville</i> *Recreation and Sport Management **Therapeutic Recreation **Sport Management	<i>Tennessee Knoxville Üniversitesi</i> *Rekreasyon ve Spor Yönetimi **Terapötik Rekreasyon **Spor Yönetimi
<i>University of Nebraska Kearney</i> *Recreation Management	<i>Nebraska Kearney Üniversitesi</i> *Rekreasyon Yönetimi
<i>Utah State University</i> *Parks and Recreation *Recreation Resource Management	<i>Utah Devlet Üniversitesi</i> *Parklar ve Rekreasyon *Rekreasyon Kaynak Yönetimi
<i>Western Illinois University</i> *Recreation, Park, & Tourism Administration *Adventure Recreation & Camp Administration *Leisure Services Management *Leisure/ Recreation Program Delivery - Youth and Human Services *Therapeutic Recreation *Outdoor Recreation	<i>Batı Illinois Üniversitesi</i> *Rekreasyon, Park ve Turizm Yönetimi *Macera Rekreasyonu ve Kamp Yönetimi *Boş Zaman Hizmetleri Yönetimi *Boş Zaman/Rekreasyon Programları Dağıtımı - Gençlik ve İnsan Hizmetleri *Terapötik Rekreasyon *Açık Alan Rekreasyonu
<i>California State University – Sacramento</i> *Recreation & Park Management *Commercial Recreation, Tourism & Hospitality Management *Community Recreation Management *Park&Recreation Resource (Outdoor Recreation Management) *Recreation Therapy	<i>California Devlet Üniversitesi-Sacramento</i> *Rekreasyon ve Park Yönetimi *Ticari Rekreasyon, Turizm ve Konaklama Yönetimi *Toplum Rekreasyonu Yönetimi *Park ve Rekreasyon Kaynakları (Açık Alan Rekreasyonu Yönetimi) *Rekreasyon Terapisi

University of Edinburgh *Sport & Recreation Management	Edinburgh Üniversitesi *Spor ve Rekreasyon Yönetimi
Northern Arizona University *Parks and Recreation Management *Community and Commercial Recreation *Individualized Study *Outdoor Education and Leadership *Park Protection *Tourism	Kuzey Arizona Üniversitesi *Park ve Rekreasyon Yönetimi *Toplum ve Ticari Rekreasyon *Kişiselleştirilmiş Eğitim *Açık Alan Eğitimi ve Liderlik *Park Koruma *Turizm
Old Dominion University *Recreation & Tourism Management *Park & Recreation Management *Therapeutic Recreation	Old Dominion Üniversitesi *Rekreasyon ve Turizm Yönetimi **Park ve Rekreasyon Yönetimi **Terapötik Rekreasyon
Arizona State University *Nat. Rec. *Comm. Rec. *Special Event Mgmt. *Park Rec. Mgmt.	Arizona Devlet Üniversitesi *Doğa Rekreasyonu *Toplum Rekreasyonu *Özel Etkinlik Yönetimi *Park Rekreasyon Yönetimi
Minnesota State University – Mankato *Recreation, Parks & Leisure Services **Leisure Planning and Management **Resource Management **Therapeutic Recreation	Minnesota Devlet Üniversitesi – Mankato *Rekreasyon, Park ve Boş Zaman Hizmetleri **Boş Zaman Etkinlikleri Planlama ve Yönetimi **Kaynak Yönetimi **Terapötik Rekreasyon
Brigham Young University *Experience Industry Management *Therapeutic Recreation	Brigham Young Üniversitesi *İşletme Yönetimi Deneyimi *Terapötik Rekreasyon
Western Carolina University *Parks and Recreation Management *Recreational Therapy	Batı Carolina Üniversitesi *Park ve Rekreasyon Yönetimi *Rekreasyon Terapisi
Frostburg State University *Community Program Delivery *Adventure Sports *Hospitality Management and Tourism *Therapeutic Recreation	Frostburg Devlet Üniversitesi *Toplum Programı Dağıtımı *Macera Sporları *Otel İşletmeciliği ve Turizm *Terapötik Rekreasyon
The University of Mississippi *Recreation Administration *Therapeutic Recreation	Mississippi Üniversitesi *Rekreasyon Yönetimi *Terapötik Rekreasyon
James Madison University *Sport and Recreation Management	James Madison Üniversitesi *Spor ve Rekreasyon Yönetimi

<p>Michigan State University *Sustainable Parks, Recreation and Tourism *Natural Resource Management</p>	<p>Michigan Devlet Üniversitesi *Sürdürülebilir Parklar, Rekreasyon ve Turizm *Doğal Kaynak Rekreasyonu</p>
<p>North Carolina State University *Park and Natural Resource Recreation *Program Management *Tourism and Commercial Recreation</p>	<p>Kuzey Carolina Devlet Üniversitesi *Park ve Doğal Kaynak Rekreasyonu *Program Yönetimi *Turizm ve Ticari Rekreasyon</p>
<p>Oregon State University *Recreation Resource Management **Cultural Resource Management **Environmental Resource Interpretation **Forest Resources **Law Enforcement **Park Landscapes **Public Policy **Resource Planning **Sociology **Tourism</p>	<p>Oregon Devlet Üniversitesi *Rekreasyon Kaynak Yönetimi **Kültürel Kaynak Yönetimi **Çevresel Kaynak Yorumlaması **Orman Kaynakları **Hukuki Uygulamalar **Park Manzaraları **Kamu Politikası **Kaynak Planlama **Sosyoloji **Turizm</p>
<p>Pennsylvania State University *Commercial and Community Recreation Management *Golf Management *Outdoor Recreation</p>	<p>Pennsylvania Devlet Üniversitesi *Ticari ve Toplum Rekreasyon Yönetimi *Golf Yönetimi *Açık Alan Rekreasyonu</p>
<p>Radford University *Recreation, Parks and Tourism **Açık Rekreasyon ve Liderlik **Dinlenme Terapisi **Turizm ve Özel Etkinlikler</p>	<p>Radford Üniversitesi *Rekreasyon, Park ve Turizm **Açık Alan Rekreasyonu ve Liderlik **Dinlenme Terapisi **Turizm ve Özel Etkinlikler</p>
<p>San Francisco State University *Recreation, Parks and Tourism **Commercial Recreation/Tourism and Events **Community Recreation/Wellness **Outdoor Recreation/Natural Resources **Nonprofit Recreation/Human Services</p>	<p>San Francisco Devlet Üniversitesi *Rekreasyon, Park ve Turizm **Ticari Rekreasyon/Turizm ve Etkinlikler **Ticari Rekreasyon/Sağlık **Açık Alan Rekreasyonu/Doğal Kaynaklar **Kar Amacı Gütmeyen Rekreasyon/İnsan Hizmetleri</p>
<p>The University of Vermont *Parks, Recreation and Tourism **Public Outdoor Recreation **Private Outdoor Recreation and Tourism</p>	<p>Vermont Üniversitesi *Park, Rekreasyon ve Turizm **Kamu Açık Alan Rekreasyonu **Özel Açık Alan Rekreasyonu ve Turizm</p>

<p>University of Illinois at Urbana *Champaign / Recreation, Sport and Tourism</p> <p>**Leisure Studies **Management **Experiential Education **Commercial Recreation Management **Community Recreation</p>	<p>Illinois Üniversitesi- Urbana *Champaign / Rekreasyon Spor ve Turizm</p> <p>**Boş Zaman Çalışmaları **Yönetim **Deneyimsel Eğitim **Ticari Rekreasyon Yönetimi **Toplum Rekreasyonu</p>
<p>University of Utah *Parks, Recreation and Tourism</p> <p>**Adventure and Outdoor **Commercial Recreation Management **Community Recreation and Sports Management **Hospitality Management **Natural Resources Recreation Planning and Management **Sustainable Tourism Management **Therapeutic Recreation</p>	<p>University of Utah *Parklar, Rekreasyon ve Turizm</p> <p>**Macera ve Açık Alan **Ticari Rekreasyon Yönetimi **Toplum Rekreasyonu ve Spor Yönetimi **Konaklama Yönetimi **Doğal Kaynaklar Rekreasyon Planlaması ve Yönetimi **Sürdürülebilir Turizm Yönetimi **Terapötik Rekreasyon</p>
<p>University of Wisconsin La Crosse *Recreation Management *Therapeutic Recreation</p>	<p>Wisconsin La Crosse Üniversitesi *Rekreasyon Yönetimi *Terapötik Rekreasyon</p>
<p>West Virginia University *Division of Forestry & Natural Resources *Natural Resource Management *RPTR *Sustainable Tourism *Adventure Recreation *Park and Outdoor Recreation</p>	<p>Batı Virginia Üniversitesi *Orman ve Doğal Kaynaklar *Doğal Kaynak Yönetimi *Rekreasyon, Park, Turizm Kaynakları *Sürdürülebilir Turizm *Macera Rekreasyonu *Park ve Açık Alan Rekreasyonu</p>
<p>North Carolina Central University *Physical Education and Recreation</p> <p>**Athletic Training **Exercise Sport Science **Fitness and Wellness **Health Promotion and Wellness Licensure **Parks and Recreation Management **Parks and Therapeutic Recreation **Recreational Sport Management</p>	<p>Kuzey Carolina Central Üniversitesi *Beden Eğitimi ve Rekreasyon</p> <p>**Atletik Eğitim **Egzersiz Spor Bilimleri **Egzersiz and Wellness **Sağlık Teşviki ve Wellness</p> <p>**Park ve Rekreasyon Yönetimi **Parklar ve Terapötik Rekreasyon **Rekreasyonel Spor Yönetimi</p>
<p>Bowling Green State University *Tourism, Leisure, and Event Planning</p>	<p>Bowling Green Devlet Üniversitesi *Turizm, Boş Zaman Etkinlikleri ve Etkinlik Planlaması</p>
<p>Southwest Texas State University *Recreational Administration *Therapeutic Recreation</p>	<p>Güneybatı Texas Devlet Üniversitesi *Rekreasyonel Yönetim *Terapötik Rekreasyon</p>

<i>Southwestern Oklahoma University</i>	<i>Güneybatı Oklahoma Üniversitesi</i>
*Parks & Recreation Management	*Parklar ve Rekreasyon Yönetimi
**Aquatics	**Su Sporları
**Fitness	**Fitness
**Outdoor Recreation	**Açık Alan Rekreasyonu
**Parks and Wildlife Law Enforcement	**Parklar ve Hukuki Yaptırımlar
**Sport Management	**Spor Yönetimi
**Sport and Recreation Activity	**Spor ve Rekreasyon Aktiviteleri
**Wildland Fire Management	**Yangın Yönetimi
<i>The University of Toledo</i>	<i>Toledo Üniversitesi</i>
*Recreational Therapy	*Rekreasyonel Terapi
<i>University of St. Francis</i>	<i>St. Francis Üniversitesi</i>
*Recreation, Sport and Tourism Management	*Rekreasyon, Spor ve Turizm Yönetimi
**Community Recreation & Park Resources	**Toplum Rekreasyonu ve Park Kaynakları
**Sport Operations Mgmt.	**Spor İşletmeleri Yönetimi
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
<i>Utica College of Syracuse</i>	<i>Utica College of Syracuse</i>
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>Western Kentucky University, Bowling Green</i>	<i>Batı Kentucky Üniversitesi, Bowling Green</i>
*Recreation Administration	*Rekreasyon Yönetimi
<i>Winona State University</i>	<i>Winona Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation, Tourism and Therapeutic Recreation	*Rekreasyon, Turizm ve Terapötik Rekreasyon
**Recreation and Tourism	**Rekreasyon ve Turizm
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
<i>Winston-Salem State University</i>	<i>Winston-Salem Devlet Üniversitesi</i>
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>York College of Pennsylvania</i>	<i>York College of Pennsylvania</i>
*Recreation and Sport Management	*Rekreasyon ve Spor Yönetimi
**Hospitality Management	**Konaklama Yönetimi
**Recreation and Leisure Administration	**Rekreasyon ve Boş Zaman Yönetimi
**Sport Management	**Spor Yönetimi
<i>California Polytechnic State University</i>	<i>California Polytechnic Devlet Üniversitesi</i>
*Parks, and Tourism Administration	*Parklar ve Turizm Yönetimi
**Event Planning and Management	**Etkinlik Planlama ve Yönetimi

<p>**Outdoor, Adventure, and Resource Recreation **Sport Management **Hospitality and Tourism Management</p>	<p>**Açık Alan, Macera ve Kaynak Rekreasyonu **Spor Yönetimi **Konaklama ve Turizm Yönetimi</p>
<p><i>California State University at Chico</i></p> <p>*Recreation, Hospitality & Parks Management</p> <p>**Community, Commercial Recreation, and Tourism **Event Management **Recreation Therapy</p>	<p><i>California Devlet Üniversitesi-Chico</i></p> <p>*Rekreasyon, Konaklama ve Parklar Yönetimi</p> <p>**Toplum, Ticari Rekreasyon ve Turizm</p> <p>**Etkinlik Yönetimi **Rekreasyon Terapisi</p>
<p><i>California State University at Fresno</i></p> <p>*Recreation Administration</p>	<p><i>California Devlet Üniversitesi-Fresno</i></p> <p>*Rekreasyon Yönetimi</p>
<p><i>California State University Hayward</i></p> <p>*Recreation *Recreation Management *Recreation Therapy</p>	<p><i>California Devlet Üniversitesi-Hayward</i></p> <p>*Recreation</p> <p>**Rekreasyon Yönetimi **Rekreasyon Terapisi</p>
<p><i>California State University Long Beach</i></p> <p>*Recreation *Community Recreation *Parks and Outdoor Recreation Resource Management *Campus Recreation and Student Services</p> <p>*Tourism Management *Recreation Therapy</p>	<p><i>California Devlet Üniversitesi-Long Beach</i></p> <p>*Rekreasyon *Ticari Rekreasyon *Park ve Açık Alan Rekreasyonu Kaynak Yönetimi *Kampüs Rekreasyonu ve Öğrenci Hizmetleri *Turizm Yönetimi *Rekreasyon Terapisi</p>
<p><i>California State University Northridge</i></p> <p>*Tourism, Hospitality, and Recreation Management</p>	<p><i>California Devlet Üniversitesi-Northridge</i></p> <p>*Turizm, Konaklama ve Rekreasyon Yönetimi</p>
<p><i>Community College of Baltimore County</i></p> <p>*Recreation, Parks, and Tourism *Therapeutic Recreation *Tourism Management</p>	<p><i>Community College of Baltimore County</i></p> <p>*Rekreasyon, Parklar ve Turizm *Terapötik Rekreasyon *Turizm Yönetimi</p>
<p><i>Georgia Southern University</i></p> <p>*Comm. Leisure *Outdoor Rec. *Ther. Rec.</p>	<p><i>Georgia Güney Üniversitesi</i></p> <p>*Toplum Boş Zaman Etkinlikleri *Açık Alan Rekreasyonu *Terapötik Rekreasyon</p>
<p><i>Grand Valley State University</i></p> <p>*Therapeutic Recreation</p>	<p><i>Grand Valley Devlet Üniversitesi</i></p> <p>*Terapötik Rekreasyon</p>
<p><i>Illinois State University</i></p> <p>*Recreation Management *Therapeutic Recreation</p>	<p><i>Illinois Devlet Üniversitesi</i></p> <p>*Rekreasyon Yönetimi *Terapötik Rekreasyon</p>

<i>Indiana Insitute of Technology</i>	<i>Indiana Teknoloji Ensttüsüsü</i>
*Recreation & Leisure Studies *Recreation Therapy	*Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi *Rekreasyon Terapisi
<i>Indiana State University</i>	<i>Indiana Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation and Sport Management **Recreation Management and Youth Leadership **Recreation Therapy	* Rekreasyon ve Spor Yönetimi **Rekreasyon Yönetimi ve Gençlik Liderliği **Rekreasyon Terapisi
<i>Longwood University</i>	<i>Longwood Üniversitesi</i>
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>Middle Tennessee State University</i>	<i>Middle Tennessee Devlet Üniversitesi</i>
*Leisure, Sport, and Tourism Studies	*Boş Zaman, Spor ve Turizm Çalışmaları
<i>Minnesota State University</i>	<i>Minnesota Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation, Parks and Leisure Services	*Rekreasyon, Park ve Boş Zaman Hizmetleri
<i>Murray State University</i>	<i>Murray Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation and Leisure Services **Adventure Leadership **Community Recreation	Rekreasyon ve Boş Zaman Hizmetleri **Macera Liderliği **Toplum Rekreasyonu
<i>Northern Michigan University</i>	<i>Kuzey Michigan Üniversitesi</i>
*Outdoor Recreation Leadership and Management **Recreation	*Açık Alan Rekreasyonu Liderliği ve Yönetimi **Rekreasyon
<i>Nortwest Missouri State University</i>	<i>Kuzeybatı Missouri Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation **Corporate Recreation Wellness **Rec. & Park Management **Therapeutic Recreation	*Rekreasyon **Kurumsal Rekreasyon: Sağlık **Rekreasyon ve Park Yönetimi **Terapötik Rekreasyon
<i>Ohio University Athens</i>	<i>Ohio Üniversitesi-Athens</i>
*Outdoor Recreation and Education *Physical Education *Recreation Management	*Açık Alan Rekreasyonu ve Eğitim *Beden Eğitimi *Rekreasyon Yönetimi
<i>Oklahoma State University</i>	<i>Oklahoma Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation Management *Therapeutic Recreation	*Rekreasyon Yönetimi *Terapötik Rekreasyon

<i>Pittsburg State University</i>	<i>Pittsburg Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation	*Rekreasyon
**Community/Corporate/Hospital Wellness	**Toplum/Kurumsal/Hastane: Sağlık
**Recreation Administration	**Rekreasyon Yönetimi
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
<i>San Jose State University</i>	<i>San Jose Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation	*Rekreasyon
**Recreation Management	**Rekreasyon Yönetimi
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
<i>The University of North Carolina at Greensboro</i>	<i>North Carolina Üniversitesi-Greensboro</i>
*Community Recreation and Event Planning	*Toplum Rekreasyonu ve Etkinlik Planlama
<i>University of Nebraska at Omaha</i>	<i>Nebraska Üniversitesi-Omaha</i>
*Recreation and Leisure Studies	*Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi
<i>University of North Dakota</i>	<i>Kuzey Dakota Üniversitesi</i>
*Recreation and Tourism Studies	*Rekreasyon ve Turizm Eğitimi
<i>University of North Texas</i>	<i>Kuzey Texas Üniversitesi</i>
*Recreation, Event and Sport Management	*Rekreasyon, Etkinlik ve Spor Yönetimi
**Program Management	**Program Yönetimi
**Sport Management	**Spor Yönetimi
<i>University of Northern Colorado</i>	<i>Kuzey Colorado Üniversitesi</i>
*Parks and Recreation	*Parklar ve Rekreasyon
*Tourism and Hospitality	*Turizm Ve Konaklama
<i>East Carolina University</i>	<i>Doğu Carolina Üniversitesi</i>
*Recreation and Park Management	*Rekreasyon ve Park Yönetimi
*Recreational Therapy	*Rekreasyonel Terapi
<i>East Stroudsburg University</i>	<i>Doğu Stroudsburg Üniversitesi</i>
*Recreation Services Management	*Rekreasyon Hizmetleri Yönetimi
<i>Eastern Illinois University</i>	<i>Doğu Illinois Üniversitesi</i>
*Recreation Administration	*Rekreasyon Yönetimi
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>Eastern Michigan University</i>	<i>Doğu Michigan Üniversitesi</i>
*Recreation	*Rekreasyon
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>Eastern Washington University</i>	<i>Doğu Washington Üniversitesi</i>
*Rec. & Tourism Management	*Rekreasyon ve Turizm Yönetimi
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon

<i>Gallaudet University</i>	<i>Gallaudet Üniversitesi</i>
*Physical Education and Recreation	*Beden Eğitimi ve Rekreasyon
<i>South Dakota State University</i>	<i>Güney Dakota Devlet Üniversitesi</i>
*Sport, Recreation and Park Management	*Spor, Rekreasyon ve Park Yönetimi
<i>Southern Connecticut State University</i>	<i>Güney Connecticut Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation and Leisure Studies	*Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi
**Community Recreation and Youth Development	**Toplum Rekreasyonu ve Gençlik Yetiştirme
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
**Tourism, Hospitality, & Event Management	**Turizm, Konaklama ve Etkinlik Yönetimi
<i>Southern Illinois University at Carbondale</i>	<i>Güney Illinois Üniversitesi – Carbondale</i>
*Leisure Services Management	*Boş Zaman Hizmetleri Yönetimi
*Outdoor Recreation Leadership and Management Specialization	*Açık Alan Rekreasyonu Liderliği ve Yönetimi
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>Southwest Missouri State University</i>	<i>Southwest Missouri Devlet Üniversitesi</i>
*Recreation Management	*Rekreasyon Yönetimi
<i>State University of New York at Brockport</i>	<i>New York Devlet Üniversitesi at Brockport</i>
*Recreation and Leisure Studies	*Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi
**Recreation Management	**Rekreasyon Yönetimi
**Tourism Management	**Turizm Yönetimi
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
<i>State University of New York at Cortland</i>	<i>New York Devlet Üniversitesi - Cortland</i>
*Recreation, Parks and Leisure Studies	*Rekreasyon, Parklar ve Boş Zaman Eğitimi
**Outdoor Recreation	**Açık Alan Rekreasyonu
**Recreation	**Rekreasyon
**Recreation Management	**Rekreasyon Yönetimi
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
<i>University of South Alabama</i>	<i>South Alabama Üniversitesi</i>
*Sport & Recreation Management	*Spor ve Rekreasyon Yönetimi
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>University of South Dakota</i>	<i>Güney Dakota Üniversitesi</i>
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>University of Southern Maine</i>	<i>Güney Maine Üniversitesi</i>
*Recreation and Leisure Studies	*Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi
**Recreation	**Rekreasyon
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
**Community Recreation	**Toplum Rekreasyonu

<i>University of Southern Mississippi</i>	<i>Southern Mississippi Üniversitesi</i>
**Recreation (B.S.)	**Rekreasyon (Lisans)
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>University of Toledo</i>	<i>Toledo Üniversitesi</i>
Adm. İn Rec. & Park Services Rec. & Leisure Studies Rec. Therapy	Rekreasyonda Yönetim ve Park Hizmetleri Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi Rekreasyon Terapisi
<i>University of Waterloo</i>	<i>Waterloo Üniversitesi</i>
*Recreation and Leisure Studies	*Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi
**Recreation and Leisure Studies	**Rekreasyon ve Boş Zaman Eğitimi
**Recreation and Sport Business	**Rekreasyon ve Spor İşletmeleri
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
**Tourism and Parks Management	**Turizm ve Park Yönetimi
<i>University of Manitoba</i>	<i>Manitoba Üniversitesi</i>
**Recreation Management and Community Development	**Rekreasyon Yönetimi ve Toplumsal Kalkınma
<i>Brock University</i>	<i>Brock Üniversitesi</i>
*Community Recreation	*Toplum Rekreasyonu
*Outdoor Recreation	*Açık Alan Rekreasyonu
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>Capilano University</i>	<i>Capilano Üniversitesi</i>
*Outdoor Recreation Management	*Açık Alan Rekreasyon Yönetimi
*Wilderness Leadership Skills Courses	*El Değmemiş Bölgeler/Vahşi Doğa Liderliği
<i>Dalhousie University</i>	<i>Dalhousie Üniversitesi</i>
*Recreation Management	*Rekreasyon Yönetimi
*Therapeutic Recreation	*Terapötik Rekreasyon
<i>Lakeland University</i>	<i>Lakeland Üniversitesi</i>
*Outdoor Recreation	*Açık Alan Rekreasyonu
<i>Memorial University</i>	<i>Memorial Üniversitesi</i>
*Recreation	*Rekreasyon
**Outdoor Recreation	**Açık Alan Rekreasyonu
**Therapeutic Recreation	**Terapötik Rekreasyon
<i>Mount Royal University</i>	<i>Mount Royal Üniversitesi</i>
*Sport and Recreation Management	*Spor ve Rekreasyon Yönetimi

<i>Seneca College</i>	<i>Seneca Koleji</i>
*Recreation and Leisure Services	*Rekreasyon ve Boş Zaman Hizmetleri
<i>University of New Brunswick</i>	<i>New Brunswick Üniversitesi</i>
*Recreation and Sport Management	*Rekreasyon ve Spor Yönetimi
<i>University of Northern British Columbia</i>	<i>Kuzey British Columbia Üniversitesi</i>
*Outdoor Recreation and tourism Management	*Açık Alan Rekreasyonu ve Turizm Yönetimi
<i>Vancouver Island University</i>	<i>Vancouver Adası Üniversitesi</i>
*Recreation and Sport Management Tourism Studies	*Rekreasyon ve Spor Yönetimi Turizm Eğitimi

*Ana bölümler

**Alt bölümler

EK-2**TÜRKİYE'DE REKREASYON BÖLÜMÜ BULUNAN ÜNİVERSİTELER**

Üniversite Adı	Bölümün Bulunduğu Fakülte – Yüksekokul	Bölüm Adı
Adnan Menderes Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Afyon Kocatepe Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Akdeniz Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Anadolu Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rekreasyon
Atatürk Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rekreasyon
Bartın Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Celal Bayar Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Dumlupınar Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Erciyes Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Fırat Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rekreasyon
Gazi Üniversitesi	Turizm Fakültesi	Rekreasyon Yönetimi
Gazi Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Hacettepe Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rekreasyon
Haliç Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
İstanbul Gelişim Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Kırıkkale Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rekreasyon
Kocaeli Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Muğla Sıtkı Koçma Üniversitesi	Spor Bilimleri Fakültesi	Rekreasyon
Mustafa Kemal Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Necmettin Erbakan Üniversitesi	Turizm Fakültesi	Rekreasyon Yönetimi
Pamukkale Üniversitesi	Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulu	Rekreasyon
Sakarya Üniversitesi	Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon
Selçuk Üniversitesi	Turizm Fakültesi	Rekreasyon Yönetimi
Trakya Üniversitesi	Kırkpınar Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu	Rekreasyon

EK-3**GAZİ ÜNİVERSİTESİ TURİZM FAKÜLTESİ
“REKREASYON YÖNTİMİ” BÖLÜMÜ MÜFREDATI**

1.SINIF 1.YARIYIL		1.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
İngilizce-I	3	İngilizce-II	3
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I	2	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-II	2
Turizme Giriş	6	Rekreasyon	5
Genel Ekonomi	6	Davranış Bilimleri	6
Genel Muhasebe	6	Genel İşletme	6
Hukuk Başlangıcı	5	İşletmecilik için Matematik	6
Türk Dili-I	2	Türk Dili-II	2
TOPLAM	30	TOPLAM	30

2.SINIF 1.YARIYIL		2.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Yiyecek İçecek Hizmetleri	5	Türk Mutfak Kültürü	4
Yönetim ve Organizasyon	5	Turizm Coğrafyası	5
Rekreasyon Kaynakları	4	Rekreasyon Etkinlikleri	5
İstatistik	5	Rekreasyon İşletmeciliği	5
Seçmeli Dersler (3)	11	Seçmeli Dersler (3)	11
TOPLAM	30	TOPLAM	30

3.SINIF 1.YARIYIL		3.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Turizm Pazarlaması	5	Rekreasyon Politikaları ve Planlaması	5
Seyahat İşletmeciliği ve Tur Operatörlüğü	4	Turizm Ekonomisi	4
Otel Otomasyon Sistemleri	4	İnsan Kaynakları Yönetimi	4
Seçmeli Dersler (4)	17	Seçmeli Dersler (4)	17
TOPLAM	30	TOPLAM	30

4.SINIF 1.YARIYIL		4.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreatif Alan Tasarımı	5	Rekreasyon Program Planlaması	5
Animasyon Hizmetleri	5	Animasyon Uygulamaları	5
Araştırma Teknikleri	5	Mezuniyet Projesi	5
Seçmeli Dersler (3)	15	Seçmeli Dersler (3)	15
TOPLAM	30	TOPLAM	30

SEÇMELİ DERSLER	
DERSİN ADI	KREDİ
Kültür ve Turizm	3
İletişim ve İnsan İlişkileri	3
Temel Sanat ve Estetik	3
Yat ve Marina İşletmeciliği	3
Mesleki Yabancı Dil I (İngilizce)	5
Mesleki Yabancı Dil I (Almanca)	5
Mesleki Yabancı Dil I (Fransızca)	5
Sağlık Tedbirleri ve İlk Yardım	3
Dünya Turizm Hareketleri	3
Seyahat ve Ulaştırma Hizmetleri	3
Turizm ve Çevre	3
Mesleki Yabancı Dil II (İngilizce)	5
Mesleki Yabancı Dil II (Almanca)	5
Mesleki Yabancı Dil II (Fransızca)	5
İkram Hizmetleri	4
Tesis Yönetimi	4
Terapatik Rekreasyon	4
Rekreasyon ve Kentleşme	4
Mesleki Yabancı Dil III (İngilizce)	5
Mesleki Yabancı Dil III (Almanca)	5
Mesleki Yabancı Dil III (Fransızca)	5
Hastane Hizmetleri ve Sağlık Otelciliği	4
Turizm İşletmelerinde Finansal Yönetim	4
Tur Planlaması ve Yönetimi	4
Rekreasyon İşletmelerinde Bilgi ve İletişim Teknolojileri	4
Mekan Tasarımı ve Konsept	4
Ekoloji	4
Rekreasyon ve Yerel Yönetimler	4
Mesleki Yabancı Dil IV (İngilizce)	5
Mesleki Yabancı Dil IV (Almanca)	5
Mesleki Yabancı Dil IV (Fransızca)	5
Girişimcilik	4
İspanyolca I	5
Çince I	5
Farsça I	5
Almaca I	5
Fransızca	5
Rusça I	5
Arapça I	5
Etkinlik Yönetimi	5
Parklar Yönetimi	5
Yaratıcı Drama	5
Sosyal Sorumluluk ve Meslek Etiği	5
İş ve Sosyal Güvenlik Hukuku	5
Gastronomi ve Yemek Tarihi	5

SEÇMELİ DERSLER (DEVAMI)	
DERSİN ADI	KREDİ
Şehir ve Medeniyet	5
İspanyolca II	5
Çince II	5
Farsça II	5
Almaca II	5
Fransızca II	5
Rusça II	5
Arapça II	5
Rekreasyon ve Spor	5
Turizm Politikası ve Planlaması	5
Müşteri İlişkileri Yönetimi	5

EK-4**ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR
YÜKSEKOKULU “REKREASYON” BÖLÜMÜ MÜFREDATI**

1.SINIF 1.YARIYIL		1.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreasyona Giriş	3	Herkes için Spor	3
Beden Eğitimi ve Spor Bilimlerine Giriş	4	Atletizm Temel Eğitimi-II	
Atletizm Temel Eğitimi-I	4	Ritim Eğitimi ve Dans	5
Genel Jimnastik Temel Eğitimi	4	İnsan Anatomisi ve Kinesiyoloji	3
Futbol Temel Eğitimi	4	Voleybol	5
Temel Bilgi Teknolojileri	3	Sağlık Bilgisi	2
Türk Dili-I	2	Türk Dili-II	2
Foreign Language-I (English)	4	Foreign Language-II (English)	4
Seçmeli Ders S1	2	Seçmeli Ders 2	2
TOPLAM	30	TOPLAM	26

2.SINIF 1.YARIYIL		2.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Spor Fizyolojisi	3	Rekreasyonel Organizasyonlarda İşletmecilik	2
Serbest Zaman Sosyolojisi	3	Fiziksel Aktivite ve Beslenmesi	3
Spor ve Turizm	3	Rekreasyon Yönetimi	3
Step-Aerobik	4	Yüzme Temel Eğitimi	6
Hentbol Temel Eğitimi	4	Halkla İlişkiler	2
Halk Oyunları Temel Eğitimi	4	Basketbol Temel Eğitimi	5
Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-I	2	Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi-II	2
Yaz/Kış Kampı	3	Seçmeli Ders (S4)	2
Seçmeli Ders (S3)	2		
TOPLAM	28	TOPLAM	25

3.SINIF 1.YARIYIL		3.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Animasyon ve Eğitsel Oyunlar-I	4	Animasyon ve Eğitsel Oyunlar-II	3
Engellilerde Spor	3	Rekreasyonda Gözlem ve Değerlendirme	3
Modern Dans	4	Can Kurtarma İlk Yardım ve Rehabilitasyon	3
İnsan Kaynakları Yönetimi	2	Drama	4
Rekreasyonda Öğretme Yöntemleri	3	Rekreasyonda Program Geliştirme	3
Rekreasyonda Antrenman Eğitimi	4	Spor Psikolojisi	3
Tenis Temel Eğitimi	4	Masaj Temel Eğitimi	4
Sporda Beceri Öğrenimi	2	Fitness ve Vücut Geliştirme	3
Seçmeli Ders (S5)	2	Seçmeli Ders (S6)	2
TOPLAM	28	TOPLAM	26

4.SINIF 1.YARIYIL		4.SINIF 2.YARIYIL	
DERSİN ADI	KREDİ	DERSİN ADI	KREDİ
Rekreasyon Liderliği	-	Rekreasyonda Tesisi ve Araç Kullanımı	3
Rekreasyon Uygulaması 1	-	Seminer	6
Rekreasyonda Pazarlama	-	Mesleki Yabancı Dil	4
Seçmeli Ders (S7)	-	Rekreasyon Uygulaması II	5
UZMANLIK SPOR DALI I	-	Seçmeli Ders s IV	2
TOPLAM	-	TOPLAM	20

UZMANLIK SPOR DALI I DERSLERİ:

- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Korfbol
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Hentbol
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Masaj
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Yüzme
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Badminton
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Cimnastik
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Basketbol
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Masa Tenisi
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Tenis
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Voleybol
- Seçmeli Uzmanlık Spor Dalı U1 Atletizm